

8

Automobilismus
a digitalizace

12

Počty vysokoškoláků
rostou

14

Eva Krumpová:
Statistika musí být
srozumitelná

33

Richard Hindls:
Bylo to bouřlivé
čtvrtstoletí

44

Vánoční stromek
ve statistice

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

11-12 | 2025 – ROČNÍK 15

TÉMA

25 let nového milénia

- Česká ekonomika stojí na otevřenosti
- Pracovní trh zestárl a zbohatl
- Jak se změnily spotřebitelské ceny
- Znatelný odklon od uhlí

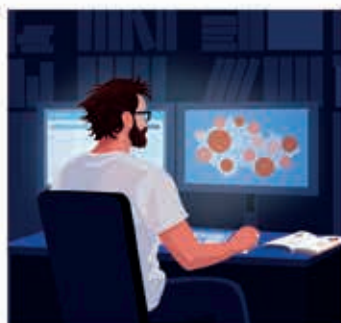
3,5krát

vzrostla úroveň průměrné mzdy v Česku
za poslední čtvrtstoletí.

Spotřebitelské ceny se za tu dobu jen zdvojnásobily, a reálné mzdy se tak zvýšily o 66 %.

DATAMAN

STATISTIK
PETR, ODDANÝ
SVĚTU ČÍSEL
A ALGORITMŮ...

BÁDAL, KDYŽ
HO ZASÁHL
DATOVÝ PROUD...

JSEM
DATAMAN.

CHRÁNÍM DATA,
BOJUJI ZA ZÁSADY
STATISTIKY A SVĚT,
KDE FAKTA
VÍTĚZÍ!

DATOVÉ KRYSY NIČÍ
PAMĚT SVĚTA
ULOŽENOU V ARCHIVECH

FABULÁTOR
A JEHO MISTŘI
FALEŠNÝCH ZPRÁV

PROTI
MNĚ STOJÍ
SÍLY DATOVÉ
ANARCHIE

MR. MANUS OHÝBÁ STATISTIKY
A MANIPULUJE S ČÍSLY

ALGORITMUS CHAOS
OHROŽUJE DATA

ČSÚ

Nestrannost a objektivita

Uvědomit statistický

Elektrická odolnost

Výběrnost a dochvilnost

Důvěrnost a bezpečnost

Soudržnost a srovnatelnost

Číslostatistika

statistiky

Opředení ke

širokoobdobí

údajů

Průběžnost

statistiky

POKRAČOVÁNÍ
PŘÍŠTĚ...

Pohled zpět i do budoucnosti

Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,

držte v rukou prosincové dvojčíslo časopisu Statistika & My, které se ohlíží za uplynulým čtvrtstole-
tím. Bylo to období vskutku bouřlivé a my vám je na-
bízíme v podobě, která je
nám nejbližší – prostřed-
nictvím dat a statistických
analýz. Od roku 2000 pro-
šla Česká republika zásad-
ními společenskými i eko-

nomickými proměnami, které naše články mapují a zasazují
do kontextu.

Hlavní tematická sekce „25 let nového milénia“ ukazuje, jak
se naše země přerodila v otevřenou ekonomiku, jejíž pracovní
trh nejen zestárl a zbohatl, ale také prošel transformací a za-
městnanost se výrazněji přesunula k ženám. Čísla dokládají
i znatelný odklon od uhlí. Nejpersvědčivějším důkazem ros-
toucí prosperity je pak skutečnost, že průměrná mzda vzrostla
3,5násobně, což i po započtení inflace znamená reálný nárůst
o 66 %. Své postřehy k uplynulému čtvrtstoletí nabízí v rozho-
voru erudovaný ekonom a statistik Richard Hindls.

Celé vydání však nevěnujeme pouze pohledu do zpětného zr-
cátka. Právě se rodící nebo již probíhající trendy, které se projeví
zejména v budoucnosti, mapují články o digitalizaci automobi-
lového průmyslu nebo o vývoji počtu studentů vysokých škol.
A protože složitá data jsou k ničemu bez srozumitelné interpre-
tace, doporučuji vaší pozornosti rozhovor s místopředsedkyní
úřadu Evou Krumpovou, která zdůrazňuje, že „statistika musí
být srozumitelná.“ Abychom však nezůstali jen u vážných témat,
s blížícím se koncem roku jsme pro vás připravili i odlehčený
pohled na vánoční stromek ve statistice.

Věřím, že vám toto dvojčíslo časopisu poskytne nejen uce-
lený obraz uplynulého čtvrtstoletí, ale i podněty k zamyšlení
nad současností, kterou data pomáhají formovat. Přeji vám
příjemné a podnětné čtení.

MAREK ROJÍČEK
předseda ČSÚ

25 LET NOVÉHO MILÉNIA

- 17** Čtvrtstoletí otevřené české ekonomiky
- 20** Pracovní trh zestárl, zbohatl a zaměstnanost se přesunula k ženám
- 23** Ceny za čtvrt století
- 27** Znatelný odklon od uhlí
- 30** České zemědělství prošlo výraznými změnami i díky dotační politice

UDÁLOSTI

- 4** Česká statistická rada jednala o technologických výzvách
- 4** Časopis Demografie se zaměřil na pokles plodnosti
- 5** Předseda ČSÚ v Bruselu
- 5** Prezentace dat o povodních bodovala
- 5** Dataman chrání oficiální statistiku

ZE SVĚTA

- 6** Stane se Nizozemsko bramborářskou velmocí?
- 7** Norský turistický boom táhnou Němci a Nizozemci
- 7** Cítíte se v posledních čtyřech týdnech šťastní?

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 8** Automobilismus a digitalizace
- 11** Výzkum financí hlavně podniky

ANALÝZA

- 12** Na vysokou školu stále častěji

ROZHOVOR

- 14** Statistika musí být nejen přesná, ale i srozumitelná
- 33** Bylo to docela bouřlivé čtvrtstoletí

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 36** Příčiny smrti se v Česku nemění

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 37** Vládní výdaje v EU mění priority

ÚHEL POHLEDU

- 38** Kudy dál, statistiko?
- 39** Otázky ze Splitu

METODIKA

- 40** Co přinese revize NACE

HISTORIE

- 44** Vánoční stromek ve statistice

KRÁTCE

Ve Sbírce zákonů vyšla 6. listopadu vyhláška č. 445/2025 o Programu statistických zjišťování na rok 2026.

ČSÚ navázal spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí v rámci projektu Zvyšování kvality ve veřejné správě.

Předseda ČSÚ Marek Rojíček se zúčastnil pracovního jednání konference předsedů statistických úřadů DGINS 2025 a Výboru pro Evropský statistický systém ve Splitu.

V Praze se bude ve dnech 14. a 15. května 2026 konat Conference (eng) aging! 2026. Tato akce se tematicky zaměřuje na soužití více generací ve společnosti a na faktory, které ovlivňují vzájemné mezigenerační vztahy.

ČSÚ jedná s Ministerstvem průmyslu a obchodu o spolupráci na naplňování Portálu podnikatele a o zveřejňování informací o zprávodajské povinnosti podnikatelů vůči ČSÚ na tomto portálu.

Česká statistická rada jednala o technologických výzvách

Audity potvrzují kvalitu práce ČSÚ a upozorňují na oblasti, na které se bude třeba v příštích letech zaměřit.

Říjnové jednání České statistické rady mělo na programu výsledky metodických auditů statistiky nefinančních aktiv a demografické statistiky ČSÚ. Standardním bodem jednání byl i program statistických zjišťování na příští rok.

Audit statistiky nefinančních aktiv Českého statistického úřadu, který vedla profesorka Stanislava Hronová z katedry ekonomické statistiky VŠE, prokázal, že používaná metodika i výsledné výstupy splňují požadavky aktuální legislativy a platných standardů. Databáze národních účtů ČSÚ, i přes využití starších technologických nástrojů, patří z hlediska obsahu a rozsahu mezi nejlepší v Evropě. Pro další období auditoři doporučili zejména posílení komunikace ohledně metodických postupů.

Klíčovou výzvou bude modernizace technologií pro produkci a prezentaci národních účtů, přičemž realizace těchto opatření je limitována kapacitními možnostmi stávajících odborníků ČSÚ a vysokou konkurencí na trhu programátorů. Statistická práce má stále výraznější mezioborový charakter, který propojuje odborné znalosti dané oblasti s pokročilými programátorskými dovednostmi. Akademičtí zástupci Rady potvrdili, že i v rámci výuky ekonomických disciplín naráží implementace pokročilejších programovacích jazyků a nástrojů na určité obtíže. Současný rozvoj umělé inteligence však může v budoucnu podpořit větší dostupnost juniorních IT specialistů pro úřad.

Audit zaměřený na implementaci administrativních registrů v demografické statistice, realizovaný

pod vedením docenta Petra Mazoucha z katedry ekonomické statistiky VŠE, analyzoval příležitosti i rizika tohoto, v podmínkách demografické statistiky Česka revolučního, přístupu. Skupina auditorů z různých odborných pracovišť dospěla k závěru, že kvalitní aplikace analýzy „signs of life“ výrazně zpřesní odhady populace skutečně pobývajících na území České republiky, které byly dosud získávány prostřednictvím sčítání lidu v desetileté periodicitě. Propojení stávajících datových zdrojů navíc rozšíří možnosti a zlepší včasnost statistických výstupů. Tento přechod však objektivně povede ke zlomu v časových řadách, což si vyžádá zvýšenou pozornost úřadu v oblasti metodické komunikace směrem k veřejnosti.

Během diskuze členové Rady konstatovali, že s ohledem na aktuální vývoj registrů a postupující digitalizaci veřejné správy lze v současnosti předpokládat i potřebu novelizace relevantní legislativy. Z tohoto důvodu je pro ČSÚ klíčové již v raných fázích přípravy novel zákonů aktivně komunikovat vůči politické reprezentaci požadavky statistiky, aby mohly být komplexně zohledněny.

Časopis Demografie se zaměří na pokles plodnosti

Redakce časopisu Demografie vypisuje výzvu na zaslání odborných článků do monotematického vydání s názvem „Problematika klesající plodnosti ve vyspělých zemích“, které by mělo vyjít v prosinci 2026. Toto vydání se stane příspěvkem do odborné debaty o projevech, příčinách a důsledcích poklesu úrovně plodnosti, který lze v posledních zhruba patnácti letech sledovat

napříč evropskými zeměmi. Dokonce i v zemích severní Evropy jako Norsko, nebo Švédsko, které dokázaly dlouho udržet hodnoty úhrnné plodnosti na úrovni okolo dvou dětí na jednu ženu, došlo ke ztelnému propadu.

Články v českém nebo anglickém jazyce je třeba zaslat do redakce nejpozději do 31. března 2026. Podrobné informace najdete na bit.ly/43xJTJP.

Předseda ČSÚ v Bruselu

Předseda ČSÚ Marek Rojíček moderoval panelovou diskuzi na téma zajištění profesionální nezávislosti národních statistických úřadů, která se konala 6.–7. listopadu v Bruselu při příležitosti 20. výročí vzniku Kodexu evropské statistiky. Kodex je důležitým dokumentem, který stanovuje hlavní zásady, jimiž se musí řídit oficiální statistika, aby si

udržela důvěryhodnost, nezávislost a vysokou profesionální kvalitu. K jeho dodržování se zavázaly statistické úřady všech členských zemí Evropské unie i dalších států. Marek Rojíček se účastnil také závěrečné debaty o budoucnosti Kodexu evropské statistiky a o jeho případných aktualizacích vyvolaných aktuálním vývojem technologií i společnosti.

Prezentace dat o povodních bodovala

Plakát s názvem „Povodně 2024 očima statistiky“, který prezentuje statistické výstupy o povodních zpracované formou mapy s příběhem a dashboardu na Statistickém geoportálu ČSÚ, získal cenu publika pro nejlepší poster na letošní konferenci GIS Esri a zároveň se v konkurenci 28 dalších soutěžních prací umístil na 4. pozici v hodnocení odborné poroty.

Konference GIS Esri je největším oborovým setkáním geoinformatiků a souvisejících profesí v Česku a zaměřuje se na novinky a trendy v oblasti GIS a na aktuální projekty ve veřejném i soukromém sektoru využívající geografická data.

Oceněný plakát v ČSÚ připravil tým složený ze členů pracovní skupiny GIS.

Dataman chrání oficiální statistiku

Při příležitosti 20. výročí vzniku Kodexu evropské statistiky se v Českém statistickém úřadě zrodil Dataman – kreslená postava, která bude formou krátkých komiksových příběhů upozorňovat na význam oficiální statistiky a na zásady, kterými se statistici řídí. Cílem je oslovit širší skupinu uživatelů a učinit oficiální statistické výstupy atraktivnější i pro ty, kteří nechtějí studovat odborné publikace a složité tabulky s daty. Dataman se proto objevuje primárně v komunikaci

na sociálních sítích, ale využit bude i v jiných médiích.

Dataman má podobu superhrdiny, který stojí na straně pravdivých a ověřených dat, chrání jejich nestrannost a nezávislost a stojí v cestě dezinformacím. Jeho příběhy budou postupně představovat jednotlivá ustanovení kodexu a názorně ukazovat, jak se uplatňují v praxi. V budoucnu Dataman také doprovodí zveřejňování vybraných statistických výstupů ČSÚ.

KRÁTCE

Mezi lety 2020–2024 zůstával vývoz banánů v Hondurasu jednou z hlavních činností zemědělského sektoru, a to navzdory různým ekonomickým a klimatickým výzvám. V průměru vyvezla země každý rok přibližně 25,28 mil. beden o hmotnosti 40 liber. Hlavním odbytištěm jsou Spojené státy, kam míří naprostá většina exportu, v roce 2024 to bylo více než 99,9%.

 bit.ly/4q26G0F

Americký statistický úřad zveřejnil nové tabulky údajů o populaci narozených v zahraničí podle generací. Tabulky poskytují sociální a ekonomické informace o zaměstnanosti, vzdělání, příjmech domácností, chudobě, rase, věku a pohlaví první generace (osoby narozené v zahraničí), druhé generace (osoby, u kterých se alespoň jeden z rodičů narodil v zahraničí) a třetí a vyšší generace (osoby, jejichž oba rodiče se narodili v USA) žijící v USA.

 bit.ly/47nlv5N

Stane se Nizozemsko bramborářskou velmocí?

V Nizozemsku v roce 2025 přesáhla plocha využívaná k pěstování konzumních brambor 83 tis. hektarů. Zvětšila se i plocha určená k pěstování cibule a pšenice.

EVA HENZLEROVÁ
odbor komunikace

V letošním roce se podle nizozemských statistik celková plocha orné půdy meziročně zvětšila o 3,1 %, což představuje nárůst o téměř 547 tis. hektarů. Plocha využívaná pro pěstování brambor činila více než 164 tis. ha. Plocha využívaná pro pěstování konzumních brambor vzrostla o 8,6 %. Na větší ploše (+5,9 %) se pěstovaly také sadbové brambory i brambory pro další zpracování (+1,9 %).

PODÍL KONZUMNÍCH BRAMBOR SE ZVÝŠUJE

Ze všech brambor pěstovaných v Nizozemsku se podíl brambor určených ke zpracování neustále snižuje a podíl konzumních brambor roste. V současné době se ke zpracování používá méně než 25 % brambor, přitom se tento podíl dlouhá léta pohyboval kolem 30 %. Polovina všech brambor se pěstuje pro spotřebu, zatímco zbývající čtvrtina se používá na sadbu.

U cibule bylo v letošním roce dosaženo nového rekordu. Celková plocha orné půdy pro pěstování cibule činila 33,2 tis. ha, což je o 3,6 % více než v roce 2024. Tento nárůst byl způsoben výrazně zvýšením pěstování červené cibule seté (+35,6 %). Největší podíl na produkci cibule ale měla cibule žlutá (81,1 %). Tě však bylo o něco méně než v loňském roce (pokles o 1,8 p. b.). Plocha využívaná pro pěstování cibule sadbové se rovněž zmenšila, a sice o 2,5 % na 6 tis. ha.

PŠENICI SE ZASE NEDAŘILO

V roce 2024 byla plocha osetá pšenicí velmi malá, neboť z důvodu značného množství srážek nebylo možné vyjet s těžkou technikou na pole. Důvodem slabé sklizně v loňském roce tedy nebyla nízká výtěžnost z hektaru, ale především malá plocha, na níž se podařilo pšenici zasít. Problémy provázely především úrodu ozimé pšenice. Tě bylo v loňském roce sklizeno pouze 574 tun, což je o 46 % méně než v roce 2023. Hrubý výnos letní pšenice se však více než zdvojnásobil na 108 tis. tun, a to hlavně díky zvýšení intenzity pěstování. V letech, kdy je plocha osetá ozimou pšenicí menší, se plocha osetá letní pšenicí obvykle zvětšuje, nicméně úbytek ozimé pšenice nevyrovná. Celková pěstební plocha se tak u pšenice v roce 2024 meziročně zmenšila o více než 25 %. Přestože letos se plocha oproti roku 2024 zvýšila o 16 %, je zřejmé, že pšenice se v Nizozemsku pěstuje stále na menší ploše, než bylo obvyklé v předchozích letech.

O LEN JE ZÁJEM

V reakci na rostoucí poptávku po lněných vláknech pro textilní trh vzrostla meziročně plocha pěstování této plodiny o 5,8 %. Plocha využívaná k pěstování konopí oproti roku 2024 klesla o 16,7 %. Celková plocha pěstovaných prádlných plodin se tak letošním roce snížila o 5,2 %.

 bit.ly/4n3608y

Norský turistický boom táhnou Němci a Nizozemci

Norská ubytovací zařízení zaznamenala v srpnu 5,5 mil. přenocování, což je nejvyšší počet v historii pro tento měsíc.

Srpen byl pro norská komerční ubytovací zařízení dobrým měsícem. Údaje ze statistik ubytování ukazují, že v hotelech, kempech, prázdninových domech a mládežnických ubytovnách bylo zaznamenáno 5,5 mil. přenocování. To představuje nárůst o 4,7 % ve srovnání se srpnem loňského roku. Tento nárůst byl způsoben zvýšeným počtem přenocování zahraničních hostů.

Na straně domácích turistů bylo v srpnu evidováno 3,1 mil. noclehů, tj. o 1,4 % méně než ve stejném měsíci předchozího roku. Zahraniční hosté zaznamenali téměř 2,5 mil. přenocování, což představuje meziroční nárůst o 13 %. Z evropských zemí přijíždělo 80 % zahraničních návštěvníků. Největší podíl připadal na Němce s více než 586 tis. přenocováními. Na druhé pozici se umístili

Nizozemci s 237 tis. přenocováními, následovali turisté ze Švédska a Itálie se 166 tis., resp. 146 tis. přenocováními.

Složení zahraničních turistů podle jednotlivých zemí se v létě a v zimě výrazně liší. V létě pochází většina přenocování z Německa a Nizozemska, zatímco v zimě jsou to hlavně Dánsko a Spojené království. Švédsko se v obou sezónách trvale umísťuje na třetím místě.

Po pandemii covidu-19 se postupně zvyšuje počet přenocování hostů z Asie. Největší skupinu z tohoto regionu představují návštěvníci z Číny. Za srpen u nich norští statistici zaznamenali 53 tis. přenocování, což znamenalo nárůst o 63 % ve srovnání se stejným měsícem předchozího roku.

bit.ly/3VTHOdV

Cítili jste se v posledních čtyřech týdnech šťastní?

Od roku 2021 sleduje belgický statistický úřad změny ve vnímání životních podmínek obyvatel prostřednictvím ukazatelů, jako jsou pocity štěstí, finanční spokojenost či kvalita sociálních vztahů.

V září tohoto roku se statistici zaměřili na studenty. Pokud existuje jedno kritérium, ve kterém studenti jasně vedou, je to pocit štěstí. Ve druhém čtvrtletí roku 2025 se téměř 80 % z nich cítilo šťastných po celou dobu nebo většinu času. V tomto ohledu jasně předčí jiné socioprofesionální kategorie, jako jsou zaměstnaní (73 %), důchodci (68 %) a nezaměstnaní (42 %).

Čísla ukazují, že studenti jsou také spokojenější se svými sociálními vztahy. Ve druhém čtvrtletí roku 2025 jim 83 % z nich dalo hodnocení alespoň 8 z 10, oproti

70 % u zaměstnaných a důchodců a 49 % u nezaměstnaných.

Z finančního hlediska to samozřejmě vypadá odlišně. Studenti při hodnocení své finanční spokojenosti dávají průměrné hodnocení 6,7 z 10, přičemž 34 % z nich si dalo hodnocení alespoň 8 z 10. Překonávají je zaměstnaní, kteří mají průměrné hodnocení

7,1 z 10, když hodnocení alespoň 8 z 10 si dalo 44 % z nich.

Studenti jsou ale nakonec obecně se svým životem nejspokojenější. Dosahují průměrného skóre 7,9, což je více než zaměstnaní lidé (7,6), důchodci (7,5) a nezaměstnaní (6,2).

bit.ly/4h2sNjD

Automobilismus a digitalizace

Nejvyšší úroveň digitalizace mezi firmami v oblasti automobilismu dosahují výrobci automobilů. Ti také nejčastěji používají AI.

**KAMILA
BUREŠOVÁ**

oddělení statistiky
výzkumu, vývoje
a informační
společnosti

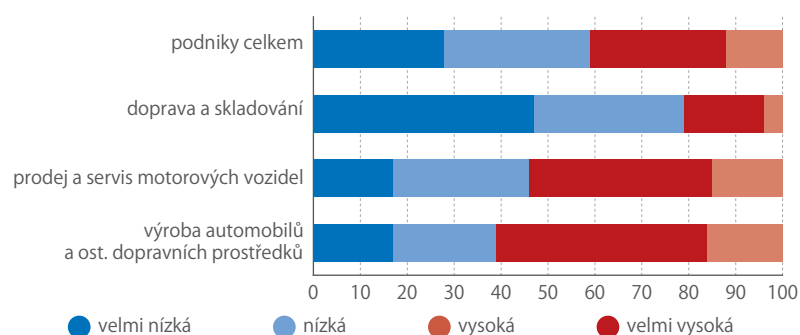
Ke sledování pokroku podniků v digitální oblasti a porovnání toho, jak se jim daří zavádět a využívat informační a komunikační technologie, se dá přistoupit různě. Evropská komise, resp. Eurostat, od roku 2015 vyčísľuje tzv. úroveň digitalizace podniků na základě dvanácti indikátorů zjišťovaných v rámci ročního statistického šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v podnikatelském sektoru. Pro každý podnik může úroveň dosahovat hodnot od 0 do 12 podle počtu splněných podmínek definovaných statistickými ukazateli.

V roce 2025 patřily mezi hodnocené oblasti přístup podniků na internet, využívání AI, používání placených cloudových služeb, sociálních médií nebo

specifických softwarů, jako jsou ERP nebo CRM a elektronický prodej. Podniky získávaly body za to, pokud alespoň polovina jejich zaměstnanců měla v práci přístup k internetu, nebo když rychlost jejich pevného připojení k internetu dosahovala minimálně 30 Mbit/s. Hodnotilo se také využívání technologií umělé inteligence, i zda má firma vlastní webové stránky nebo profil na sociálních médiích. Dále se přidělovaly body za provádění analýzy dat nebo za používání sofistikovanějších, placených cloudových služeb, mezi něž patří například finanční nebo účetní aplikace, bezpečnostní software, software pro plánování podnikových zdrojů (ERP) nebo pro řízení vztahů se zákazníky (CRM). Body získávaly podniky i za elektronické prodeje, tedy vlastní e-shop, nabídku produktů v prostředí online tržišť nebo prodej pomocí elektronické výměny dat. Posuzován byl rovněž význam elektronických prodejů pro podniky, vyjádřený podílem tržeb získaných z e-prodejů na celkových tržbách.

Při vyhodnocování míry digitální vyspělosti podniků se ekonomické subjekty rozděľují podle počtu získaných bodů do několika skupin. Podniky, které dosáhly maximálně tři body z dvanácti možných, mají velmi nízkou úroveň digitalizace, 4 až 6 bodů značí nízkou úroveň digitalizace, 7 až 9 bodů vysokou a 10 a více bodů velmi vysokou úroveň digitalizace. V roce 2025 bylo v Česku 28 % podniků s velmi nízkou úrovní (0 až 3 body) a dalších 31 % s nízkou úrovní digitalizace (4 až 6 bodů). Jinými slovy: šest

ÚROVEŇ DIGITALIZACE V PODNICÍCH S 10+ ZAMĚSTNANCÍ V ČESKU V ROCE 2025 (% z celkového počtu podniků v dané skupině)

Zdroj: ČSÚ

ZÁŘÍ 2025

tuzemských podniků z deseti (59 %) splňovalo polovinu nebo méně z dvanácti hodnocených ukazatelů. Vysokou úroveň digitalizace (7 až 9 bodů) vykazalo 29 % podniků u nás a nejvyšší úrovně (více než 10 bodů) dosáhlo 12 % podniků.

VYSOKOU MÍRU DIGITALIZACE MÁ VÍCE NEŽ 60 % AUTOMOBILEK

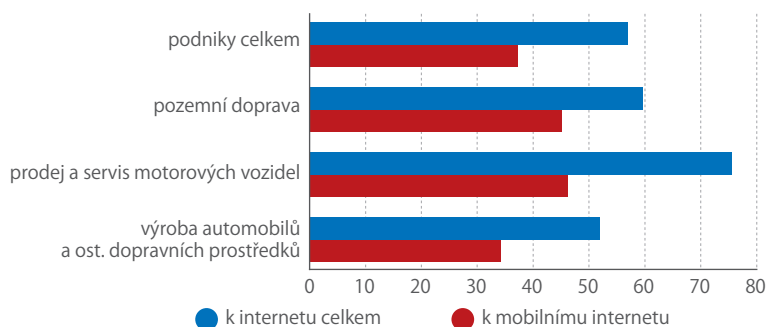
V dalším textu se zaměříme na rozvoj digitalizace podniků s více než 10 zaměstnanci pouze ve třech odvětvích souvisejících s automobilismem: výroba motorových vozidel a ostatních dopravních prostředků (dle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE jde o oddíly 29–30), prodej a servis motorových vozidel (CZ-NACE 45), doprava a skladování (CZ NACE 49–53). V některých ukazatelích jsou informace dostupné ve větším detailu jen za pozemní dopravu (CZ-NACE 49).

Nejvyšší míru digitalizace za rok 2025 vykazovala z uvedených odvětví výroba automobilů a ostatních dopravních prostředků, kde 61 % subjektů dosáhlo vysoké nebo velmi vysoké úrovně digitalizace. Automobily s velmi vysokou úrovní digitalizace bylo 16 %, tedy o třetinu více než činil průměr za všechny podniky s 10 a více zaměstnanci u nás. V odvětví prodeje nebo oprav automobilů převládala také vysoká nebo velmi vysoká úroveň digitalizace. Byla zjištěna u 54 % podniků, z toho 15 % firem mělo velmi vysokou úroveň (více než 10 bodů z 12 možných). Nejhorší výsledky vykazovala odvětvová sekce doprava a skladování, kde se velmi nízká nebo nízká úroveň digitalizace vyskytovala u 79 % podniků, a velmi vysokou úroveň měla jen 4 % podniků.

PŘÍSTUP NA INTERNET MAJÍ HLAVNĚ PRODEJCI

I když v Česku v roce 2025 používaly zařízení s přístupem k internetu téměř všechny podniky s 10+

PODÍLY ZAMĚSTNANCŮ V PODNICÍCH S 10+ ZAMĚSTNANCÍ V ČESKU, KTEŘÍ MĚLI V ROCE 2025 PŘÍSTUP K INTERNETU Z FIREMNÍCH ZAŘÍZENÍ (% z celkového počtu zaměstnanců v dané skupině podniků)

Zdroj: ČSÚ

zaměstnanci (97 %), zaměstnanců, kteří v práci používají firemní zařízení s internetem, bylo 57 %. Přístup k internetu prostřednictvím mobilních dat mělo ve stejném roce v práci 37 % zaměstnanců, a to i přesto, že se tato mobilní zařízení používají v 85 % firem s 10 a více zaměstnanci u nás. V odvětví pozemní doprava byly podíly zaměstnanců s přístupem k internetu v práci jen mírně vyšší než průměrné podíly zaměstnanců ve všech podnicích v Česku. Naproti tomu u automobily byl podíl zaměstnanců, kteří mají v práci přístup k internetu, ze všech porovnávaných odvětví nejvyšší. Přístup k internetu měl v tomto odvětví každý druhý zaměstnanec (52 %) a mobilní data mohl používat každý třetí (34 %). Nejvyšší podíl zaměstnanců, kteří používají internet k pracovním účelům, byl zaznamenán v odvětví obchodu s motorovými vozidly a jejich servis (76 %). Bezmála polovina zaměstnanců u prodejců automobilů nebo v autoservisech mohla používat mobilní internet (46 %). V obou případech jde o vyšší než průměrné podíly zaměstnanců v tuzemských podnicích s 10+ zaměstnanci.

**ŘÍJEN
2025**

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů v ekonomiku se meziměsíčně zvýšila o 1,8 bodu na hodnotu 103,4. Důvěra spotřebitelů vzrostla o 3,9 bodu na 107,4. Souhrnný indikátor vzrostl o 2,1 bodu na 104,0. Meziročně je celková důvěra v ekonomiku vyšší.

+2,1
bodu

+4,3
bodu

PRŮMYSL

V odvětví průmyslu se důvěra v ekonomiku ve srovnání se zářím zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 4,3 bodu na hodnotu 98,8. V meziročním srovnání je důvěra v průmyslu vyšší.

-3,6
bodu

STAVEBNICTVÍ

V odvětví stavebnictví se důvěra v ekonomiku meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl o 3,6 bodu na hodnotu 121,8. Oproti loňskému říjnu je důvěra ve stavebnictví vyšší.

-4,0
bodu

OBCHOD

Mezi podnikateli v odvětví obchodu se důvěra v ekonomiku meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry klesl o 4,0 bodu na 95,6. Ve srovnání s říjnem 2024 je důvěra v obchodu vyšší.

+0,6
bodu

SLUŽBY

Důvěra podnikatelů ve vybraných odvětvích služeb se mírně zvýšila. Indikátor důvěry meziměsíčně vzrostl o 0,6 bodu na hodnotu 106,2. Meziročně je důvěra ve službách vyšší.

+3,9
bodu

SPOTŘEBITELÉ

Důvěra spotřebitelů v ekonomiku se v říjnu meziměsíčně zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 3,9 bodu na hodnotu 107,4. V meziročním srovnání je důvěra spotřebitelů také vyšší.

AI V NAŠICH AUTOMOBILKÁCH NAD EVROPSKÝM PRŮMĚREM

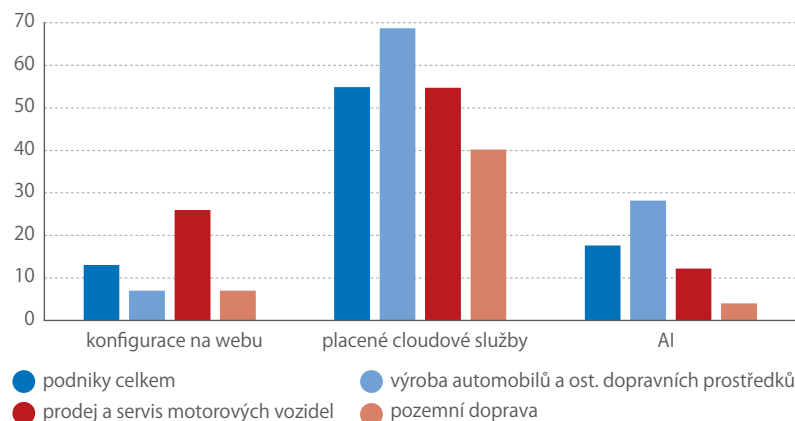
Stroje, programy a systémy umělé inteligence používalo v roce 2025 v Česku více než 17 % podniků s více než 10 zaměstnanci. V porovnání s rokem 2021 je jejich podíl dnes téměř čtyřnásobný. Ve zpracovatelském průmyslu používalo AI v roce 2025 v průměru 17 % podniků, nejčastěji šlo o subjekty vyrábějící počítače a jiné elektronické a optické přístroje (30 %). Výroba automobilů nebo jiných dopravních prostředků následuje, AI v tomto odvětví v roce 2025 používalo 28 % firem. Mezi prodejci a opraváři motorových vozidel bylo uživatelů AI ve stejném roce 12 % a v pozemní dopravě 4 %. Ze všech sledovaných skupin je využívání technologií AI nejnižší právě v odvětvové sekci doprava a skladování.

Ze zjišťovaných technologií AI vede v odvětvích spojených s automobilismem využívání nástrojů generativní AI. U podniků v dopravě a skladování je to provádění pokročilé analýzy textů pomocí AI. Všechny tyto technologie se dají využít při monitoringu médií a sociálních sítí nebo například v zákaznickém servisu k analýze zákaznických referencí.

Pro mezinárodní srovnání je třeba využít data za rok 2024, neboť novější údaje z Eurostatu nebyly v době uzávěrky tohoto textu ještě k dispozici.

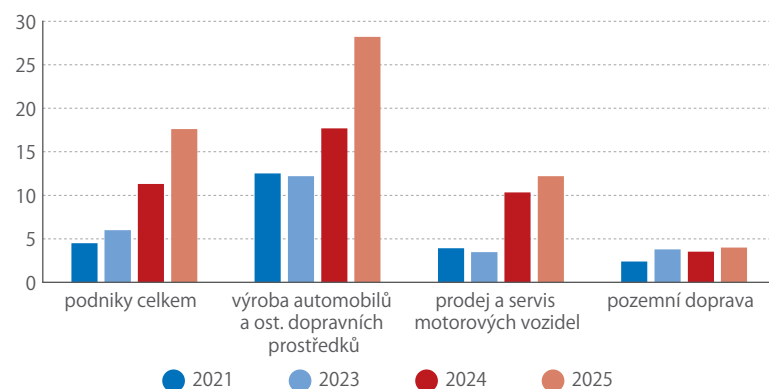
Přestože se podíl podniků v Česku, které používají alespoň jednu technologii AI, mezi roky 2023 a 2024 zdvojnásobil, zůstávaly tuzemské podniky i za rok 2024 stále mírně pod průměrem zemí EU27 (13 %). Umělou inteligenci využívaly v roce 2024 ze zemí EU nejčastěji podniky v Dánsku (28 %) a dále čtvrtina podniků v Belgii a ve Švédsku. Technologie umělé inteligence používalo nejméně podniků v Rumunsku (3 %). Pokud však sestavíme žebříček zemí EU používajících technologie umělé inteligence pouze pro podniky zabývající se výrobou automobilů a jiných dopravních prostředků, dostanou se tuzemské podniky za rok 2024 na celkové páté místo, a tedy nad evropský průměr. Dánské automobilky si prvenství udrží i v tomto případě.

PODNIKY S 10+ ZAMĚŠTNANCI V ČESKU POUŽÍVAJÍCÍ V ROCE 2025 VYBRANÉ DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE (% z celkového počtu podniků v dané skupině)

Zdroj: ČSÚ

PODNIKY S 10+ ZAMĚŠTNANCI V ČESKU POUŽÍVAJÍCÍ AI (% z celkového počtu podniků v dané skupině)

Zdroj: ČSÚ

AUTO NA MÍRU NABÍZELA NA WEBU ČTVRTINA PRODEJČŮ

ČSÚ v šetření v roce 2025 zjišťoval u podniků s vlastními webovými stránkami, jestli jejich web umožňuje konfiguraci produktů, tedy úpravu nebo přizpůsobení nabízeného zboží či služeb na míru pomocí online nástrojů. Znamená to, že návštěvník si na webu může sám zvolit, jakou výbavu automobilu požaduje nebo o jaký rozsah služeb má zájem.

Konfiguraci nabízených produktů umožňovalo v roce 2025 v průměru 13 % podniků v Česku, které měly vlastní web. Mezi podniky, zabývajícími se prodejem nebo servisem vozů dovozovalo konfiguraci na webu 26 %, tedy dvojnásobek průměru všech podniků s 10 a více zaměstnanci s webovými stránkami. Ze tří sledovaných odvětví byla možnost konfigurace nejméně častá u výrobců motorových vozidel a také u pozemní dopravy. V obou těchto odvětvích ji nabízelo 7 % podniků, což je téměř čtyřikrát méně než u prodejců vozidel.

PLACENÝ CLOUD SE STÁVÁ SAMOZŘEJMOSTÍ

Jedním z projevů digitalizace v podnikatelském sektoru je využívání služeb placeného cloud computingu, kdy podniky využívají od poskytovatele úložný prostor, služby nebo programy dostupné z internetu prostřednictvím vzdáleného přístupu, např. pomocí webového prohlížeče. Obliba cloudových služeb roste, a to především mezi velkými firmami. V roce 2025 využívalo v Česku některou ze služeb placeného cloudu 55 % podniků s deseti a více zaměstnanci. Za cloudové služby platila polovina malých firem, 68 % středně velkých a 86 % velkých podniků (s více než 250 zaměstnanci). Nejčastěji využívanými placenými cloudovými službami jsou dlouhodobé e-mail, internetová úložiště k ukládání souborů a jiných firemních dat a cloudové kancelářské programy. Placené cloudové služby používaly v roce 2025 ze tří sledovaných odvětví především automobilky (69 % z nich). Využití cloudových služeb v dopravě (40 %) bylo v roce 2025 nižší než v průměru za všechny podniky s 10+ zaměstnanci v Česku (55 %). V odvětví prodej a opravy motorových vozidel odpovídalo přesně průměru.

Výzkum financují hlavně podniky

Veřejný sektor se loni v Česku podílel na celkových výdajích na VaV zhruba jednou třetinou.

**MARTIN
MANA**

ředitel odboru
statistik rozvoje
společnosti

**MAREK
ŠTAMPACH**

odbor statistik
rozvoje společnosti

V roce 2024 vzrostly meziročně výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v Česku o 5,1 % na 146,9 mld. Kč. V poměru k HDP tvořily výdaje na VaV 1,82 %, což odpovídá i úrovni z předcházejícího roku. Nejvyšší byl tento poměrový ukazatel v Česku v roce 2020, kdy se výdaje na VaV rovnaly 1,95 % HDP. Průměr EU v posledních pěti letech přitom dosahuje přibližně 2,3 % HDP, v Německu a Rakousku převyšuje 3,0 %.

V roce 2024 směřovalo na mzdové náklady pracovníků ve VaV 88,6 mld. Kč, meziročně o 7,6 mld. Kč více. Naproti tomu náklady na pořízení nových budov, strojů, technologií a další kapitálové výdaje minulý rok klesly o 0,9 mld. Kč na 10,8 mld. Kč. Tyto investiční výdaje tvořily loni 7 % z celkových výdajů na VaV. Před deseti lety, kdy vrcholilo čerpání finančních prostředků ze zdrojů EU použitých na výstavbu výzkumných center, to bylo 21 %.

Na podnikový výzkum a vývoj byl v roce 2024 vynaložen dvojnásobek finančních prostředků než ve vysokoškolském a vládním sektoru dohromady. Nejvíce jej podpořily firmy pod zahraniční kontrolou, které se na celkových výdajích podnikatelského sektoru podílely ze dvou třetin. V roce 2024 šlo v Česku na výzkum a vývoj prováděný ve firmách pod zahraniční kontrolou 63,3 mld. Kč, tedy meziročně o 4,5 mld. Kč více. Největší část zajistily firmy z automobilového a IT průmyslu.

Financování z veřejných zdrojů v roce 2024 dosáhlo 52,3 mld. Kč. Z této částky připadalo 43,1 mld. Kč na veřejné národní zdroje a 9,2 mld. Kč

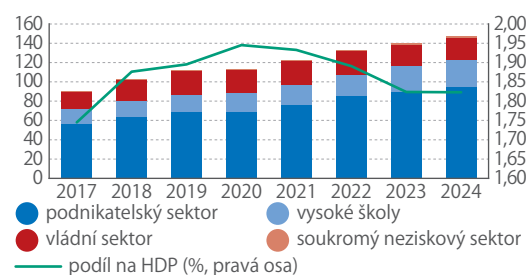
na dotace EU. Finanční prostředky z EU získaly především instituce veřejného sektoru.

Dlouhodobě nejdůležitějším centrem českého výzkumu je hlavní město. V Praze se v roce 2024 vynaložilo na VaV celkem 60,1 mld. Kč, které tvořily 41 % výdajů na VaV v celém Česku. Více než 10 mld. Kč se vynakládá každoročně i ve dvou dalších krajích. V Jiho-moravském kraji to v roce 2024 bylo 25,2 mld. Kč a ve Středočeském kraji 18,4 mld. Kč.

Počet pracovníků ve VaV poslední čtyři roky stagnuje. V roce 2024 se v Česku touto činností zabývalo celkem 123 tisíc osob. V přepočtu na plné úvazky strávené výzkumně vývojovou činností se jednalo o 86,9 tisíce osob. Podíl žen se dlouhodobě pohybuje okolo 30 % a je jedním z nejnižších v rámci států EU.

Podrobné údaje k tématu jsou dostupné na webu ČSÚ. csu.gov.cz/vyzkum-a-vyvoj

VÝDAJE NA VaV V ČESKU (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

LISTOPAD 2025

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů v ekonomiku se meziměsíčně snížila o 3,5 bodu na hodnotu 99,9. Důvěra spotřebitelů se zvýšila o 4,3 bodu na 111,7. Souhrnný indikátor se snížil o 2,1 bodu na 101,9. Meziročně je celková důvěra v ekonomiku vyšší.

-2,1
bodu

-6,6
bodu

PRŮMYSL

Důvěra v ekonomiku se mezi podnikateli v průmyslu meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl o 6,6 bodu na 93,2. Ve srovnání s listopadem 2024 je důvěra v průmyslu vyšší.

-7,7
bodu

STAVEBNICTVÍ

Důvěra podnikatelů ve stavebnictví se meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl o 7,7 bodu na hodnotu 114,1. V meziročním srovnání je ale důvěra ve stavebnictví vyšší.

+1,4
bodu

OBCHOD

V odvětví obchodu se důvěra podnikatelů v ekonomiku oproti říjnu zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 1,4 bodu na 97,0. Ve srovnání s loňským listopadem je důvěra také vyšší.

-0,6
bodu

SLUŽBY

Mezi podnikateli ve vybraných odvětvích služeb se důvěra v ekonomiku mírně snížila. Indikátor meziměsíčně klesl o 0,6 bodu na 105,6. Meziročně je důvěra ve službách vyšší.

+4,3
bodu

SPOTŘEBITELÉ

Důvěra spotřebitelů v ekonomiku se meziměsíčně zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 4,3 bodu na 111,7, což je nejvíce od listopadu 2019. Meziročně je důvěra spotřebitelů vyšší.

Na vysokou školu stále častěji

Celkový počet studentů vysokých škol v posledních pěti letech roste a podíl studujících mezi obyvateli Česka ve věku 20 až 29 let se vrátil k historickému maximu.

VENDULA KAŠPAROVÁ

oddělení statistiky
vzdělávání,
zdravotnictví,
kultury a sociálního
zabezpečení

V letech 2001 až 2010 se počet studentů veřejných a soukromých vysokých škol v Česku každoročně zvyšoval, a sice z 203 449 v roce 2001 na 395 985 v roce 2010. V druhé dekádě tohoto tisíciletí pak klesal až na 288 579 v roce 2019. Od roku 2019 studentů veřejných a soukromých vysokých škol opět přibývá a koncem roku 2024 jich bylo již 314 850*.

Rostoucí zájem o vysokoškolské studium po roce 2000 dokumentuje i ukazatel vyjadřující, jaký podíl obyvatel ve věku 20–29 let studoval v Česku na vysoké škole. Na začátku tisíciletí činil tento podíl 9 %, o deset let později to bylo 19,5 %. V dalších letech docházelo u tohoto podílového ukazatele k mírnému poklesu až na zhruba 17 % mezi roky 2016 a 2019. Loni se však opět zvýšil na 19,5 %, což odpovídá historickému maximu z roku 2011.

PODÍL ZAHRANIČNÍCH STUDENTŮ MEZIROČNĚ KLESL

Mezi studenty vysokých škol v České republice bylo na konci roku 2024 celkem 55 996 cizinců. Jejich počet roste nepřetržitě od roku 2001, odkdy existují srovnatelné údaje. Poprvé však byl meziroční procentuální nárůst počtu vysokoškolských studentů cizí státní příslušnosti (o 1,1 %) nižší než u českých studentů (o 2,3 %). Českých studentů meziročně přibýlo bezmála šest tisíc (5 709), zatímco studentů cizí státní příslušnosti zhruba šest set (613). Z tohoto důvodu mírně poklesl podíl cizinců na celkovém počtu všech studentů vysokých škol, a sice z 18,0 % na 17,8 %. Ačkoli se jedná pouze o nepatrný rozdíl, jde o první snížení podílu od roku 2001.

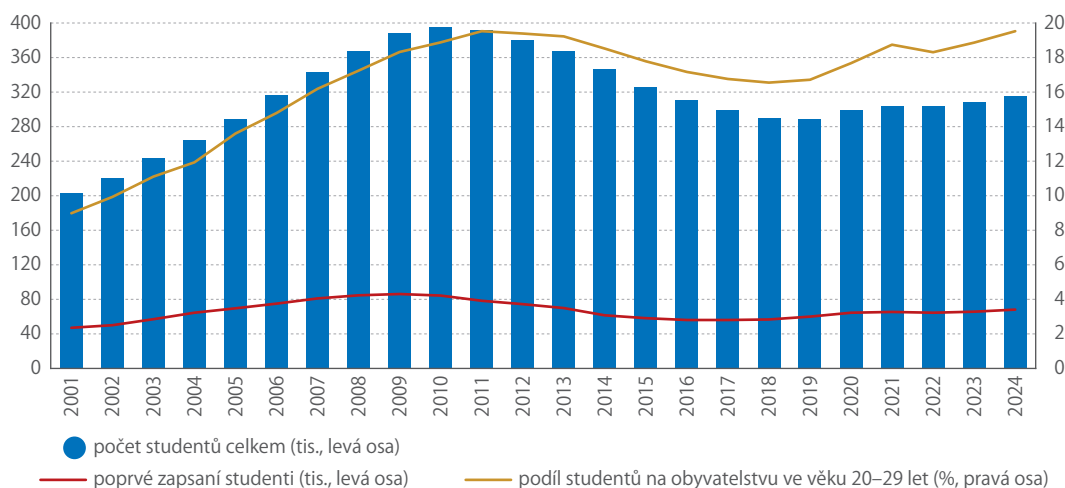
Zároveň je třeba uvést, že pokles podílu cizinců nastal i důsledkem úbytku studentů z Ruské federace – mezi prosincem 2023 a 2024 o 1 289 studentů. Podíl ruských studentů ze všech studentů se pak meziročně snížil z 2,0 % v roce 2023 na 1,6 % v roce 2024 a klesá již od začátku ruské invaze na Ukrajinu. V roce 2021, který jí předcházela, činil 2,7 %. Naopak, podíl studentů s ukrajinskou státní příslušností na celkovém počtu studentů se zvýšil z 1,4 % v roce 2021 na 2,3 % v roce 2024.

PŘÍPRAVA NA UČITELSKÉ POVOLÁNÍ ZTRÁCÍ NA ATRAKTIVITĚ

Na vysokých školách je možné studovat různé obory, které klasifikace ISCED F-2013 řadí do deseti skupin. V roce 2024 byl nejvyšší počet studentů zapsán do skupiny oborů obchod, administrativa a právo (62 839), následovaly obory ze skupin zdravotní a sociální péče (43 044), vzdělávání a výchova (38 118) a technika výroba a stavebnictví (37 499). Nejnižší počet studentů byl naopak zapsán ve skupině oborů zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství (11 275).

Ze srovnání zájmu Čechů a cizinců o jednotlivé skupiny oborů vyplývá, že největší část studentů (zhruba pětina) jak Čechů (19,8 %), tak i cizinců (20,5 %) studovala na vysokých školách v Česku v roce 2024 obory z oblasti obchod, administrativa a právo. U Čechů však další místa zaujaly vzdělávací obory (14,4 %), zdravotnické obory (13,0 %) a technické obory (12,2 %). V případě cizinců se vzdělávací obory propadly až na poslední, desáté místo, s 1,6 % studujících. Druhou pozici u nich obsadily obory zdravotnické (17,0 %), následované obory

STUDENTI VEŘEJNÝCH A SOUKROMÝCH VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKU

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

z oblasti informačních a komunikačních technologií (14,2 %). Ty byly přitom mezi Čechy třetí nejméně často studované (6,6 %). Podíl cizinců mezi studenty zapsanými v oborech informačních a komunikačních technologií tak činil 31,9 %, zatímco ve vzdělávacích oborech jen 2,3 %.

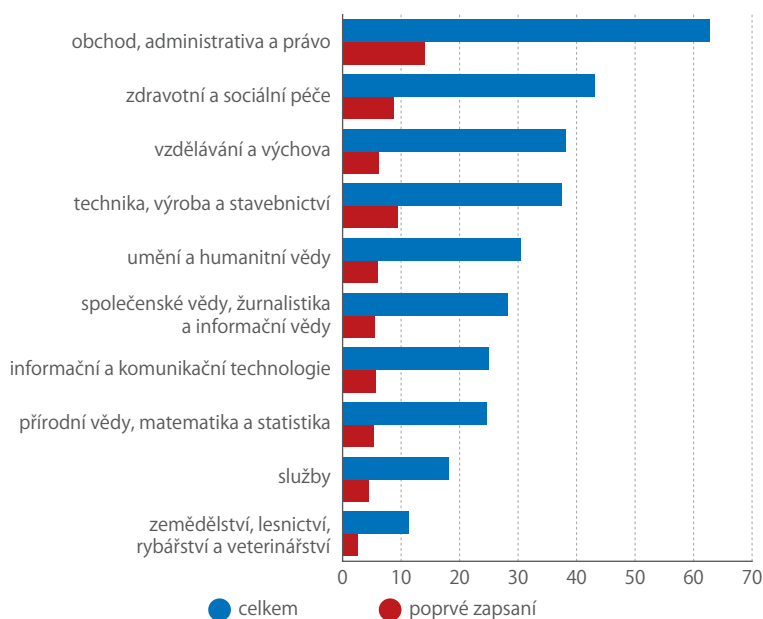
Ve svých statistikách sbírá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy též údaje o poprvé zapsaných studentech. Tento ukazatel v dílčím členění nezahrnuje studenty, kteří již dříve na nějaké vysoké škole v Česku studovali. Soustřeďuje se pouze obecně na skupinu studentů zapsaných ke studiu na vysokých školách poprvé, a ty dále rozlišuje podle oboru, do jakého se zapsali. Díky tomu může poskytnout lepší představu, o které obory je aktuálně zájem a/nebo které obory se aktuálně nabízejí.

V roce 2024 bylo mezi studenty poprvé zapsanými do studia na vysoké škole nejvíce těch, kteří se zapsali do skupin oborů obchod, administrativa a právo (14 115), technika, výroba a stavebnictví (9 417) a zdravotní a sociální péče (8 739). Více než šest tisíc poprvé zapsaných studentů připadlo také na skupiny oborů vzdělávání a výchova (6 154) a umění a humanitní vědy (6 059).

Mezi prosincem 2022 a 2024, kdy se celkový počet poprvé zapsaných studentů na vysoké školy mírně zvyšoval, přibýlo více než 10 % studentů poprvé zapsaných do oborů ze skupiny služeb (+18,1 %), do společenských věd (+12,8 %), do oborů ze skupiny přírodních věd, matematiky a statistiky (+12,5 %) a do technických oborů (+11,6 %). Naproti tomu za poslední dva roky ubylo mezi studenty poprvé zapsanými do studia na vysoké škole těch, kteří studovali obory zemědělské, lesnické či veterinární (–8,9 %), obory z oblasti informačních a komunikačních technologií (–5,5 %) a obory z oblasti vzdělávání a výchovy (–3,6 %).

V oblasti vzdělávání a výchovy dochází přitom k úbytku počtu poprvé zapsaných studentů na vysoké školy již čtvrtým rokem v řadě, v oblasti informačních

STUDENTI VEŘEJNÝCH A SOUKROMÝCH VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKU DLE SKUPINY OBORŮ VZDĚLÁNÍ V ROCE 2024

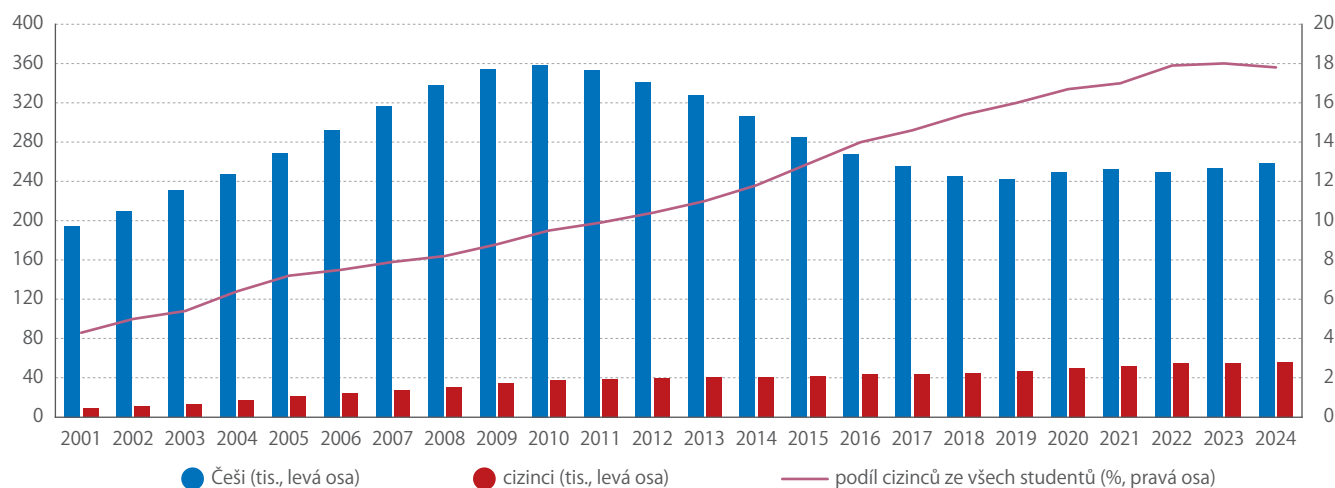

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

a komunikačních technologií a zemědělských oborů druhým rokem v řadě. Je třeba také dodat, že snížení počtu poprvé zapsaných studentů na vysokou školu do oborů z oblasti informačních a komunikačních technologií za poslední dva roky bylo způsobeno především cizinci, jejichž počet v této skupině oborů klesl o 24,2 %. Počet českých poprvé zapsaných studentů na vysokou školu studujících tyto obory se naopak za poslední dva roky o 7,6 % zvýšil.

* Údaje v tomto článku se týkají veřejných a soukromých vysokých škol, tedy bez zahrnutí dvou vysokých škol státních, které navštěvuje jen jedno procento studentů. Počty studentů jsou vždy k 31. prosinci daného roku, počty poprvé zapsaných studentů do studia jsou souhrnem za daný kalendářní rok.

STUDENTI VEŘEJNÝCH A SOUKROMÝCH VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKU PODLE STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOSTI

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Statistika musí být nejen přesná, ale i srozumitelná

S 1. místopředsedkyní ČSÚ Evou Krumpovou jsme hovořili o tom, jak se oficiální statistika za posledních 25 let proměnila a jaké změny ji čekají v budoucnosti.

Foto: Tereza Koutecká

Co se z vašeho pohledu za poslední čtvrtstoletí v Českém statistickém úřadě nejvíce změnilo?

Za 25 let se toho změnilo strašně moc. Vždyť si jen zkuste vzpomenout, co jste na začátku století dělal a jaké technické prostředky byly k dispozici. Dostupný internet či mobilní telefony byly před 25 lety vzácností. S tím souvisejí i změny v poskytování informací. V současné době publikujeme informace převážně elektronicky, a pokud možno tak, aby si je klient byl schopen sám dohledat. Zveřejňujeme je v podobně otevřených dat, publikací a prostřednictvím dalších nástrojů diseminace. Případy, kdy by si někdo chodil na naše krajská pracoviště nebo do pražského ústředí pro informace osobně, jsou již velmi ojedinělé.

V oblasti zpracování prošel ČSÚ za uplynulé čtvrtstoletí zásadní transformací směrem k digitální a integrované statistice. V roce 2000 jsme prováděli 286 statistických zjišťování (včetně rezortních zjišťování), v roce 2025 už jen 156. To představuje pokles o 45 procent. Zároveň se snížila administrativní zátěž respondentů ze 4,5 milionu hodin ročně (2008) na 1,3 milionu hodin (2025) a díky aplikaci statistických metod se daří redukovat i počet respondentů, které oslovujeme. Je to vidět i na počtu hlášení, kterých v roce 2005 bylo 15 908 451 a v roce 2025 již jen 6 596 811. Za dvacet let jich tak ubylo 58,5 %, což ale neznamená, že by ČSÚ měl méně dat, spíše naopak. Došlo k velkému rozšíření využití administrativních

datových zdrojů – ČSÚ dnes pracuje s více než 100 externími zdroji dat. Zaveden byl metainformační systém, který umožňuje kontrolu duplicity údajů a efektivní koordinaci šetření.

Na poli mezinárodním se ČSÚ stal součástí Evropského statistického systému (ESS), jehož účelem je poskytovat spolehlivé a srovnatelné statistiky na úrovni EU a zajistit, aby se evropské statistiky vytvářené ve všech členských zemích řídily společnými kritérii a definicemi, a statistické údaje tak byly harmonizované, relevantní a použitelné. ESS je proto garantem spolehlivosti evropské statistiky. Dále byl položen základní kámen společného rámce kvality ESS – etický kodex. Ten je založen na šestnácti zásadách týkajících se institucionálního prostředí, statistických procesů a výstupů.

A protože statistiky tvoří lidé, tak se ještě krátce zmíním o nich. Za posledních 20 let došlo k několika větším personálním redukci. V roce 2005 pracovalo v ČSÚ 1 879 a nyní 1 262 zaměstnanců. To je úbytek o 33 procent. Další snižování bez redukce agend a bez zapojení jiných způsobů získávání dat již není možné. V roce 2000 byly zrušeny okresy a vzniklo 14 vyšších územně samosprávných celků. V roce 2012 ČSÚ zřídil krajské správy a došlo k redukci okresních pracovišť. Změnilo se sídlo ústředí v Praze. Původní na Invalidovně zničila v roce 2002 povodeň a v roce 2004 se statistický úřad stěhoval do nové budovy.

K jakým nejzásadnějším změnám došlo za tu dobu v české společnosti?

Z demografického hlediska populace výrazně zestárla. Průměrný věk obyvatel vzrostl z 39,0 roku (2001) na 43,1 roku (2024), index stárí je 133,4 (2024), přičemž v roce 2001 byl 87,2.

Ekonomicky se zvýšila průměrná hrubá měsíční mzda z 12 831 Kč (2000) na 43 541 Kč (2024). Změnila se struktura zaměstnanosti – podíl služeb přesáhl 60 %, zatímco podíly průmyslu a zemědělství klesají. Společnost je více urbanizovaná, digitalizovaná a mobilní, ale zároveň čelí výzvám, jako je klesající plodnost a zvyšující se ekonomická závislost.

Postupně dochází k digitální transformaci. Naprosto se změnil přístup k informacím. V roce 2000 rozhodně ještě nebyl internet ani mobilní telefon běžnou součástí života jako dnes. Během let 2000 až 2010 se uskutečnily první kroky k digitalizaci ve veřejné správě. Například v roce 2009 byly zavedeny datové schránky, které fungují dodnes. V roce 2012 byl spuštěn ostrý provoz systému základních registrů ČR. Od roku 2018 funguje Portál občana, který je stále rozvíjen a doplňován o nové agendy. A také je nutné zmínit, že pandemie akcelerovala přechod na online služby, což zase vede k uvědomování si potřeby zajištění kybernetické bezpečnosti.

Co čeká Český statistický úřad v příštích 25 letech? V čem vidíte pro oficiální statistiku největší výzvy?

Vzhledem k velké technologické akceleraci je opravdu obtížné nastínit vizi vývoje úřadu na 25 let dopředu. Vezmu to tedy jen velmi obecně a spíše pro mnohem bližší časové období. ČSÚ bude muset zvládnout plnou integraci administrativních a alternativních datových zdrojů, včetně big dat a dat z podnikových systémů. Bude třeba hledat další zdroje dat, typicky z mobilních zařízení, a testovat možnosti jejich propojování a integrace pro potřeby statistik. Výzvou bude zachování metodologické konzistence při využívání nových technologií, jako jsou automatizace sběru dat, modelování pomocí umělé inteligence či prediktivní analýzy.

Zásadní bude také komunikace s veřejností – statistika musí být nejen přesná, ale i srozumitelná. Změna v oblasti komunikace bude výzvou, se kterou by zcela jistě mohla umělá inteligence pomoci.

V čem vidíte největší výzvy pro společnost?

Demografická projekce ČSÚ ukazuje, že do roku 2050 vzroste počet osob nad 65 let z 2,2 na 3,1 milionu, podíl seniorů se zvýší z 20,4 na 29 procent. Nejvíce přibude osob nad 85 let – ze 199 tisíc na více než 520 tisíc. Naproti tomu počet lidí v produktivním věku (15 až 64 let) klesne z 6,87 na 6,18 milionu.

To bude mít zásadní dopad na trh práce, zdravotní péči, důchodový systém i regionální rozvoj. Výzvou bude změna ve vzdělávání včetně důrazu na celoživotní vzdělávání jako reakce na změnu využívaných technologií, a s tím související změna požadavků na kompetence. Mezi další oblasti, na něž bude třeba zaměřit pozornost, patří bezpečnost, udržitelnost veřejných financí, adaptace na klimatické změny a zachování sociální soudržnosti.

Jak se ČSÚ podařilo zajistit zpracování výsledků říjnových parlamentních voleb? Řešili jste v této souvislosti nějaký problém?

Zpracování výsledků proběhlo hladce díky přesně definovaným metodickým postupům. Na zpracování se podílelo přibližně 2 500 pracovníků, z toho značná část externistů. Všichni byli řádně proškoleni. Data od okrskových komisí přebírali naši zaměstnanci na přebíracích místech plynule a zasílali je do ústředí. Všechny údaje jsme průběžně zveřejňovali. Poté, co jsme obdrželi data od posledního okrsku, což byl okrsek v zahraničí, a získali zápisy ze všech krajských úřadů, provedli jsme výpočet výsledku voleb a rozdělení mandátů. Následně výsledky projednala Státní volební komise a po schválení byly zveřejněny ve Sbírce zákonů.

Můžete popsat mechanismy, které brání možnému ovlivnění volebních výsledků?

Odevzdané hlasovací lístky jsou zpracovávány ručně okrskovými komisemi, jejichž členy nominují kandidující subjekty. Tím je zaručena občanská a politická kontrola regularnosti voleb. ČSÚ přebírá pouze formálně ověřené zápisy, podepsané všemi členy okrskové komise. Ti svým podpisem potvrzují správnost

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Umím si představit, že za dalších 25 let již nebude probíhat žádný tradiční sběr dat a všechna data budou získávána a zpracovávána zcela automatizovaně.

Ing. Bc. Eva Krumpová, MBA

Absolvovala Provozně ekonomickou fakultu České zemědělské univerzity v Praze a Univerzitu J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. V ČSÚ působila v letech 1997 až 2011 v oblasti statistiky výdajů na životní prostředí. Následně pracovala jako vedoucí oddělení pro rozvoj a projektovou činnost na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. V ČSÚ zastávala pozici vedoucí oddělení evropských fondů. Podílela se rovněž na řadě projektů jak ze strukturálních fondů, tak Eurostatu. Zaměřuje se na oblast voleb a kybernetické bezpečnosti. Místopředsedkyně Českého statistického úřadu je od srpna 2017.

Nezkrácený rozhovor najdete na: bit.ly/4rv8Arl

zjištěných údajů. Po vložení dat do systému pracovníky ČSÚ je komisi vydán písemný doklad potvrzující, že výsledek hlasování byl úspěšně převzat do dalšího zpracování. Komise zároveň obdrží opis uložených dat, podle kterého si může ověřit, že údaje, které ČSÚ převzal, souhlasí s údaji v zápisu. Poté jsou data okrsku v zabezpečené elektronické podobě odeslána do centra ČSÚ a uložena do databáze. Okrskové výsledky se průběžně zveřejňují na internetové adrese volby.cz, kde si je může kdokoli prohlédnout. Možnost porovnání údajů zveřejněných na webu se zápisem z okrskových volebních komisí zaručuje, že během procesu zpracování nedošlo k žádné manipulaci. Systém je oddělen od veřejné sítě, což zajišťuje vysokou míru bezpečnosti a transparentnosti.

ČSÚ letos zmodernizoval web volby.cz. Jak jste s jeho novou podobou spokojená?

Nový web volby.cz nabízí dlaždicové rozhraní, interaktivní tabulky, možnost uživatelských úprav a snadné exporty dat. Cílem bylo zvýšit uživatelskou přívětivost a dostupnost volebních informací. Já jsem s vizuální podobou spokojená, stránky jsou jednoduché a přehledné. Věřím, že spokojeni jsou i uživatelé, dosud jsme nezaznamenali žádné negativní ohlasy.

Chystají se pro příští rok nějaké novinky na krajských správách ČSÚ?

Ano, bude pokračovat modernizace technického vybavení či rekonstrukce budov – například v Brně, či Hradci Králové.

V roce 2026 se objeví hned několik novinek, které jsou připravovány díky projektu Statistický informační systém 5.0, financovanému z Národního plánu obnovy. Krajských správ se přímo dotkne zejména část s názvem „VSTUP“, která řeší sběr dat od respondentů strukturálních statistik. Mimo jiné vznikne portál respondenta, který umožní uživatelsky

přívětivě přímé vyplňování výkazů elektronickou cestou. Změní se podoba statistických výkazů, už nebudou ve formátu pdf jako doposud. Klíčová je uživatelská přívětivost, jednoduchost a intuitivní vyplňování dat. To vše samozřejmě při dodržování principu, že pokud data již existují, tak o ně respondenty nebudeme opětovně žádat.

Co se týče terénního šetření v domácnostech, tak budeme pokračovat v rozvoji online sběru dat, tedy CAWI šetření. Respondent díky němu může vyplnit dotazník sám ze svého počítače nebo mobilu. Budeme připravovat i možnosti online šetření prostřednictvím online schůzek s respondenty. Bohužel, v České republice zatím stále neexistuje registr bytů, který by nám mimo jiné umožnil zjišťovat bytovou situaci domácností, aniž bychom se jich museli ptát. Vybudování tohoto registru, který by nebyl novým informačním systémem nebo registrem, ale stal by se součástí, respektive rozšířením Registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN), by znamenalo opravdový posun i pro oblast sociálních statistik.

V oblasti voleb nás čekají volby do zastupitelstev obcí a třetiny Senátu. Pro ně je na základě zákona o správě voleb již pevně stanovené datum – vždy v prvním celém týdnu října roku, kdy končí volební období. To pro rok 2026 je 9. a 10. října a pro případné druhé kolo volby do Senátu o týden později.

Proč je důležité, aby byl ČSÚ fyzicky zastoupen ve všech krajích?

Regionální pracoviště zajišťují lokální sběr dat, terénní šetření a komunikaci s veřejností i zástupci regionálních institucí. Mají klíčovou roli při cenových statistikách, verifikaci podnikových údajů a správě registrů ekonomických subjektů. Zároveň je zastoupení potřebné k zajištění personálních kapacit při zpracování výsledků voleb.

Myslíte si, že se statistika někdy v budoucnu obejde bez šetření v domácnostech?

Navážu na úvodní otázky, co se změnilo za posledních 25 let. V roce 2000 si asi jen málokdo dovedl představit, jak obrovský technologický pokrok nastane. Já si umím představit, že za dalších 25 let již nebude probíhat žádný tradiční sběr dat ani od firem, ani od domácností a data budou získávána a zpracovávána zcela automatizovaně a ČSÚ bude centrem, kde se veškerá statistická data budou sbíhat a kde budou dále zpracovávána. Ale k tomu máme aktuálně ještě velmi daleko.

Zatím přes rostoucí význam administrativních dat zůstane výběrové šetření v domácnostech nenahraditelné pro sběr subjektivních ukazatelů, jako jsou názory, postoje, spokojenost či neformální ekonomické aktivity. Blízkou budoucnost vidím v kombinaci zdrojů a modelové imputaci, což znamená způsob doplňování chybějících hodnot v datech pomocí statistického nebo prediktivního modelu. Na rozdíl od jednodušších metod, jako průměr, medián či poslední známá hodnota využívá modelová imputace vztahy mezi proměnnými v datech.

Čtvrtstoletí otevřené české ekonomiky

Prosperita české ekonomiky stojí na strategii otevřenosti a těsném propojení s globální ekonomikou. Zdroje silného růstu ze začátku milénia se ale postupně vyčerpávají a Česko čelí novým výzvám.

KAROLÍNA ZÁBAJNÍKOVÁ
analytička ČSÚ

V posledních 25 letech česká ekonomika urazila ohromnou cestu, která započala už v 90. letech transformací tehdy plánovaného hospodářství do tržní ekonomiky zapojené do globálních ekonomických struktur.

Do nového tisíciletí česká ekonomika vstupovala v recesi, která byla spojena s předchozí měnovou krizí z roku 1997. Podle dobových zpráv OECD byla recese vnímána jako reakce na vnitřní a vnější nerovnováhy a strukturální problémy české ekonomiky – zejména selhání českých firem při restrukturalizaci vycházející z roztržité struktury vlastnictví a neefektivní korporátní správy, které vznikly po masové privatizaci.

DOKONČENÍ PRIVATIZACE

Rok 2000 byl z hlediska transformace přelomový zejména díky finalizaci privatizace do té doby státního bankovního sektoru. Jednou ze skrytých slabin české ekonomiky v 90. letech totiž bylo, že státem kontrolované banky často poskytovaly podnikům snadné úvěry, což zdržovalo

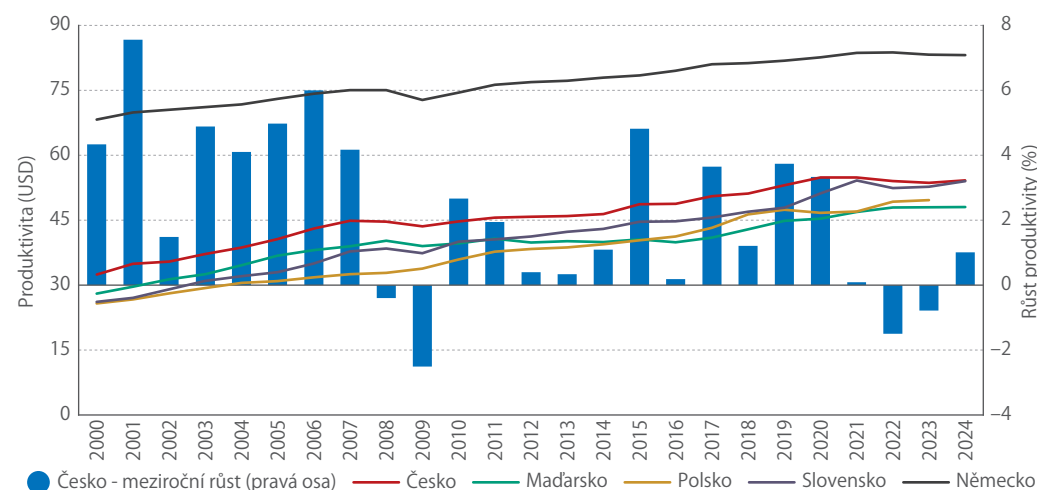
nezbytnou restrukturalizaci a vedlo k masivní akumulaci špatných dluhů. Na přelomu tisíciletí se proto urychlení privatizace bankovního sektoru stalo jedním z nejkritičtějších strukturálních problémů, které bylo nutné řešit pro zajištění silnějšího hospodářského růstu.

Až po roce 2000 také došlo k postupné privatizaci strategických podniků, jako byly telekomunikace a energetika. Zpoždění jejich privatizace bylo způsobeno velikostí, politickou důležitostí i nedostatkem regulačního rámce pro přirozené monopoly.

Všechny kroky, které v devadesátých letech a na přelomu tisíciletí česká ekonomika podstupovala, vedly k hlavnímu cíli, jímž bylo nastartování růstu produktivity. Zvyšování hodnoty, kterou ekonomika za pevný časový úsek vyrobí, je totiž klíčem k dalšímu rozvoji a dlouhodobému ekonomickému růstu.

V českých podmínkách na něm závisí stabilita důchodového a sociálního systému v očekávání stárnoucí

VÝVOJ PRODUKTIVITY V ČESKU A VYBRANÝCH ZEMÍCH (HDP na odpracovanou hodinu v USD, stálé ceny, PPP)

Zdroj: OECD

25 LET NOVÉHO MILÉNIA

OBSAH

17

Čtvrtstoletí otevřené české ekonomiky

Ekonomický vývoj byl akcelarován zejména vstupem České republiky do EU.

20

Pracovní trh zestárl, zbohatl a zaměstnanost se přesunula k ženám

Dlouhodobě se trhu práce účastní jen zhruba polovina české populace.

23

Ceny za čtvrt století

Růst cen se lišil komoditu od komodity.

27

Znatelný odklon od uhlí

Česká energetika reaguje na ekologické požadavky i na změny geopolitické situace.

30

České zemědělství prošlo výraznými změnami i díky dotační politice

Výměra obhospodařované půdy a počty chovaných zvířat poklesly, výnosy a užitkovost znatelně vzrostly.

populace nebo transformace energetiky potřebná k razantnímu snižování emisí CO₂ (dekarbonizace). Nezanedbatelnou výzvou je i přechod od ekonomiky založené na zpracovatelském průmyslu k technologicky náročnějším oborům vyžadujícím rekvalifikace pracovníků.

Česká ekonomika se v rámci ekonomické transformace nejprve soustředila na rozvoj exportně zaměřených oborů zpracovatelského průmyslu. U zpracovatelského průmyslu se tak za posledních 30 let celkově produktivita zvýšila nejvíce. Největší nárůst produktivity se odehrál právě v oblastech napojených na vývoz – výroba motorových vozidel, výroba elektrických zařízení a výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů. Velkou část posunu produktivity si tato odvětví odbyla právě v období nultých let.

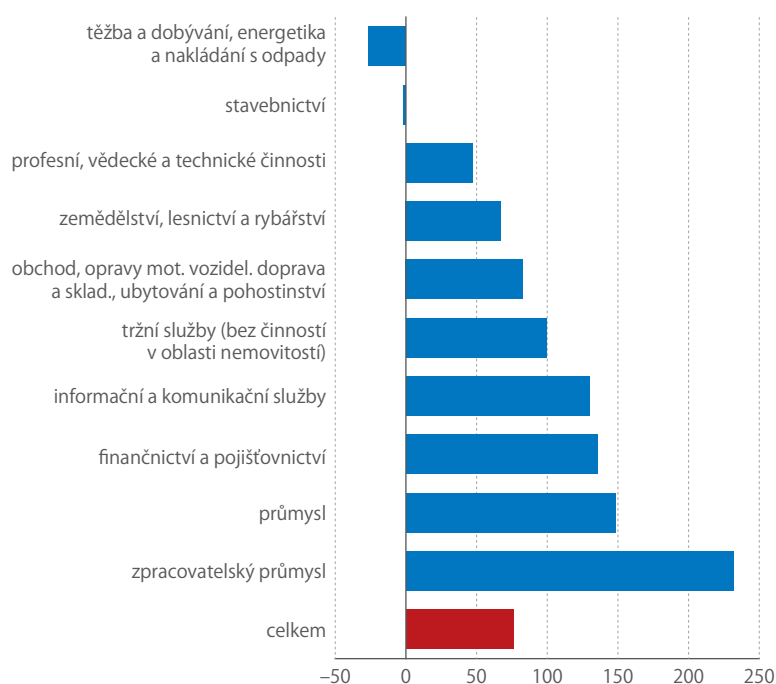
PŘÍPRAVA NA VSTUP DO EU A SILNÝ RŮST PRODUKTIVITY

První dekáda nového tisíciletí přinesla také klíčový milník – vstup Česka do EU. Česká ekonomika měla v té době velký potenciál ke zlepšení fungování a období před vstupem bylo spojeno s přípravami institucionálního prostředí i ekonomiky na plné zapojení do evropských trhů. To vše výrazně stimulovalo růst produktivity. Česká ekonomika vstupem do EU získala svou současnou podobu – mimořádně silné zastoupení průmyslu a pozice dodavatele pro obchodní partnery v západní části unie, zejména v Německu.

PŘÍLIV ZAHRAŇIČNÍCH INVESTIC

Začátek nového milénia byl spojen také s výrazným posílením přílivu zahraničních investic. Toto období ovlivňuje i dnešní podobu české ekonomiky, charakteristickou výraznou přítomností zahraničních vlastníků a odlivu zisků do zahraničí. K posílení přílivu zahraničních investic docházelo zejména po roce 2000, kdy kromě vyšší důvěryhodnosti české ekonomiky spojené s plánovaným vstupem do EU stimulovala zájem investorů i změna přístupu české vlády a rozšíření programů investičních pobídek

ZMĚNA PRODUKTIVITY VE VYBRANÝCH ODVĚTVÍCH ČESKÉ EKONOMIKY MEZI LETY 1999 A 2023 (% , stálé ceny)

Zdroj: OECD

(daňová zvýhodnění, výhodné nabídky pozemků k výstavbě atp.).

Podniky pod zahraniční kontrolou v Česku mají v průměru vyšší produktivitu, což je dáno zaměřením na exportně orientované obory zpracovatelského průmyslu i na výdělečná odvětví služeb, jako jsou finanční služby, podnikové služby, či informační a komunikační činnosti.

Kumulovaná hodnota přímých zahraničních investic v Česku je z více než 70 % spojena se zeměmi EU. Z hlediska naakumulované hodnoty investic je největším zahraničním investorem v Česku Německo (více než pětina, v pojetí skutečného investora), následované Rakouskem a Francií. Další v pořadí jsou mimounijní země – USA, Švýcarsko a Spojené království

JAKÉ ZMĚNY, KTERÉ SE ODEHRÁLY V ČESKÉ SPOLEČNOSTI ZA POSLEDNÍCH 25 LET, POVAŽUJETE Z POHLEDU VAŠÍ PROFESE ZA NEJPOZORUHODNĚJŠÍ?

V rámci mé profese ekonoma zabývajícího se veřejným sektorem a regulacemi považuji za největší změnu vyšší důraz na hodnocení dopadů regulace (Regulatory Impact Assessment – RIA), který se v teoretické rovině stává nedílnou součástí doporučených procesů tvorby legislativy (efektivní regulace). K tomu patří i práce s daty a jejich interpretací. Přístup je společný pro všechny vyspělé země, jakkoliv se liší, například organizací práce, autorstvím analýz RIA, ukotvením v jednotlivých fázích legislativního procesu nebo požadovanou

ALEŠ ROD

výkonný ředitel Centra ekonomických a tržních analýz

kvalitou. To je ostatně důvod, proč jsem na konci prvního souvětí použil obrat v teoretické rovině. Zatímco teorie nepochybuje o přínosu hodnocení dopadů regulace (ex-ante) a vyhodnocování dopadů regulace a jejich cílů (ex-post), praxe pokulhává. To platí jak pro regulatorní snahy EU, tak pro národní legislativu. Role Komise RIA byla oslabena, tlak na předkladatele zákonů je nedostatečný, zejména v dopadu společenských nákladů regulace nebo stanovování měřitelných cílů. Snad to během příštích dvaceti pěti let vychytáme.

JAKÉ ZMĚNY, KTERÉ SE ODEHRÁLY V ČESKÉ SPOLEČNOSTI ZA POSLEDNÍCH 25 LET, POVAŽUJETE Z POHLEDU VAŠÍ PROFESE ZA NEJPOZORUHODNĚJŠÍ?

PETR JANSKÝ

vedoucí katedry evropské ekonomické integrace a hospodářské politiky Institutu ekonomických studií

“

Z pohledu ekonoma považuji za nejpozoruhodnější změnu posledního čtvrtstoletí pozvolné, ale trvalé zvyšování kvality života většiny obyvatel Česka. Reálné příjmy rostly, dostupnost spotřebního zboží i služeb se výrazně zlepšila a prudce vzrostla vzdělanost populace. Bohatneme, i když ne všichni stejně rychle. Hospodářsky jsme se přiblížili západní Evropě – ale zatím jsme ji nedohali. Významným posunem je i širší společenská debata o férovosti a udržitelnosti veřejných financí. Mění se naše očekávání od státu i ochota diskutovat o tom, jak financovat kvalitní zdravotnictví, školství či důchody. Dlouhodobou výzvou zůstává skloubit vyšší kvalitu života s udržitelným hospodařením státu.

”

a zvýraznit je třeba také silnou přítomnost investorů z Jižní Koreje a Japonska.

S významnou přítomností zahraničních investic souvisí odliv zisků ze země. Podíl zisků zahraničních investorů, které ročně odplouvají z Česka na HDP sice s příchodem pandemie covidu-19 v roce 2020 klesl a předchozího vrcholu (mezi 8–9% HDP) už nedosáhl, i tak je úroveň okolo 7% výrazně vyšší než u zbytku střední Evropy (s výjimkou Maďarska se 13,5% HDP). Zahraniční zisky v sousedním Polsku a Slovensku například dosahují úrovně jen přes 3% HDP.

GLOBÁLNÍ RECESE

Dekádu silného růstu ukončila globální finanční krize v roce 2008. Česká ekonomika se kvůli ekonomickým problémům zahraničních odbytišť propadla a pak několik let stagnovala. Období následujících pěti let bylo charakteristické slabým růstem, který v Česku souvisel především s nízkou domácí poptávkou.

Zatímco před rokem 2009 zlepšování produktivity v Česku předbíhalo jiné vyspělé země, a Česko se tak výkonností blížilo západní Evropě, po recesi se už tato tempa neobnovila. Po roce 2010 přebraly roli tahouna růstu produktivity od zpracovatelského průmyslu služby. Mezi nimi vynikalo peněžnictví a pojišťovnictví, ale rovněž informační a komunikační činnosti, které se v posledních dvaceti letech stabilně rozvíjely. Impulz dostaly rovněž v souvislosti s pandemií covidu-19.

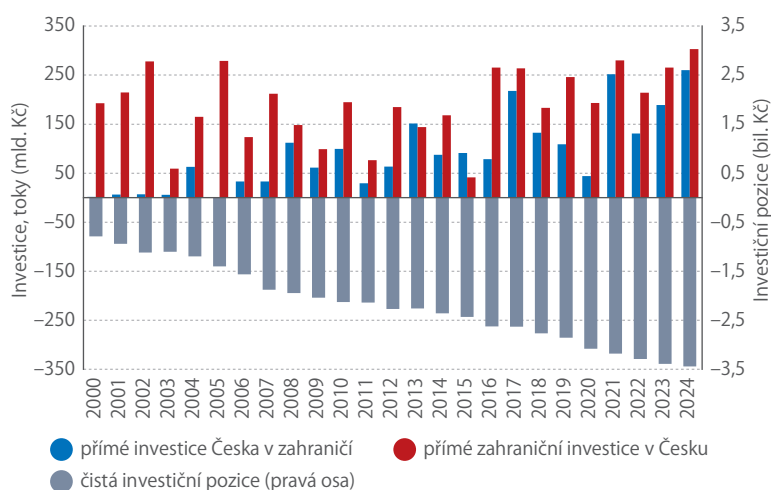
Česko i další evropské země se ze stagnace vymaňily až po roce 2013. Konkrétně v Česku byl hospodářský růst v letech 2015 až 2019 charakteristický silným vlivem domácí poptávky, kterou podpořil výrazný mzdový růst. Ani oživení české ekonomiky v období 2015–2019 ale nestačilo na překonání rychlejšího růstu produktivity u ostatních zemí v našem okolí. V rámci skupiny zemí východního bloku mělo Česko v 90. letech z hlediska reálné produktivity nejlepší pozici. Zejména Slovensko dokázalo téměř uzavřít mezeru, kterou jsme mezi sebou měli. Úspěšně ale postupovalo i Polsko a pobaltské země.

POSTCOVIDOVÁ STAGNACE

Pandemie covidu-19 a související komplikace v ekonomickém růstu v Česku i v EU odhalily slabiny, které si český ekonomický model vypěstoval. Obory, které táhly ekonomický růst, se potýkaly s energetickou náročností, nedostatkem inovací i tím, že jako součásti zahraničních mateřských společností zpracovávají dovezené součástky do finálního výrobku, čímž byl potenciál k růstu produktivity omezený.

Nárůst produktivity mezi lety 2019 a 2023 tak byl v Česku jeden z nejnižších mezi vyspělými zeměmi. Pomalý růst produktivity je v současnosti problémem řady evropských zemí se silným zastoupením průmyslu, včetně velkých ekonomik EU – Německa, Španělska, Francie i Itálie. Inovace v průmyslu a nalezení nových zdrojů růstu produktivity je tak velkým úkolem, který tlačí nejen na Česko.

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE V ČESKU, PŘÍMÉ INVESTICE ČESKA V ZAHRANIČÍ A ČISTÁ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ

Zdroj: ARAD ČNB

Pracovní trh zestárl, zbohatl a zaměstnanost se přesunula k ženám

Některé věci se v Česku za 25 let takřka vůbec nezměnily. Například, pokud chcete vydělávat hodně, zamiřte do Prahy. Průměrná mzda je tu dlouhodobě podstatně vyšší než v ostatních krajích.

DALIBOR HOLÝ

ředitel odboru statistiky trhu práce a rovných příležitostí

HANA HOLCOVÁ

oddělení statistiky pracovních sil

Má to však háček: musíte získat dobré vzdělání a najít si zaměstnání mezi bílými límečky. Manuální profese jsou v hlavním městě odměňované stejně jako jinde, a navíc budete platit vysoké ceny za bydlení a služby.

POLOVINA LIDÍ JE MIMO TRH PRÁCE

Současné základní kontury ekonomické aktivity jsou podle výsledků kontinuálního Výběrového šetření pracovních sil podobné těm před čtvrtstoletím. Dlouhodobě se totiž trhu práce účastní jen

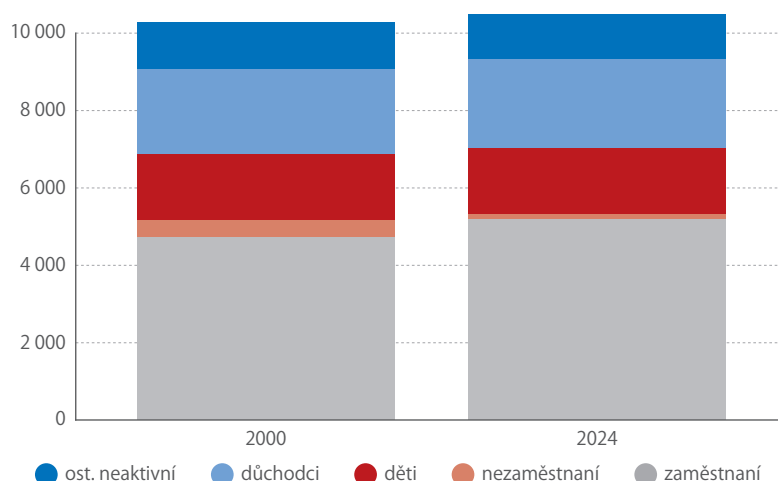
zhruba polovina české populace, ta druhá je ekonomicky neaktivní. Změnily se ale poněkud proporce uvnitř těchto dvou půlek. Na jedné straně se mezi lety 2000 a 2024 zvýšil počet pracujících (ze 4 732 tis. na 5 192 tis.) a značně ubylo nezaměstnaných (ze 455 tis. na 139 tis.). Na straně neaktivních narostl počet nepracujících důchodců (z 2 194 tis. na 2 321 tis.), nepatrně se zvýšil počet dětí (o 14 tis.), ale snížil se počet ostatních neaktivních (o 62 tis.).

ŽENY PRACUJÍ MNOHEM DÉLE

Nejvýraznější změny v ekonomické aktivitě můžeme sledovat v zastoupení mužů a žen. Na počátku století byl rozdíl mezi pohlavími mnohem větší, muži měli míru ekonomické aktivity (u osob 15letých a starších) 69,8 % a ženy jen 51,6 %. Do roku 2024 se míra u mužů snížila o 1,6 p. b. na 68,2 %, u žen naopak o 1,9 p. b. vzrostla na 53,5 %. Vývoj však nebyl plynulý. Do roku 2010 se v této oblasti nestalo takřka nic, dokonce ekonomická aktivita u žen se spíše snižovala. Až po roce 2012 lze identifikovat jednoznačné trendy, které vedou u obou pohlaví k růstu aktivity, u žen rychlejšímu. V posledním roce byl pak vidět bezprecedentní vývoj, kdy u mužů aktivita ochabovala, u žen prudce vzrůstala, a tím docházelo k rychlejšímu sbližování.

Faktorů, které na tyto proměny působily, je mnoho – od legislativních změn až po nepsané zákony a zvyklosti. Podobně, jako bylo v roce 2000

ROZDĚLENÍ POPULACE PODLE EKONOMICKÉHO POSTAVENÍ (tis. osob)

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

JAKÉ ZMĚNY, KTERÉ SE ODEHRÁLY V ČESKÉ SPOLEČNOSTI ZA POSLEDNÍCH 25 LET, POVAŽUJETE Z POHLEDU PACIENTSKÝCH ORGANIZACÍ ZA NEJPOZORUHODNĚJŠÍ?

ROBERT HEJZÁK

předseda Národní asociace patientských organizací (NAPO)

Za posledních 25 let se česká společnost proměnila i z pohledu patientských organizací. Z malých spolků vyrostla profesionální síť, která je partnerem státu i zdravotnických institucí. Pacient už není vnímán jen jako pasivní příjemce péče, ale jako partner, jehož hlas zaznívá v legislativě i strategiích. Velký význam pro zapojování patientské perspektivy mají i dostupná data – statistiky o věkové struktuře populace, životních podmínkách, příjmech domácností, regionálních rozdílech či zdravotním stavu obyvatel. Tyto údaje slouží jako podklad pro argumentaci o dostupnosti péče, plánování služeb i podporu prevence. Digitalizace a členství v EU přispěly k lepší informovanosti, transparentnosti a sdílení dobré praxe. Nejpozoruhodnější změnou je proměna pacienta z „objektu péče“ na spolutvůrce zdravotního systému – posun, který byl před čtvrtstoletím sotva představitelný.

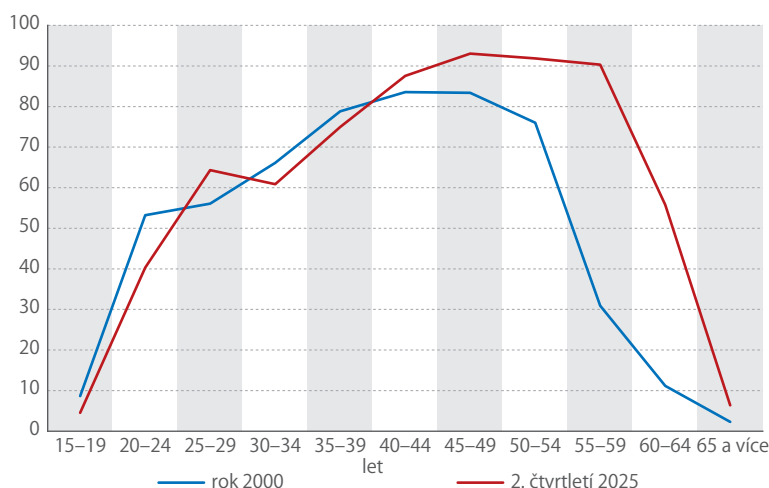

neslušné navštívit kavárnu v teplákách a se psem, tak byla mnohem méně společensky akceptovaná a podporovaná i práce starších žen a žen s malými dětmi. Zatímco u mužů se toho od té doby mnoho nezměnilo, v případě žen se normy značně posunuly.

Projevila se například snaha zlepšit možnosti sladění pracovního a osobního života ženám ve středním věku, vznikly dětské skupiny a byla zavedena podpora zkrácených pracovních úvazků, kterých u žen hodně přibývalo, a to zejména v posledních letech zkoumaného období. Ženám též hraje do karet proměna ekonomiky spojená s rozvojem sektoru služeb, zatímco v muži dominovaném těžkém průmyslu dochází k útlumu. Přesto ani na konci první čtvrtiny nového století není situace stále ideální, například míra zaměstnanosti třicátnic zůstává okolo 70 %.

Nejvýraznější kladný posun nastal u starších věkových skupin. K prudkému poklesu míry

MÍRY ZAMĚSTNANOSTI ŽEN PODLE VĚKOVÝCH SKUPIN (%)

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

zaměstnanosti souvisejícímu s odchodem do starobních důchodů dochází zhruba o osm let později než na začátku tisíciletí. Zatímco v roce 2000 byla míra zaměstnanosti žen ve věku 55–59 let jen 31 %, poslední aktuální údaj hovoří o 90 %. U věkové skupiny 60–64 let jde o nárůst z 11 % na 56 % a ztrojnásobila se i míra u žen starších 65 let. Toto prodloužení pracovní kariéry je částečně kompenzováno nižší zaměstnaností u nejmladších skupin, neboť za poslední čtvrtstoletí se protáhla průměrná délka studia a více mladých lidí nastupuje na vysoké školy.

LIDÉ SE PŘESOUVAJÍ ZA PRACÍ

Jakkoli je aktuálně nezaměstnanost méně palčivé téma, regionální problémy přetrvávají. Oblasti s vysokou nezaměstnaností zůstávají stále stejné, typicky se jedná o pohraničí, a zejména kraje Ústecký a Moravskoslezský. Něco se však přesto změnilo.

Obyvatelé se stěhovali a pracovní síla se pomalu a nenápadně přesouvala. Ve dvou zmíněných nezaměstnaností postižených krajích bydlela v roce 2000 celá pětina pracovní síly, dnes je to jen 18 %. Na druhé straně se zvyšovaly podíly v Praze, a ještě výrazněji ve Středočeském kraji. V nich v roce 2000 bydlelo dohromady 23 % české pracovní síly, a vloni již 27 %. Jinak vyjádřeno: pracovní trh se v krajích Ústeckém a Moravskoslezském za čtvrt století zmenšil o 8 %, v Karlovarském o 9 %, naproti tomu středočeský trh práce se nafoukl o fascinujících 25 % a pražský o 14 %. Menší, leč zajímavé přírůstky bychom našli také u krajů Plzeňského (7 %) a u Jihomoravského (5 %). Posledně jmenovaný je jediným krajem na Moravě, který roste.

STÁLE VZDĚLANĚJŠÍ PRACOVNÍCI

Vzdělání patří mezi klíčové faktory ovlivňující uplatnění na trhu práce. Obecně platí, že s rostoucí úrovní dosaženého vzdělání se snižuje riziko nezaměstnanosti. Osoby s vysokoškolským vzděláním mají zpravidla vyšší míru zaměstnanosti a lepší pracovní podmínky než lidé se základním vzděláním.

Dobrou zprávou tedy je, že za posledních 25 let došlo na území Česka k nárůstu počtu lidí s vyšším stupněm vzdělání. Tento nárůst se týkal osob absolvujících vysokou školu. Ostatní stupně zaznamenaly pokles nebo stagnaci. Z bližšího pohledu je zřejmé, že od roku 2010 stále narůstá podíl zaměstnaných s vysokoškolským stupněm vzdělání. Pokles podílu zaměstnaných se základním vzděláním se však zastavil.

Na regionální úrovni zaznamenaly největší změnu Středočeský kraj spolu s Krajem Vysočina, kde přírůstek u vysokoškolského stupně přesáhl v obou případech 150 %. Ostatní kraje však nezůstaly pozadu. Ve všech podíl vysokoškoláků narostl. Index změny u zaměstnaných s maturitním vzděláním se pohybuje kolem 10 %. Zastoupení zaměstnaných bez maturity a s pouze základním vzděláním se snížilo.

Na přírůstku osob s vysokou školou mají největší podíl ženy, u kterých došlo za poslední čtvrtstoletí k více než trojnásobnému nárůstu vysokoškoláček. U mužů se sice také projevuje zvýšení počtu vysokoškoláků, avšak nikoliv tak výrazné jako u žen, a až na Středočeský, resp. Jihočeský kraj se v datech neprojevuje výrazný skok.

U středoškolačů s maturitou zaznamenali růst jen muži (vyjma hlavního města), naopak ženy se (až na Zlínský a Olomoucký kraj) potýkají s poklesem. Rozdílný vývoj podle pohlaví pak na celorepublikové úrovni způsobil téměř stagnaci.

V podrobnějším pohledu na zaměstnanost podle vzdělání nejsou rozdíly mezi muži a ženami v čase nikterak výrazné. Pro obě pohlaví obecně platí, že vyšší míru zaměstnanosti mají osoby s vyšší úrovní vzdělání, což se zvýrazní v nejstarších věkových skupinách jak u mužů, tak u žen.

Zatímco muži dosahují vysoké míry zaměstnanosti již od věku 25 let a vydrží takto až do 59 let, u žen jsou zřetelné nižší míry v těch věkových skupinách, které souvisí s mateřstvím. Na úroveň míry zaměstnanosti mužů se tak ženy dostávají až ve věkové skupině 45–59 let. To platí pro všechny čtyři vzdělanostní kategorie žen a rozdíly v jejich mírách zaměstnanosti se od roku 2000 podnes spíše vyrovnávaly.

45 899 Kč

činila průměrná
mzda v roce 2024.

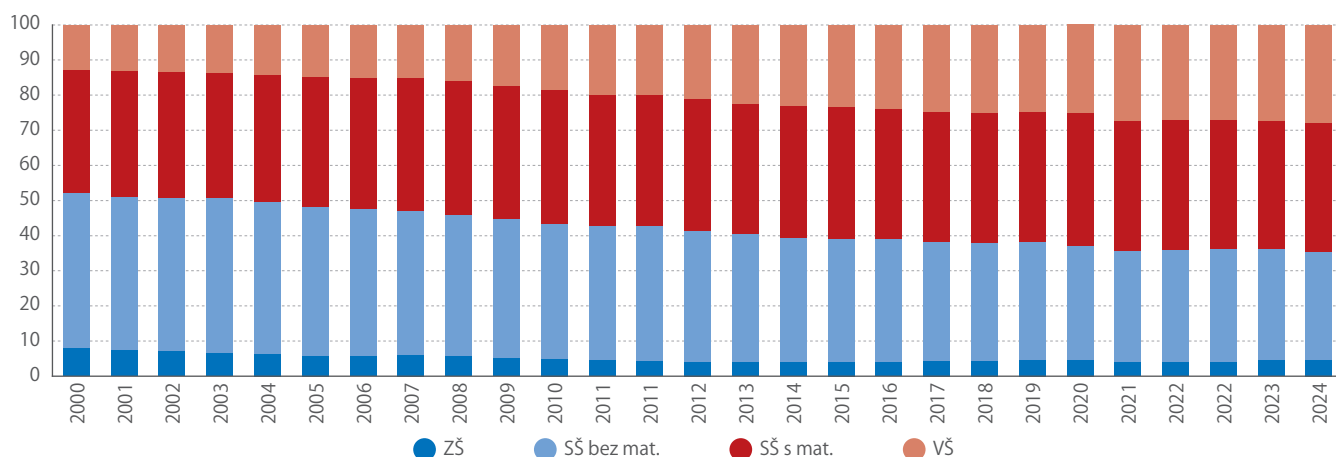
MZDY

Cena práce vyjádřená průměrnou mzdou se od roku 2000 do roku 2024 zvýšila zhruba na triapůlnásobek (347 %), z 13 219 Kč na 45 899 Kč. Jak moc si nominálního zvýšení zaměstnanci užili, závisí na tom, jak rychle ve stejnou dobu rostly ceny. Při zřetězení indexu spotřebitelských cen dojdeme ke vcelku pozitivnímu závěru, protože ceny se za celé období zvýšily jen na něco víc než dvojnásobek (209 %). Reálně tedy bylo možné za průměrnou mzdu v roce 2024 koupit o dvě třetiny (66 %) více zboží a služeb než před čtvrtstoletím.

V jednotlivých etapách tohoto dlouhého období ale docházelo k mnoha zvratům. První část do roku 2006 byla velmi příjemná, inflace zůstávala pod čtyřmi procenty, zatímco mzdy svižně rostly, takže jejich reálná hodnota rychle stoupala. V krizovém roce 2008 ceny poskočily o 6,3 %, ale nominální růst mezd o 7,8 % zdražování předstihl, takže reálná úroveň mezd byla již o cca 40 % vyšší než v roce 2000. Následovaly však ztracené roky, kdy docházelo ke snižování reálné mzdy. Další etapa výrazného zvyšování reálné mzdy nastala po obnovení ekonomického růstu od roku 2013. Tento trend vyvrcholil v roce 2020, kdy se reálná hodnota průměrné mzdy dostala na 81 % ve srovnání s rokem 2000. Potom však přišel covid-19, zahájení ruské agrese na Ukrajině a vysoká inflace přesahující 15 %. Nominální zvyšování mezd na toto tempo zdaleka nestačilo. Reálné mzdy se proto v letech 2022 a 2023 propadly celkem o 12,3 %. Od roku 2024 se však jejich rychlý růst obnovil.

Třebaže lze říct, že reálný nárůst výdělků zažili za čtvrtstoletí všechny skupiny zaměstnanců, u některých bylo zvýšení vyšší než u jiných. V odvětvovém třídění si nejvíce polepšili ve zdravotní a sociální péči, kde byla v roce 2024 reálná hodnota mzdy ve srovnání s rokem 2000 více než dvojnásobná. Následovaly mzdy v informačních a komunikačních činnostech, které se zvedly o 80 %. Na spodní straně žebříčku se nacházejí zaměstnanci v těžbě a dobývání, kde je nárůst pouze 44 %, dále v peněžnictví a pojišťovnictví (45 %) a ve veřejné správě a obraně (46 %).

ZAMĚSTNANÍ PODLE STUPNĚ VZDĚLÁNÍ (%)

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

Ceny za čtvrt století

Pro zajímavost jsme se podívali, jak se během uplynulých pětadvaceti let vyvíjely průměrné spotřebitelské ceny některých produktů.

**JIŘÍ
TREXLER**
odbor statistiky cen

Spotřebitelskými cenami jsou míněny konečné ceny pro domácnosti včetně všech daní a poplatků. Porovnání je provedeno na hypotetických souborech

(koších) zboží a služeb, které jsme sdružili do skupin s podobnou cenovou úrovní, případně tematicky příbuzných.

POTRAVINY

V roce 2001 stál takový soubor zboží 78,92 Kč, přičemž největší podíl z celkové ceny měla šunka (20,6 %; 16,25 Kč), dále chléb (18,8 %; 14,86 Kč), vejce (17,5 %; 13,84 Kč), pšeničné pečivo (16,8 %; 13,26 Kč), eidam (14,6 %; 11,50 Kč) a máslo (11,7 %; 9,21 Kč).

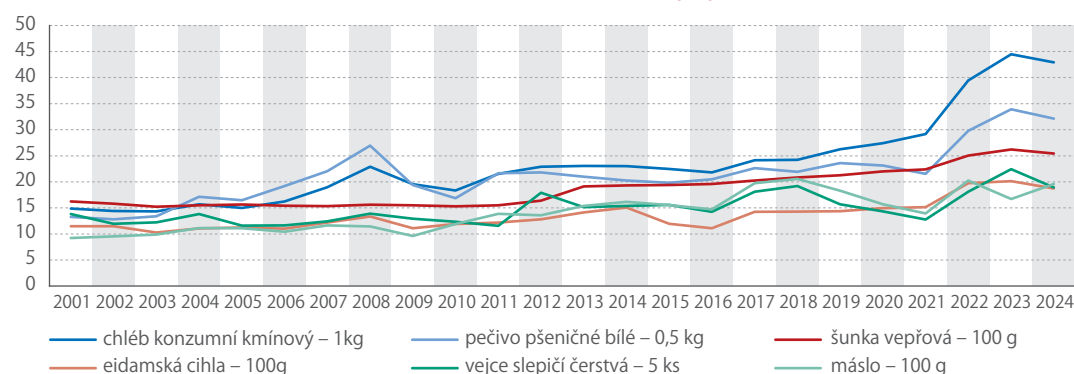
V roce 2013 byla cena tohoto souboru zboží 107,84 Kč a největší podíl měl chléb (21,4 %; 23,06 Kč), dále pšeničné pečivo (19,4 %; 20,98 Kč), šunka (17,7 %; 19,11 Kč), máslo (14,3 %; 15,39 Kč), vejce (14,1 %; 15,16 Kč) a eidam (13,1 %; 14,15 Kč).

V roce 2024 stál náš soubor zboží 157,70 Kč. Největší podíl měl opět chléb (27,2 %; 42,92 Kč), dále pšeničné pečivo (20,4 %; 32,12 Kč), šunka (16,1 %; 25,43 Kč), máslo (12,4 %; 19,60 Kč), vejce (12,0 %; 18,91 Kč) a eidam (11,9 %; 18,72 Kč).

Oproti roku 2001 se v roce 2013 relativní zdražení jednotlivých položek našeho souboru projevilo ve změně struktury výdajů. Při porovnání let 2013 a 2024 se pořadí jednotlivých položek nezměnilo. V průběhu celého období docházelo k cenovým pohybům, kdy jednotlivé položky v našem složeném souboru střídaly svá pořadí.

Vybrané položky:
chléb konzumní
kmínový – 1 kg
pečivo pšeničné bílé
– 0,5 kg
šunka vepřová – 100 g
eidamská cihla – 100 g
vejce slepičí čerstvá
– 5 ks
máslo – 100 g

PRŮMĚRNÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENY VYBRANÝCH POTRAVIN (Kč)

Zdroj: ČSÚ

ALKOHOL

V roce 2001 tyto položky stály dohromady 322,50 Kč, z čehož rum měl podíl 51,8 % (166,90 Kč) a pivo 48,2 % (155,60 Kč).

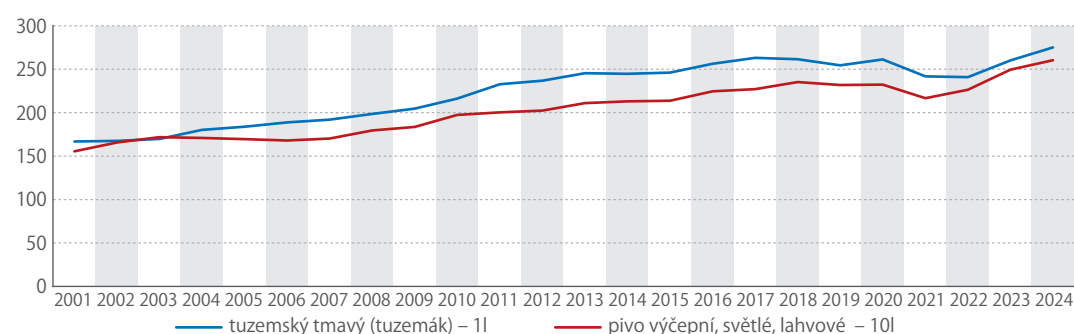
V roce 2013 byla celková cena 456,37 Kč a rum se podílel 53,8 % (245,37 Kč) a pivo 46,2 % (211,00 Kč).

V roce 2024 byla celková cena těchto položek 535,49 Kč, rum měl podíl 51,4 % (275,09 Kč) a pivo 48,6 % (260,40 Kč).

Až na výjimku v roce 2003 bylo v průběhu sledovaného období 20 lahví piva levnějších než rum.

Vybrané položky:
tuzemský tmavý
(tuzemák) – 1 l
pivo výčepní, světlé,
lahvové – 10 l
(20 lahví á 0,5 l)

PRŮMĚRNÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENY VYBRANÝCH ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ (Kč)

Zdroj: ČSÚ

OVOCE

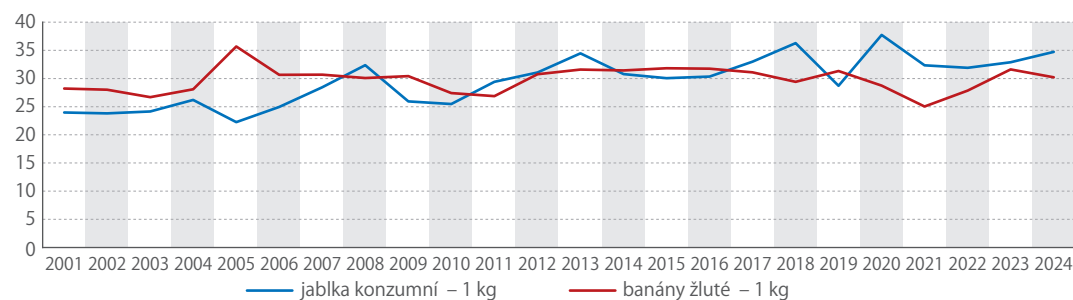
V roce 2001 stály vybrané položky dohromady 52,19 Kč, z čehož banány měly podíl 54,1 % (28,22 Kč) a jablka 45,9 % (23,97 Kč).

V roce 2013 byla celková cena 66,06 Kč, přičemž jablka měla na tomto výdaji podíl 52,2 % (34,47 Kč) a banány 47,8 % (31,59 Kč).

V roce 2024 jsme za zvolené položky zaplatili 64,94 Kč. Jablka se na celkové částce podílela 53,5 % (34,72 Kč) a banány 46,5 % (30,22 Kč).

Ve sledovaném období se podíly výdajů na obě položky poměrně dost měnily, což souvisí i s jejich sezonním charakterem.

PRŮMĚRNÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENY VYBRANÉHO OVOCE (Kč)

Vybrané položky:
jablka konzumní – 1 kg
banány žluté – 1 kg

Zdroj: ČSÚ

ODÍVÁNÍ A OBUV

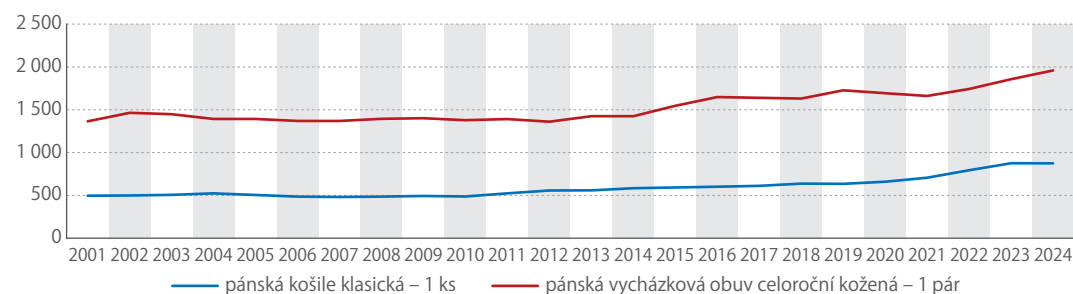
V roce 2001 za tyto položky spotřebitel zaplatil dohromady 1 860,92 Kč. Výdaj na vycházkovou obuv tvořil 73,3 % (1 364,70 Kč) a výdaj na košile 26,7 % (496,22 Kč).

V roce 2013 byla celková cena 1 982,96 Kč, na čemž se vycházková obuv podílela 71,9 % (1 424,93 Kč) a košile 28,1 % (558,03 Kč).

V roce 2024 stály uvedené dvě položky 2 832,72 Kč. Vycházková obuv tvořila 69,1 % (1 958,70 Kč) této částky a košile 30,9 % (874,01 Kč).

Během sledovaného období se podíly vybraných položek příliš nezměnily.

PRŮMĚRNÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENY VYBRANÝCH ODĚVŮ A OBUVI (Kč)

Vybrané položky:
pánská košile klasická – 1 ks
pánská vycházková obuv celoroční kožená – 1 pár

Zdroj: ČSÚ

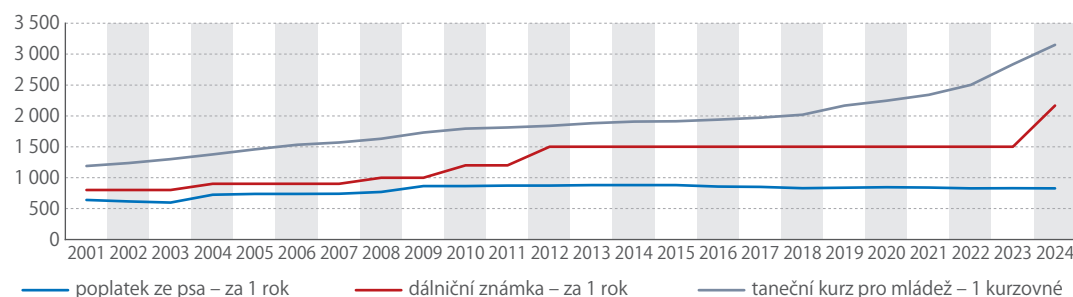
RŮZNÉ 1

V roce 2001 stál taneční kurz 1 189,43 Kč, dálniční známka 800 Kč a poplatek ze psa 639,5 Kč.

V roce 2013 stál taneční kurz 1 882,66 Kč, dálniční známka 1 500 Kč a poplatek ze psa 880,5 Kč.

V roce 2024 stál taneční kurz 3 151,34 Kč, dálniční známka 2 166,67 Kč a poplatek ze psa 826,49 Kč.

PRŮMĚRNÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENY VYBRANÝCH POLOŽEK (Kč)

Vybrané položky:
poplatek ze psa – za 1 rok
dálniční známka – za 1 rok
taneční kurz pro mládež – 1 kurzovní

Zdroj: ČSÚ

ENERGIE A VODA PRO DOMÁCNOSTI

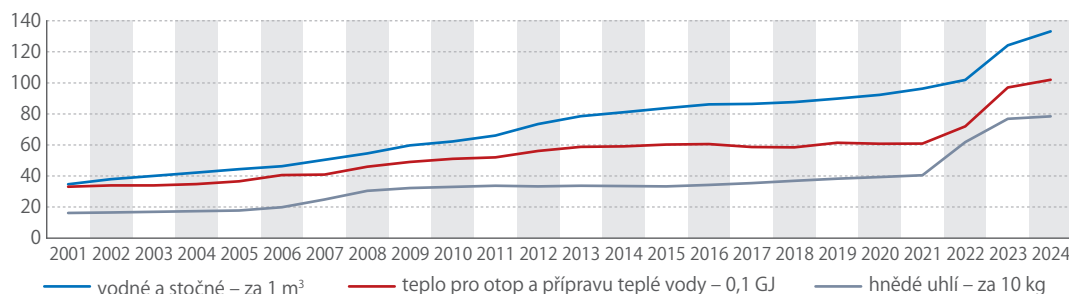
V roce 2001 činil součet výdajů na tyto tři položky 83,92 Kč. Vodné a stočné se na celkové částce podílelo 41,3 % (34,69 Kč), teplo 39,4 % (33,08 Kč) a hnědé uhlí 19,3 % (16,15 Kč).

V roce 2013 celková zaplacená částka byla 171,12 Kč, z čehož vodné a stočné tvořilo 45,9 % (78,56 Kč), teplo 34,4 % (58,82 Kč) a hnědé uhlí 19,7 % (33,74 Kč).

V roce 2024 spotřebitel zaplatil celkem 313,57 Kč. Vodné a stočné mělo podíl 42,5 % (133,17 Kč), teplo 32,5 % (101,97) a hnědé uhlí 25,0 % (78,43 Kč).

Pořadí podílů těchto položek na výdajích bylo po celé období konstantní. K výraznému nárůstu cen u všech tří došlo zvláště po roce 2021.

PRŮMĚRNÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENY VYBRANÝCH KOMODIT PRO DOMÁCNOSTI (Kč)

Vybrané položky:

vodné a stočné – 1 m³
teplo pro otop
a přípravu teplé vody –
0,1 GJ
hnědé uhlí – 10 kg

Zdroj: ČSÚ

POHONNÉ HMOTY

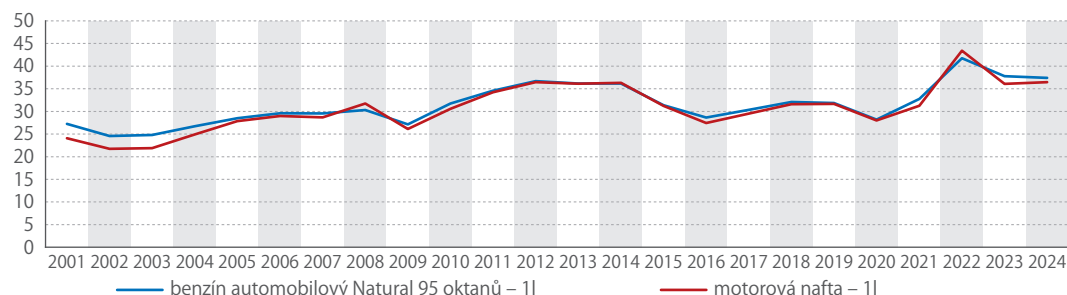
V roce 2001 stály obě položky v součtu 51,32 Kč, benzín tvořil 53,1 % (27,25 Kč) a nafta 46,9 % (24,07 Kč).

V roce 2013 činil součet 72,28 Kč a obě položky se podílely 50,0 %, i když nepatrně vyšší cenu měl benzín (36,17 Kč) než nafta (36,11 Kč).

V roce 2024 byl součet cen těchto položek 73,88 Kč. Benzín měl podíl 50,6 % (37,40 Kč) a nafta 49,4 % (36,48 Kč).

Ve sledovaném období byly ceny obou položek velmi podobné, přičemž většinou byla cena benzínu o něco vyšší. Pouze ve dvou letech byly vyšší ceny nafty.

PRŮMĚRNÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENY VYBRANÝCH POHONNÝCH HMOT (Kč)

Vybrané položky:

benzín automobilový
Natural 95 oktanů – 1l
motorová nafta – 1l

Zdroj: ČSÚ

60 tisíc svazků o statistice a demografii

Ústřední statistická knihovna ČSÚ

Historické
i aktuální
publikace

100 titulů
statistických
periodik

Otevřeno pro
širokou veřejnost
každý pracovní den

csu.gov.cz/knihovna

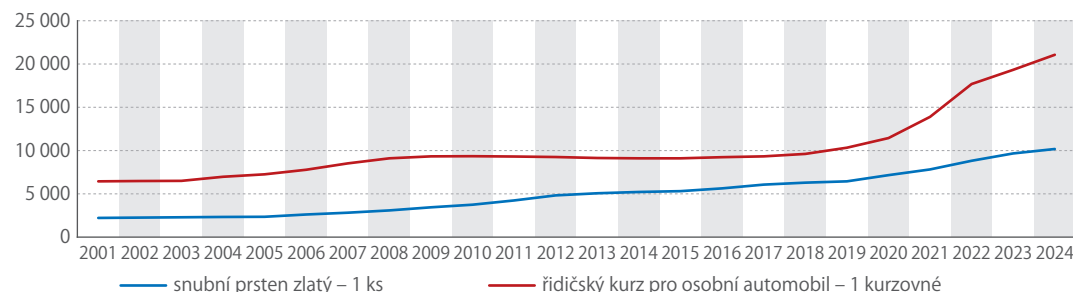
RŮZNÉ 2

V roce 2001 stál řidičský kurz 6 434,98 Kč a snubní prsten 2 206,56 Kč.

V roce 2013 stál řidičský kurz 9 146,87 Kč a snubní prsten 5 061,82 Kč.

V roce 2024 stál řidičský kurz 21 063,15 Kč a snubní prsten 10 173,35 Kč.

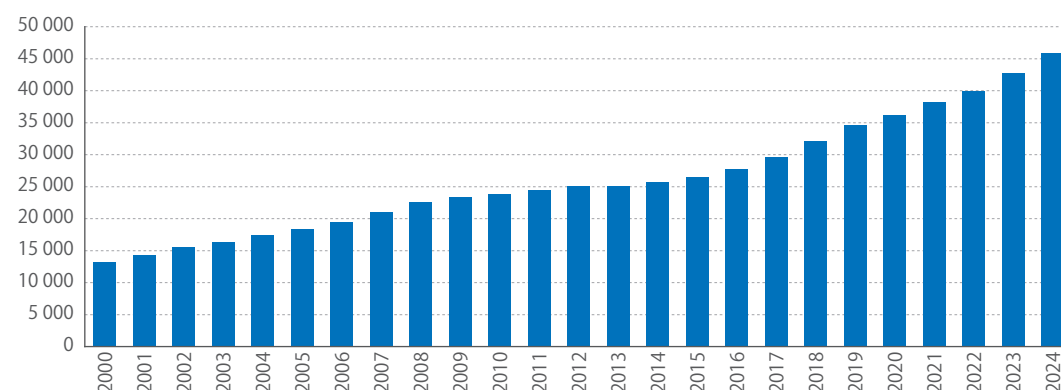
PRŮMĚRNÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENY VYBRANÝCH POLOŽEK (Kč)

Vybrané položky:
snubní prsten zlatý
– 1 ks
řidičský kurz pro
osobní automobil
– 1 kurzovné

Zdroj: ČSÚ

PRŮMĚRNÉ HRUBÉ MĚSÍČNÍ MZDY V ČESKU (Kč)

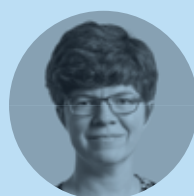
Zdroj: ČSÚ

Poznámka: Cenové indexy spočtené jako podíl z průměrných cen uvedených v předcházejícím textu nemusejí odpovídat oficiálně publikovaným indexům.

JAKÉ ZMĚNY, KTERÉ SE ODEHRÁLY V ČESKÉ SPOLEČNOSTI ZA POSLEDNÍCH 25 LET, POVAŽUJETE Z POHLEDU SVÉ PROFESE ZA NEJPOZORUHODNĚJŠÍ?

Jako datová analytička vidím, že se data v posledních letech otevírají a z uzavřeného zdroje pro odborníky se stávají veřejně dostupným zdrojem informací. To je velký posun směrem k demokratizaci dat a k možnosti vést veřejnou debatu víc opřenou o čísla. ČSÚ, datové portály ministerstev a další zdroje dnes umožňují získat údaje, které dříve nebyly k dispozici.

Je ale co vylepšovat. Otevřená data nejsou vždy v podobě, se kterou se dobře pracuje. Někdy chybí lepší formáty, přívětivá API nebo srozumitelná dokumentace. Stejná data někdy mění z roku na rok svou podobu, a to komplikuje dlouhodobé analýzy.

**ALENA
ŠINDELÁŘOVÁ**
datová analytička
Paq research

Moje práce proto není jen o analýze dat. Velkou část tvoří „uklizení“ dat, převádění do použitelné podoby a jejich zpřístupnění lidem. Nestačí data jen zveřejnit, je třeba pomoci lidem najít v datech informace, které potřebují, a učit je informace z dat správně interpretovat.

A ještě osobně: v datové analýze je poměrně málo žen. Přitom je to zábavná práce – trochu jako čistá detektivka. Tvůrčí a s velkým dopadem. Byla bych ráda, kdyby se u dětí, a myslím hlavně na holky, víc podporovala a méně zašlapávala láska k matematice a technice. Datový svět by tím jen získal.

Znatelný odklon od uhlí

Česká energetika na počátku nového milénia reaguje na ekologické požadavky i změny geopolitické situace.

**ZBYNĚK
ŠTECH**

vedoucí oddělení
statistiky
energetiky

Energetika v České republice má dlouhou historii a stabilní základnu v rozsáhlém využívání uhelných paliv díky bohatým uhelným ložiskům. Tato paliva byla široce využívána napříč všemi sektory národního hospodářství, avšak jejich používání po sobě zanechává značnou emisní stopu. Proto v průběhu času dochází k odklonu od nich a k nahrazování jinými typy paliv. Jedná se především o jadernou energii, a vlivem technologického pokroku se více využívají obnovitelné zdroje energie. Roste význam tepelných čerpadel, fotovoltaických, větrných a také vodních elektráren. Technický pokrok je patrný i v oblasti dopravy, kde se v posledních letech projevuje snaha

o nahrazování běžně používaných benzinových a dieselových automobilů elektromobily.

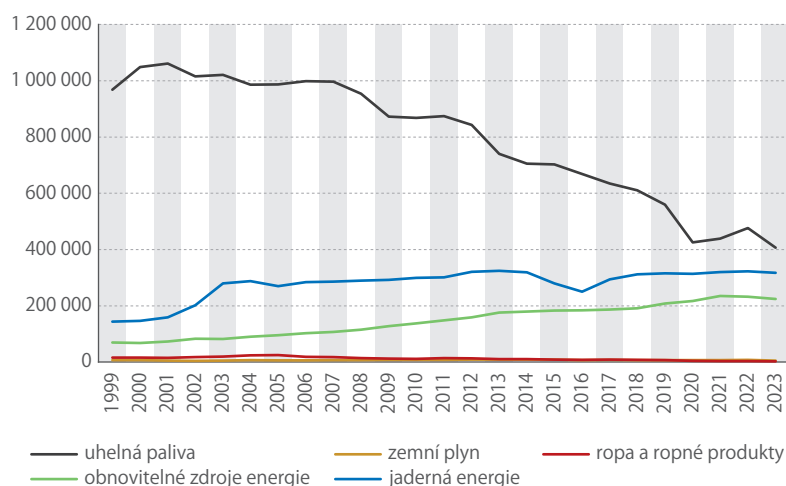
NAROSTLA ZEJMÉNA PRODUKCE JADERNÉ ENERGIE

V roce 1999 bylo v Česku dosaženo primární produkce paliv a energií 1 209 PJ, do roku 2023 klesla tato produkce na 970 PJ. Na primární produkci se nejvyšší měrou podílela tuhá uhelná paliva, která v roce 1999 představovala 80 %, ovšem do roku 2023 jejich podíl na primární produkci klesl na necelých 42 %. Na významu nabývala průběhu sledovaného období produkce obnovitelných zdrojů energie a jaderné energie. V roce 1999 zaujímaly obnovitelné zdroje energie méně než 6 % a jaderná energie 12 % z celkové primární produkce paliv a energií, v roce 2023 to již u obnovitelných zdrojů bylo 23 % a u jaderné energie téměř 33 %.

Podobný trend lze sledovat rovněž ve vývoji výroby elektrické energie. V roce 1999 bylo vyrobeno 233 PJ elektrické energie a do roku 2023 její vyrobené množství vrostlo na 277 PJ. V roce 1999 bylo vyrobeno přes 68 % elektřiny z uhelných paliv, lehce nad 20 % z jaderné energie a necelá 4 % z obnovitelných zdrojů energie. V průběhu sledovaného období se používaná paliva značně proměnila. V roce 2023 pocházelo již více než 39 % elektřiny z jaderné energie, přes 14 % z obnovitelných zdrojů energie a téměř 39 % z uhelných paliv.

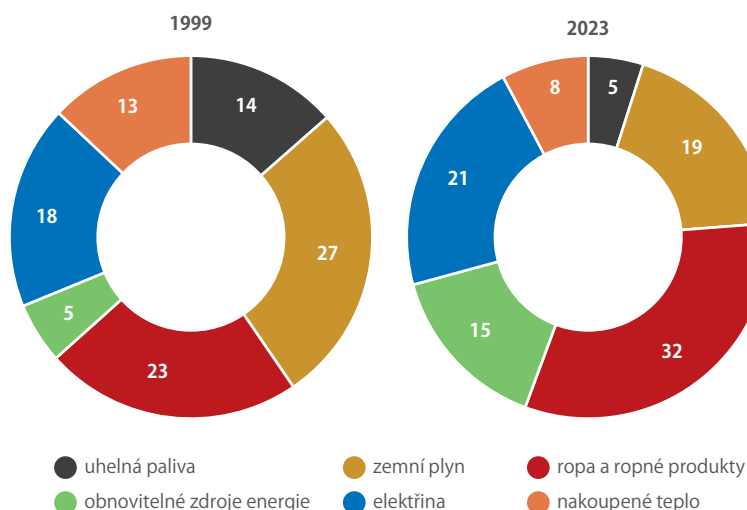
V případě výroby tepelné energie v teplárnách, bylo v roce 1999 vyrobeno přes 147 PJ tepelné energie a do roku 2023 její produkce klesla na 101 PJ. V roce

VÝVOJ PRIMÁRNÍ PRODUKCE PALIV A ENERGIÍ V ČESKU (TJ)

Zdroj: Eurostat

ROZDĚLENÍ KONEČNÉ SPOTŘEBY PALIV A ENERGIÍ V ČESKU (%)

Zdroj: Eurostat

1999 se na výrobě tepelné energie nejvíce podílela uhelná paliva, která jí vyrobila přes 64%. Zemní plyn se v roce 1999 podílel na výrobě tepelné energie 22%, tepelná energie z obnovitelných zdrojů tvořila 4%. V roce 2023 zaujímalo uhlí ve výrobě tepelné energie 49%, zemní plyn 29% a obnovitelné zdroje 12%.

NEJVĚTŠÍ PODÍL NA DOVOZU MÁ ROPA

Ve sledovaném období došlo ke změnám i v oblasti dovozu a vývozu paliv a energií. V roce 1999 bylo do Česka dovezeno více než 761 PJ paliv a energií a do roku 2023 toto množství vzrostlo na téměř 909 PJ. Největší část z dovezených paliv a energií tvořila stabilně ropa a ropné produkty. V roce 1999 to bylo 50% z celkového dovozu paliv a energií. Důvodem zemního plynu se podílel 41%, dovoz uhelných paliv 5% a dovoz elektřiny 4%. V roce 2023 vycházel podíl ropy a ropných produktů na 54%, dovoz zemního plynu na 27% a dovoz uhelných paliv na 13% z celkového

dovozu paliv a energií. Důvod elektřiny odpovídal 5% a dovoz obnovitelných zdrojů energie téměř 2%.

Vývoz paliv a energií v roce 1999 činil 351 PJ a do roku 2023 se snížil na 238 PJ. Převážnou část vyváženého množství v roce 1999 tvořila uhelná paliva, která se na celkovém vývozu paliv a energií podílela 72%. Vývoz ropy a ropných produktů zaujímal 16% a vývoz elektrické energie 13%. Podíl uhelných paliv na vývozu do roku 2023 klesl na 22%. Vývoz ropy a ropných produktů představoval v roce 2023 přes 36% a vývoz elektřiny přes 34% z celkového vyváženého množství paliv a energií. Vývoz obnovitelných zdrojů energie téměř 8%.

VÝZNAM KAPALNÝCH PALIV VZROSTL

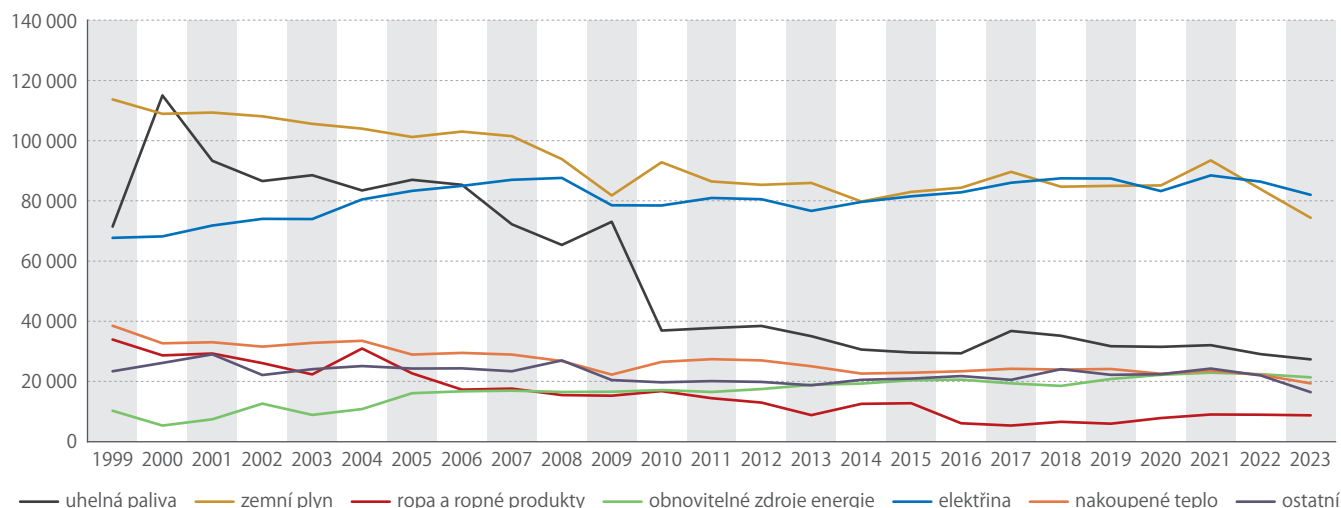
Pro konečnou spotřebu paliv a energií bylo v roce 1999 k dispozici 1 064 PJ, v roce 2023 pak 1 059 PJ. V průběhu sledovaného období došlo ke změně struktury spotřebovávaných paliv a energií. V roce 1999 bylo k dispozici pro konečnou spotřebu přes 121 PJ uhelných paliv. Uhlí představovala více než 11% ze všech dostupných paliv a energií ke konečné spotřebě. Zemního plynu bylo k dispozici téměř 257 PJ, tedy 24%. Kapalná paliva zajistila 314 PJ (30%), elektrická energie 173 PJ (16%), tepelná energie 124 PJ (12%). Obnovitelných zdrojů energie bylo v roce 1999 k dispozici pro konečnou spotřebu 52 PJ (5%).

Do roku 2023 vzrostlo spotřebovávané množství kapalných paliv na 384 PJ (36%), naproti tomu klesla spotřeba zemního plynu na 182 PJ (17%). Spotřeba energie z obnovitelných zdrojů se navýšila na 141 PJ (13%), naopak množství spotřebovávaných uhelných paliv spadlo na 56 PJ. Uhlí tak představovala již jen 5%.

K NEJVĚTŠÍM ÚSPORÁM DOŠLO V PRŮMYSLU

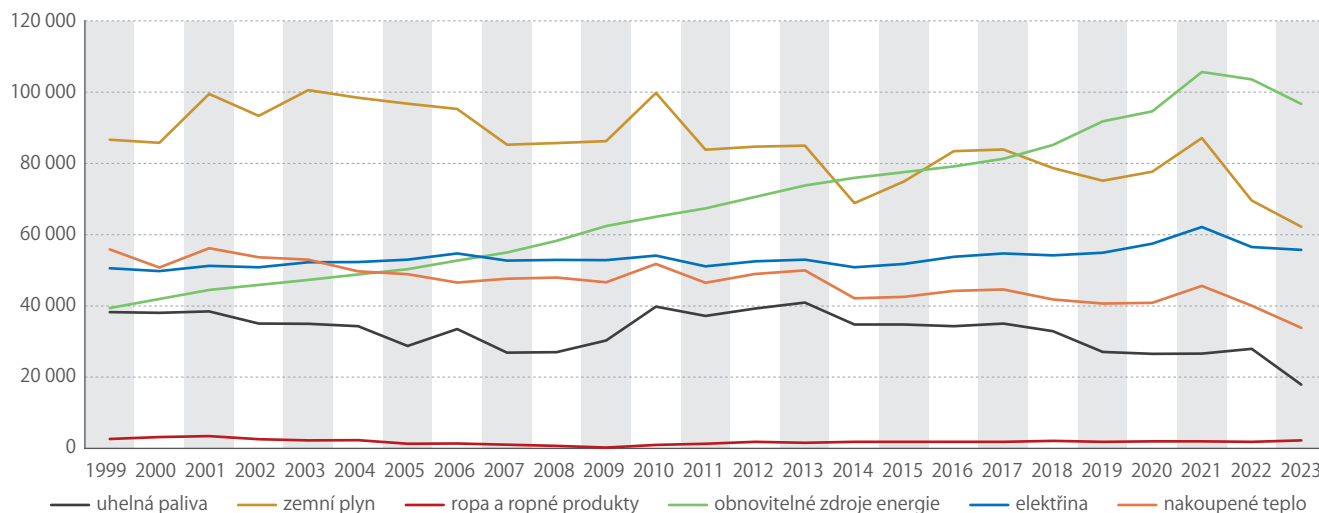
Nejvíce paliv a energií bylo v roce 1999 spotřebováno v sektoru průmyslu (359 PJ), a tento sektor se tak na celkové spotřebě národního hospodářství podílel 37%.

SPOTŘEBA PALIV A ENERGIÍ V PRŮMYSLU V ČESKU (TJ)

Zdroj: Eurostat

SPOTŘEBA PALIV A ENERGIÍ V DOMÁCNOSTECH V ČESKU (TJ)

Zdroj: Eurostat

Druhý v pořadí byl sektor domácností, který v roce 1999 spotřeboval přes 273 PJ paliv a energií (28 %). Třetí příčku obsadil sektor dopravy se 174 PJ (18 %).

Do roku 2023 se pořadí prohodilo. Největší spotřebu vykázal sektor dopravy 294 PJ (31 %), který tak zaznamenal největší nárůst spotřeby vůbec. Za uvedených 25 let vystoupala o téměř 121 PJ. Druhé místo i v roce 2023 patřilo sektoru domácností (269 PJ, 28 %) a na třetí pozici se propadl sektor průmyslu (250 PJ, 26 %). Právě v něm došlo k největším energetickým úsporám. Rozdíl hodnot na začátku a na konci sledovaného období představoval 109 PJ.

V sektoru průmyslu měl v roce 1999 největší podíl na spotřebě zemní plyn (32 %), následovaly spotřeby uhelných paliv (20 %), elektřiny (19 %) a obnovitelných zdrojů (3 %). V roce 2023 tvořila spotřeba zemního plynu 30 %, spotřeba uhelných paliv 11 %, elektřiny 33 % a obnovitelných zdrojů 9 %.

V roce 1999 bylo z celkové spotřeby v průmyslovém sektoru spotřebováno 24 % paliv a energií

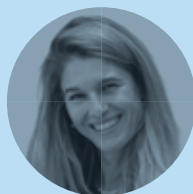
v odvětví výroby železa a oceli. Druhým energeticky nejnáročnějším odvětvím byl chemický a petrochemický průmysl (15 %), třetím pak těžba a zpracování nekovových minerálů (14 %). Do roku 2023 se stal energeticky nejnáročnějším odvětvím chemický a petrochemický průmysl (17 %). Následovaly těžba a zpracování nekovových minerálů (16 %) a výroba železa a oceli (11 %).

Pro domácnosti měla největší význam v roce 1999 spotřeba zemního plynu, která se na celkové spotřebě paliv a energií v domácnostech podílela téměř 32 %. Dálkové vytápění zajistilo 20 % z celkové spotřeby, elektrická energie 19 %, obnovitelné zdroje energie 14 % a uhelná paliva 14 %. Do roku 2023 klesl podíl zemního plynu na 23 %, naopak stále více rostl význam obnovitelných zdrojů energie. Ty se v roce 2023 podílely na celkové spotřebě domácností již 36 %. Spotřeba uhelných paliv domácnostmi v roce 2023 zaujímala 7 % elektrická energie 21 % a dálkové vytápění 13 %.

JAKÉ ZMĚNY, KTERÉ SE ODEHRÁLY V ČESKÉ SPOLEČNOSTI ZA POSLEDNÍCH 25 LET, POVAŽUJETE Z POHLEDU VAŠÍ PROFESY ZA NEJPOZORUHODNĚJŠÍ?

Za posledních 25 let se v Česku odehrálo mnoho změn, ale cesta k udržitelnosti zdaleka není vyhraná.

1. Klimatická změna už není okrajové téma. Symbolicky to dokládá i možnost pěstovat v české kotlině tradiční jižanské červené víno. Lidé dnes více věří vědcům, že lidské chování tuto změnu urychluje.
2. Odpad se řeší víc, než kdy dřív. I díky tomu, že jsme už 21 let součástí EU. Vratné kelímky na akcích, swapy, opravy a půjčovny prodlužují život věcí. Trend ale brzdí ultra-fast fashion z Číny a rostoucí spotřeba.

MICHAELA KLOUDOVÁ

CEO Institutu cirkulární ekonomiky

3. Zlepšila se infrastruktura třídění, kontejnery najdeme na každém rohu. Rozdíl mezi tříděním a skutečnou recyklací však přetrvává.

4. Do hry se vrátila debata o zálohování, tentokrát PET lahví a plechovek. Díky zálohám skla má Česko jednu z nejvyšších měr recyklace v EU, což zatím neplatí pro PET a plechovky, které se přitom dají recyklovat téměř donekonečna.

Tyto změny nás nastartovaly. Teď je na nás, abychom nezpomalili a nevraceli se zpět.

České zemědělství prošlo výraznými změnami i díky dotační politice

Výměra obhospodařované půdy a počty chovaných zvířat poklesly, výnosy a užitkovost naproti tomu znatelně vzrostly. Národní i unijní dotace nabyly na objemu.

**MARCELA
MÁCOVÁ**

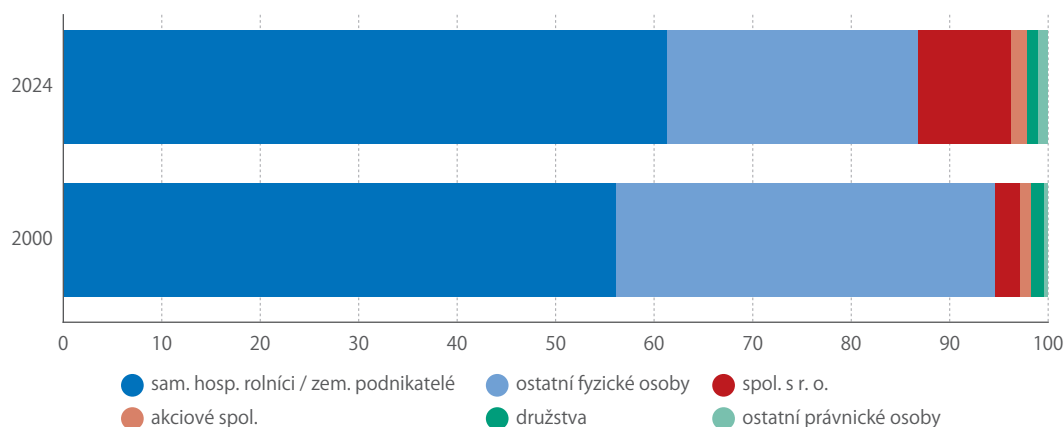
oddělení statistiky
zemědělství
a lesnictví

Začátek nového milénia zastihl český zemědělský sektor po dekádě rozsáhlých změn ve vlastnictví zemědělské půdy daných změnou ekonomického systému. Půda, která byla do roku 1989 téměř výhradně ve vlastnictví státu nebo jednotných zemědělských družstev, přešla do rukou soukromých vlastníků v rámci restitucí, privatizace nebo odkoupení fyzickými či právníckými osobami. V posledním desetiletí 20. století také začalo docházet k významným změnám v přístupu k hospodaření na zemědělské půdě a chovu hospodářských zvířat: zatímco socialistické zemědělství bylo zaměřeno výhradně na produkci zemědělských komodit, po roce 1990 vstoupil do hry i aspekt udržitelného zemědělství, ochrany přírody a krajiny a ekologického hospodaření.

Rok 2000 Česká republika přivítala v pozici kandidátské země Evropské unie, jejímž členem se stala 1. května 2004. Před začátkem milénia a v jeho prvních letech tedy bylo nutné sladit standardy v zemědělství s těmi unijními tak, aby se Česko mohlo plně zapojit do Společné zemědělské politiky EU (dále SZP). Tomu napomáhaly programy pro kandidátské země financované Evropskou unií: Phare (založen 1989), SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development; založen 1999) a ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession; 2000–2006; po vstupu kandidátských zemí do EU v nich byl nahrazen Fondem soudržnosti). Vstupem do EU jsme – s určitým postupným náběhem – získali možnost čerpat z různých dotačních titulů v rámci SZP.

STRUKTURA ZEMĚDĚLSKÝCH SUBJEKTŮ DLE PRÁVNÍ FORMY (%)

Zdroj: ČSÚ

O stavu českého zemědělství v roce 2000 máme velmi dobré informace díky tomu, že právě na podzim tohoto roku proběhl šetření Agrocenzus, první plošné zemědělské zjišťování podle standardů EU. Na základě získaných údajů byl v ČSÚ zformován Zemědělský registr, který od té doby slouží jako základ pro všechna produkční a strukturální statistická zjišťování v zemědělství. Zemědělský registr stále používá prahové hodnoty pro zařazení subjektu nastavené pro Agrocenzus 2000 (viz rámeček). Těmito prahovými hodnotami byl zároveň vymezen zemědělský sektor. Podprahové subjekty tudíž od té doby, konkrétně od roku 2002, nejsou zahrnuty v zemědělských statistikách a pouze v několika případech se do statistik započítávají odhady za domácnosti.

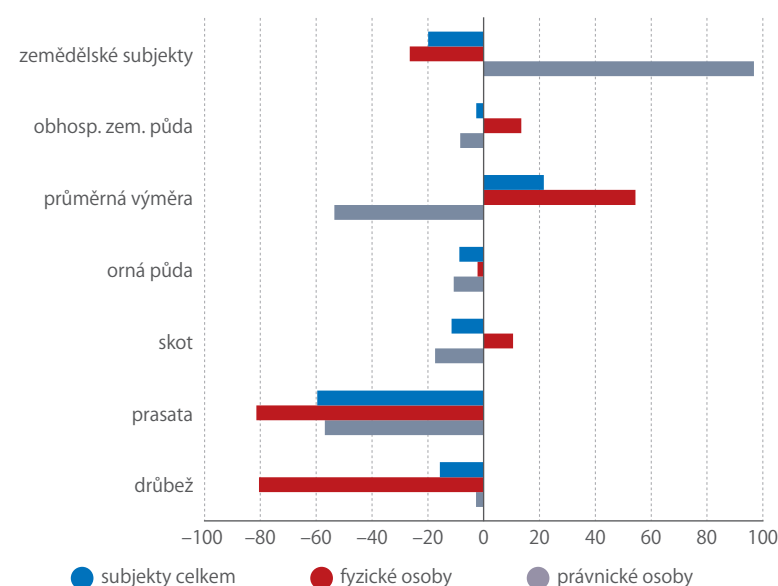
Pusťme se tedy do porovnání údajů z Agrocenzu 2000 se stavem Zemědělského registru ke konci roku 2024.

OD FYZICKÝCH OSOB KE SPOLEČNOSTEM

V Agrocenzu 2000 poskytlo svá data 56 487 zemědělských subjektů obhospodařujících 3 643 tis. ha zemědělské půdy. Mezi nimi drtivě převládaly fyzické osoby, jichž bylo 53 460, a z nich dvě třetiny představovali samostatně hospodařící rolníci. Z 3 027 subjektů právnických osob tvořily téměř polovinu společnosti s ručením omezením a další čtvrtinu družstva. Zemědělská půda byla převážně (ze 73,6%) v držení právnických osob, téměř třetinu z ní obhospodařovala družstva, na společnosti s r. o. a akciové společnosti připadala v obou případech zhruba pětina. Samostatně hospodařícím rolníkům náležela necelá čtvrtina celkové výměry.

V roce 2024 zahrnoval Zemědělský registr 45 249 subjektů a 3 547 tis. ha zemědělské půdy, během posledních 25 let tedy ubylo 19,1 % subjektů a 2,6 % půdy. Došlo k významným změnám v zastoupení jednotlivých typů právních forem a přesuny zemědělské půdy mezi nimi. Úbytek o čtvrtinu (–26,5 %) postihl subjekty fyzických osob, naopak počet subjektů právnických osob se téměř zdvojnásobil (+96,8 %). Právní forma samostatně hospodařící rolník v období 2004–2009 zanikla a na jejich místo

ZMĚNA HLAVNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH UKAZATELŮ MEZI LETY 2000–2024 (%)

Zdroj: ČSÚ

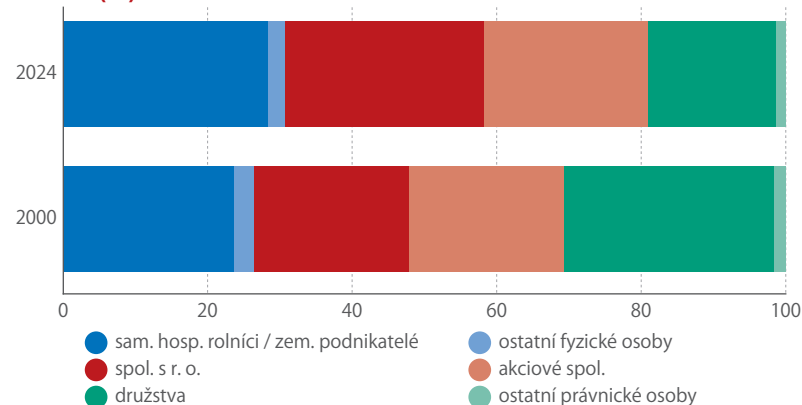
nastoupili zemědělští podnikatelé, jichž bylo v roce 2024 o 12,6 % méně než samostatně hospodařících rolníků v roce 2000. Ostatních subjektů fyzických osob však zbyla jen polovina (–46,8 %). Přírůstek mezi subjekty právnických osob způsobily především společnosti s r. o., jejichž počet se bezmála ztrojnásobil (+195,4 %); právě tuto právní formu zvolila pro své podnikání značná část dřívějších subjektů fyzických osob kvůli výhodnějším právním, daňovým a jiným podmínkám. Vzrostl i počet akciových společností (+19,3 %), naproti tomu počet družstev se snížil o necelou třetinu (–30,8 %). Část zemědělské půdy se přesunula k subjektům fyzických osob (+13,5 %). V rámci subjektů právnických osob významně přibyla zemědělská půda společností s r. o. (+21,4 %) a v menší míře i akciovým společnostem (+3,7 %), naopak družstva o dvě pětiny své půdy (–40,8 %) přišla.

HOSPODAŘÍ SE INTENZIVNĚJI

Největším, a z hlediska produkce rostlinných komodit nejdůležitějším typem zemědělské půdy je orná půda. Té bylo v roce 2000 celkem 2 757 tis. ha, a do roku 2024 se její výměra snížila na 2 517 tis. ha, tj. o 8,7 %. Stupeň zornění poklesl ze 75,5 % na 71,0 %. Subjekty fyzických osob obhospodařují přibližně čtvrtinu orné půdy, přičemž tento podíl v období 2000–2024 mírně vzrostl z 23,7 % na 25,3 %.

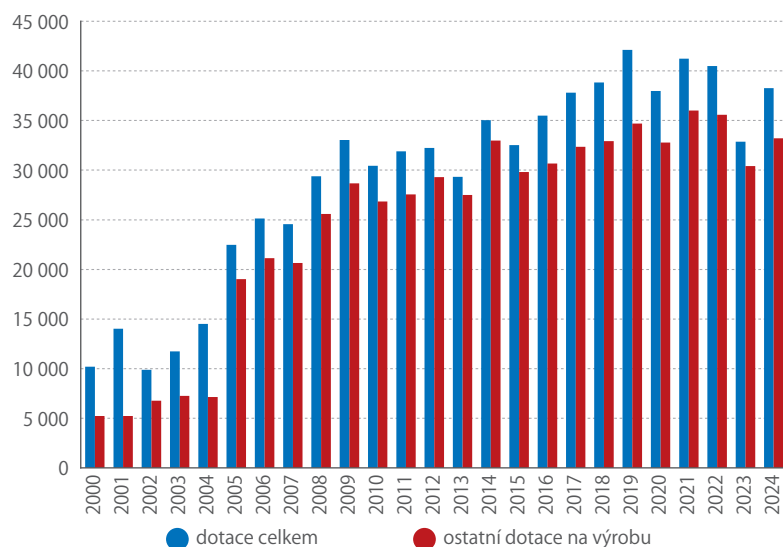
Snížování stavů hlavních druhů hospodářských zvířat, započaté již v 90. letech minulého století, pokračovalo i po přelomu tisíciletí, ačkoli k největším propadům došlo hned na jeho začátku. V současnosti nadále klesají počty prasat, zatímco v chovu skotu a drůbeže dochází ke stagnaci nebo dokonce náznakům zlepšení situace. Z původního počtu v roce 2000 čítajícího 1 591 tis. ks skotu zbylo v roce 2024 jen 1 408 tis. ks (–11,5 %), z 30 593 tis. ks drůbeže 25 800 tis. ks (–15,7 %) a z 3 462 tis. ks prasat

STRUKTURA OBHOSPODAŘOVANÉ ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY DLE PRÁVNÍ FORMY (%)

Zdroj: ČSÚ

DOTACE VSTUPUJÍCÍ DO SOUHRNNÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO ÚČTU (mil. Kč)

Zdroj: ČSÚ

pouhých 1 397 tis. ks (–59,6%). Hustota zvířat se snížila u skotu ze 44 ks / 100 ha zemědělské půdy na 40 ks, u drůbeže z 1 100 ks / 100 ha orné půdy na 1 025 ks a u prasat ze 126 ks / 100 ha orné půdy na 56 ks.

Úbytek výměry zemědělské a orné půdy i stavů hospodářských zvířat však do určité míry vyvažuje zvýšení výnosů zemědělských plodin a užitkovosti zvířat. Srovnáme-li pětileté průměry v letech 2000–2004 a 2020–2024, uvidíme například pro obiloviny zvýšení výnosů o 34,9 %, pro brambory o 33,5 %, pro řepu cukrovou o 41,2 %, pro olejninu o 27,9 % nebo pro píce o 69,9 %. Průměrná dojivost jedné krávy ve srovnání stejných pětiletých období vzrostla o 61,8 % na 9,2 tis. l mléka za rok, průměrná snáška jedné slepice o 13,6 % na 312 ks vajec za rok. Na 100 krav přibýlo 9 odchovaných telat za rok (+10,1 %) a na jednu prasnici 11 odchovaných selat za rok (+60,7 %).

PO VSTUPU DO EU NAROSTLY DOTACE

Klíčovou roli v českém zemědělství uplynulého čtvrtstoletí hrají – a v budoucnu zcela jistě nepřestanou hrát – dotace do zemědělství. Ty se podle metodiky Státního zemědělského a intervenčního fondu (SZIF) dělí na tři základní skupiny:

- **Nárokové dotace** zahrnující přímé platby a plošná (neprojektová) opatření Programu rozvoje venkova (PRV), financované především z unijních prostředků. Na tyto podpory má nárok každý zemědělec, který obhospodařuje 1 ha zemědělské půdy nebo chová hospodářská zvířata (jejich minimální počet závisí na druhu zvířete), za předpokladu, že podá žádost o dotaci a dodrží podmínky stanovené konkrétním dotačním programem.

- **Nenárokové dotace** tvořené projektovými opatřeními PRV, také především ze zdrojů EU. Zde musí žadatel o dotaci zpracovat vlastní projekt na základě kritérií daných jednotlivými dotačními programy,

jehož oprávněnost a realizovatelnost je pak posuzována ze strany SZIF.

- **Národní dotace**, které kromě projektů podporují zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství a jeho restrukturalizaci zahrnují například i mimořádné dotační tituly pro řešení následků živelních pohrom.

Český statistický úřad sleduje objem dotací vyplacených zemědělským subjektům v rámci Souhrnného zemědělského účtu (SZÚ) od roku 1998, v současnosti podle metodiky dané nařízením Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 o souhrnném zemědělském účtu ve Společenství, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/590. Příjmy z dotací se v SZÚ se sledují v rámci následujících položek:

- Ostatní dotace na výrobu – součást účtu tvorby důchodu;
- Investiční dotace a ostatní kapitálové transfery – součásti kapitálového účtu;
- Dotace na výrobky, jejichž objem není v SZÚ sledován jako samostatná položka.

Během uplynulého čtvrtstoletí objem a důležitost dotací vstupujících do zemědělského sektoru několikanásobně vzrostly a změnila se i jejich struktura. Vezmeme-li finanční údaje v běžných cenách, pak v roce 2000 SZÚ evidoval celkem 10 196 mil. Kč vyplacených dotací, z toho 5 225 mil. Kč (51,2 %) ostatních dotací na výrobu a dalších 2 694 mil. Kč (26,4 %) ostatních kapitálových transferů. Podle semidefinitivních výsledků za rok 2024 již celkový objem dotací činil 38 261 mil. Kč a podíl ostatních dotací na výrobu výrazně narostl na 86,8 % celkových dotací, přičemž právě se vstupem do Evropské unie došlo ke skokovému navýšení. Naproti tomu ostatní kapitálové transfery ztratily na významu a jejich podíl v několika posledních letech nepřesahuje 1 %. V přepočtu na výměru obhospodařované zemědělské půdy obdrželi zemědělci v roce 2000 průměrně 2 799 Kč/ha, v roce 2024 průměrně 10 787 Kč/ha. Jak bude dotační politika v zemědělství vypadat v blízké i vzdálenější budoucnosti, je v současnosti předmětem rozsáhlých diskuzí jak na unijní, tak na národní úrovni.

PRAHOVÉ HODNOTY PRO AGROCENZUS 2000 A ZEMĚDĚLSKÝ REGISTR

- výměra od 1 ha obhospodařované zemědělské půdy
- 1 500 m² pěstovaných intenzivních plodin (sady, zelenina, květiny)
- 1 000 m² vinic
- 300 m² skleníků a pařenišť
- 1 ks skotu
- 2 ks prasat
- 4 ks ovcí a koz
- 50 ks drůbeže
- 100 ks králíků (do 31. ledna 2019 „králíků a kožešinových zvířat“)

V publikacích a dalších výstupech ke strukturálním šetřením v zemědělství 2010–2016 a integrovaným šetřením v zemědělství 2020 a 2023 jsou ke srovnání použita data z Agrocenzu 2000 vždy přepočítaná na prahové hodnoty aktuálního šetření.

Bylo to docela bouřlivé čtvrtstoletí

Emeritního rektora Vysoké školy ekonomické v Praze a současného místopředsedu České statistické rady Richarda Hindlse jsme požádali o ohlédnutí zpět, ale také o výhled do budoucnosti.

Foto: Tereza Koutecká

Jak moc se změnil obor statistiky za dobu vaší kariéry?

Záleží na tom, co všechno se myslí statistikou. Já jsem původně vystudoval spíš matematickou statistiku. Její principy zůstávají pořád víceméně stejné, nicméně se vyvíjejí a zdokonalují metody a modely, což souvisí zejména s rozvojem a masivním nasazením výpočetní techniky. Když jsem v sedmdesátých letech studoval, měli jsme jednu bulharskou kalkulačku. Dneska má každý v mobilu tisíckrát větší možnosti a na internetu jsou k dispozici obrovské objemy dat. To na jedné straně umožňuje provádět mnohem složitější výpočty a hlubší analýzy, na druhé straně si člověk musí dát větší pozor na to, jaká data používá, jak s nimi pracuje a jak je interpretuje.

Kromě té matematické se změnila také hospodářská a sociální statistika. Za socialismu se jako stěžejní

ukazatel používala bilance úhrnného společenského produktu a národního důchodu a v devadesátých letech se postupně přešlo na národní účetnictví. Ale je pravda, že v základním cíli, tj. popsat ekonomické vztahy uvnitř národního hospodářství, vztahy se zahraničím a odhadnout výsledky národního hospodářství, se tyto dva přístupy se od sebe nijak zásadně neliší. Takže na rozdíl od jiných oborů se statistika za víc než padesát let, co v ní působím, tolik nezměnila. Rozhodně ne jako třeba medicína či chemie, tam je posun obrovský.

Můžete zhodnotit úroveň statistického oboru v Česku?

Pokud jde o českou státní statistiku, tak ta je na vynikající úrovni, a vždycky byla. Ještě když se připravoval vstup do Evropské unie, Česká republika měla snad

**PAVEL
ČERNÝ**
oddělení
marketingu a PR

jako první uzavřenou kapitolu přístupových rozhovorů právě tu týkající se statistiky. To jistě o lecčem svědčí. Například ve vývoji nových metod získávání a zpracování údajů, využívání administrativních zdrojů dat nebo v inovacích ve výběrových šetřeních patříme ke špičce.

Česká statistika se může pyšnit i řadou dalších úspěchů, vždyť ji ovlivňovalo mnoho vynikajících osobností, profesori Hájek, Anděl, Cyhelský, Likeš a další skvělí lidé, kteří přerostli český prostor.

Zaujaly vás v poslední době nějaké statistické údaje?

Ač nejsem odborníkem na demografii, docela mě tato oblast zajímá. Otázky kolik nás bude, kolik lidí bude v postproduktivním věku a kolik ekonomicky aktivních na ně bude vydělávat, se týkají nás všech, a musím říct, že ten výhled není příliš pozitivní. Problém stárnutí populace se dopadá na celou Evropu, ale u nás jsou aktuální čísla jedna z nejhorších.

Co se s tím dá dělat?

Osobně mám pocit, že žádná opatření nejsou moc účinná. Za příklad se dávají třeba Husákovy děti z počátku sedmdesátých let. Já však ten pojem nemám rád. Byla to přirozená demografická vlna, která se dlouhodobě valila naší populací, a nějaké pobídky typu novomanželských půjček nebo prodloužení mateřské dovolené na ni měly jen malý vliv. Lidé narození po druhé světové válce prostě chtěli mít děti a jiných možností, jak smysluplně naplnit život, bylo v sedmdesátých letech daleko méně než nyní.

Dnes mají mladí lidé obrovské možnosti cestovat, vzdělávat se, bavit se, a tak se založením rodiny nespěchají. Svou roli samozřejmě hraje i obtížná dostupnost bydlení, i když to určitě není jediný faktor. A ani dostatek bytů by podle mého názoru demografickou křivku výrazně zvrátit nedokázal. Na svých přednáškách studentům ukazují animaci stromu života, jehož tvar se podle demografických predikcí do roku 2060 změní spíše v urnu.

Přiznám se, že kdybych byl zodpovědný za populační politiku, tak nevím, jak bych měl postupovat a čím porodnost podpořit. V tomto ohledu nejsem příliš optimista a nevěřím, že se negativní trend podaří v blízké budoucnosti nějak výrazně změnit.

Mají mladí lidé zájem o studium statistiky?

Zájemců není mnoho, ale ono jich mnoho nikdy nebylo a ani nebude. Nepotřebujeme mít tisíce a tisíce statistiků. Stačí nám ti, co máme. Důležité ale je, aby statistice rozuměli a aby svou práci dělali dobře. Při výuce proto spíš kladu důraz na kvalitu než na to, aby obor měl co nejvíce studentů.

Dnes se ovšem pojem statistika nahrazuje lákavějším termínem datová analýza. Ta je vlastně založená také na statistice, ale z marketingového hlediska to zní mnohem lépe. Tak se třeba teď podaří do oboru získat více zapálených zájemců.

Nacházejí absolventi oboru statistika adekvátní uplatnění na pracovním trhu?

Určitě. Jsme sice malý obor, ale naši studenti jsou rozloženi zpravidla už ve čtvrtém ročníku. Kromě práce ve státní statistické službě nacházejí uplatnění v pojišťovnictví, v bankovním sektoru, ve firmách zabývajících se marketingem a výzkumy veřejného mínění, a nakonec i v řadě podniků, kde se statistické metody využívají při optimalizaci procesů, toků dat a podobně.

Jak statistiku ovlivní technologie založené na umělé inteligenci?

Umělá inteligence je velkým pomocníkem především v datové analýze. Ale při jejím využívání je třeba být ostražitý. Lidé často mají pocit, že umělá inteligence pracuje dokonale, že její odpovědi jsou vždy správné, ale to samozřejmě neplatí. Sám jsem si některé systémy AI vyzkoušel, a na mnoho jednoduchých dotazů jsem dostal naprosto nesmyslnou odpověď. Například jsem po zhlédnutí zajímavého dokumentu o Jiřím Voskovci chtěl zjistit, kdy a na co tento velký herec vlastně zemřel. To ve filmu nebylo, tak jsem se zeptal umělé inteligence. Odpověděla mi správné datum, ale na dotaz po příčině napsala, že o tom není moc informací, ale že Jan Werich ve svých pamětech uvádí, že Voskovec zemřel na infarkt. Přitom ale Werich odešel o osm měsíců dříve. Je to hezký příklad, jak musí být člověk při využívání umělé inteligence opatrný.

Ovlivní umělá inteligence nějak zásadně i výuku na školách?

S tím se trochu pereme. Studenti tyto technologie samozřejmě využívají při psaní seminárních prací, občas až tak, že se to řeší už i disciplinárně. Některé fakulty dokonce ruší povinnost bakalářských prací, protože se dá dost těžko poznat, jestli práci sepsal student sám, nebo ji sestavila umělá inteligence. V tom nám AI trochu škodí, na druhé straně však nepatřím k těm, co vyčítají mladé generaci, že celé dny jen kouká do mobilu. Myslím, že každý jev má jak negativní, tak i pozitivní stránku a užívání webových platform a elektroniky nepřináší jenom zkázu, ale i určitý rozvoj ducha. Něco nám web možná bere, ale současně nás i někam posunuje. Je třeba snažit se vybrat si to lepší a současně se musíme smířit s tím, že to přinese i něco negativního.

Co byste označil za nejdůležitější změny, k nimž ve společnosti došlo od roku 2000?

Musím říct, že to bylo to hodně divoké čtvrtstoletí. Asi i divočejší než čtvrtstoletí před tím. Ano, v devadesátých letech došlo ke změně politických, a tím i vlastnických poměrů ve východní Evropě a k rozšíření Evropské unie. Ovšem v tom právě končícím čtvrtstoletí jsme v roce 2008 zažili hypoteční a následně celosvětovou ekonomickou krizi. Pak přišlo určité nadechnutí, které tvrdě ukončila pandemie covidu-19. Když nemoc odezněla, začalo se válčit na Ukrajině a přišla energetická krize. Do toho se vyostřila válka na Blízkém východě. Takže když to

Všechny pokusy vytvořit jakýsi ekonomický seismograf, který by nás včas upozornil na blížící se nebezpečí, zatím selhávají.

prof. Ing. Richard Hindls, CSc., FEng., dr. h. c.

Významný český statistik a ekonom vystudoval statistiku na VŠE v Praze, kde začal v roce 1975 pracovat jako pedagog na katedře statistiky. V devadesátých letech se stal vedoucím katedry statistiky a pravděpodobnosti, pak děkanem Fakulty informatiky a statistiky a v roce 2006 rektorem VŠE. Tuto funkci vykonával do ledna 2014. Je členem mnoha odborných grémií v Česku i v zahraničí a působí mj. také jako místopředseda České statistické rady. Je také výborným klavíristou, který za počet prodaných audionosičů dokonce převzal i Platinovou desku.

shrnu: dvě velké války, největší epidemie od dob španělské chřipky, chaos v ekonomice po pádu Lehman Brothers a dalších bank.

A přišly další přelomové věci. Třeba razantní nástup umělé inteligence a datových skladů, což jsou technologie, které jsou sice na samém počátku, ale už teď mění náš svět. Bylo to tedy docela bouřlivé čtvrtstoletí a kdo ví, co nás ještě čeká. Svět je na můj vkus moc bojovný.

S tím souvisí i to, že lidé spolu přestávají mluvit, diskutovat a navzájem si naslouchat. Místo toho jsme často svědky vzájemného překřikování bez faktického obsahu. Díky obrovskému množství snadno dostupných informací různé kvality si mnozí rychle utvoří svůj názor a ten pak někdy dokonce začnou vydávat za objektivní fakt. Nepodloží ho relevantními daty a nejsou ochotni o něm vést kritický dialog. To pak vede k různým dezinformacím a dezinterpretacím a k vytváření nesmiřitelných názorových proudů. A tady vidím jeden z důležitých úkolů statistiky. Nejen poskytovat čísla, ale dávat je do souvislosti, vysvětlovat je a vzdělávat uživatele, aby data uměli používat správně, aby jimi svá tvrzení podpořili a dokázali si ověřit kvalitu a váhu zdroje.

Jak odhadujete další vývoj?

V osmdesátých letech jsem se trochu zabýval prognostikou. Dělali jsme výhledy do roku 2010, a i když si už moc detailně nepamatuji, co přesně v nich bylo, do skutečnosti jsme se příliš netrefili. Myslím, že ani dneska nikdo nedokáže odhadnout vývoj na delší dobu dopředu. Pád Lehman Brothers a následnou krizi nepředpověděla žádná ratingová agentura, na covidovou pandemii a její možný dopad na světovou ekonomiku jsme se také nijak nepřipravovali. A úplně stejně nás zaskočily válečné konflikty na Ukrajině a na Blízkém východě. Všechny pokusy vytvořit jakýsi ekonomický seismograf, který by nás

včas upozornil na blížící se nebezpečí, zatím selhávají. Proto místo prognózy vyslovím spíš přání. Přál bych si, aby svět byl klidnější, aby se podařilo urovnat alespoň velké konflikty. A ekonomicky úplně ideální by bylo, kdyby se podařilo nastavit třeba jen mírný, ale trvale udržitelný růst.

Co říkáte na názory, že neustálý hospodářský růst je škodlivý, a lidé by se by proto měli zaměřit na jiné ukazatele kvality života?

Na jednu stranu je pravda, že když se snažíme vměstnat životní úroveň do jediného čísla, které vyjadřuje roční změnu HDP, tak výsledný obrázek není příliš plastický a výsledek úplně neodpovídá tomu, jak lidé sami mohou svou životní úroveň vnímat. Ovšem ztroskotávají i pokusy nastavit jiné, vhodnější metriky.

Myslím si ale, že zajistit rostoucí kvalitu života ekonomickým „nerůstem“ nejde. Potřeby lidí se neustále vyvíjejí. Mění se naše nároky na věci a technologie, které používáme. Chodíme jinak oblekáni, jezdíme v jiných autech, potřebujeme stále výkonnější výpočetní techniku... Růst je nezbytný, ale s růstem je bohužel čas od času spojený i pokles. Bylo by hezké tuhle sinusoidu zahladit, ale zatím to nikdo nedokázal. Ekonomická přirozenost říká, že cykly nahoru a dolů tady vždycky byly, jsou a budou.

Jak velké ohrožení pro lidskou společnost podle vás představují klimatické změny?

Tady vidím dva póly. Na jedné straně jsou ti, co říkají, že to bude katastrofa, na druhé stojí ti, co říkají, že není třeba řešit skoro vůbec nic. Zarputilost v prosazování obou krajních postojů nepovede k ničemu, to už dnes vidíme. Nepřikláním se ani k jednomu z těchto extrémů. Ekologii a změně klimatu se musíme věnovat, ale chce to uměřenost. Svět není záležitost nul a jedniček – buď ano, nebo ne. U zelené politiky to ovšem mnozí lidé takto vnímají. Buď obrovská katastrofa, nebo naprosto žádné starosti. Svět je ale mnohem složitější a barevnější a neexistuje jednoduché řešení, které by bylo použitelné na všechno.

Kde vidíte Česko za 25 let?

Prvotní nadšení z devadesátých let, kdy se říkalo, že se staneme ekonomickým tygrem Evropy, se sice nenaplnilo, nicméně západním ekonomikám jsme se přece jenom dost přiblížili. V poslední době se tempo přibližování zpomalilo a možná teď trochu závistivě koukáme na Polsko. To však může být také jenom přechodná záležitost. Myslím si, že pokud se nestane něco mimořádného, budeme pořád trochu pokulhávat za těmi nejvyspělejšími zeměmi a půjdeme po takové české zlaté střední cestě. Ona každá země řeší své vlastní problémy, i silné ekonomiky se potýkají s nějakými překážkami a komplikacemi.

Věřím, že Česko bude i za 25 let kultivovaný stát, technologicky vyspělý a velmi bezpečný pro život. Dobré by bylo, kdyby se podařilo v národní ekonomice snížit podíl průmyslu a zvýšit podíl služeb. Jinak žádné velké změny neočekávám.

Na co v Česku umíráme

V roce 2024 zemřelo v Česku 112 211 obyvatel. Nejčastěji podlehlí některé z nemocí oběhové soustavy.

MARKÉTA ŠAFUSOVÁ
oddělení
demografické
statistiky

Prvních pět nejčtenějších příčin smrti a jejich pořadí se v roce 2024 meziročně nezměnilo. První pozici opět zaujala chronická ischemická choroba srdeční, na niž zemřelo 14,0 tisíce osob (12,5 %). Na druhém místě šlo o srdeční selhání se 7,3 tisíce zemřelých (6,5 %) a na třetím místě o cévní nemoci mozku s 5,9 tisíce zemřelých (5,3 %). Čtvrtou nejčastější příčinou smrti byly zhoubné novotvary průdušky, průdušnice a plíce (4,4 %) a pátou, se stejným podílem úmrtí, diabetes mellitus.

MUŽI VOLÍ SEBEVRAŽDU ČASTĚJI

Pořadí nejčtenějších příčin smrti bylo od třetího místa odlišné pro muže a ženy. U žen zaujaly třetí příčku cévní nemoci mozku (stejně jako u celé populace) s 3,3 tisíce úmrtími, čtvrté byly zhoubné novotvary pohlavních orgánů a prsu (3,1 tisíce) a páté hypertenzní nemoci (3,0 tisíce). U mužů se do první pětky dostaly stejné příčiny smrti jako u celkové úmrtnosti, pořadí na třetí a čtvrté pozici se ale prostřídalo. Třetí nejčastější příčinou smrti mužů se staly zhoubné novotvary průdušky, průdušnice a plíce (3,0 tisíce), čtvrtou cévní nemoci mozku (2,6 tisíce) a pátou diabetes mellitus (2,3 tisíce).

Výraznější změnu v početnosti a zastoupení zaznamenaly sebevraždy. V důsledku úmyslného sebe-poškození v roce 2024 skonal 1 561 obyvatel Česka

(1,4 % z úhrnu zemřelých), což bylo o čtvrtinu, resp. o 308 osob, více než v roce 2023. Nárůst počtu zemřelých sebevraždou byl z velké části zapříčiněn novou validací dat, kterou na základě údajů Policie ČR provedl Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR u případů potenciálních sebevražd. Některá úmrtí uvedená podle prvotních záznamů příčin smrti jako nehody či nezjištěné úmysly byla zpřesněna a určena jako sebevraždy.

Základní struktura sebevražd se v roce 2024 nezměnila. I nadále na jednu sebevraždu ženy připadly více než čtyři sebevraždy mužů. Nejvíce úmyslných sebe-poškození spáchali čtyřicátníci a padesátníci.

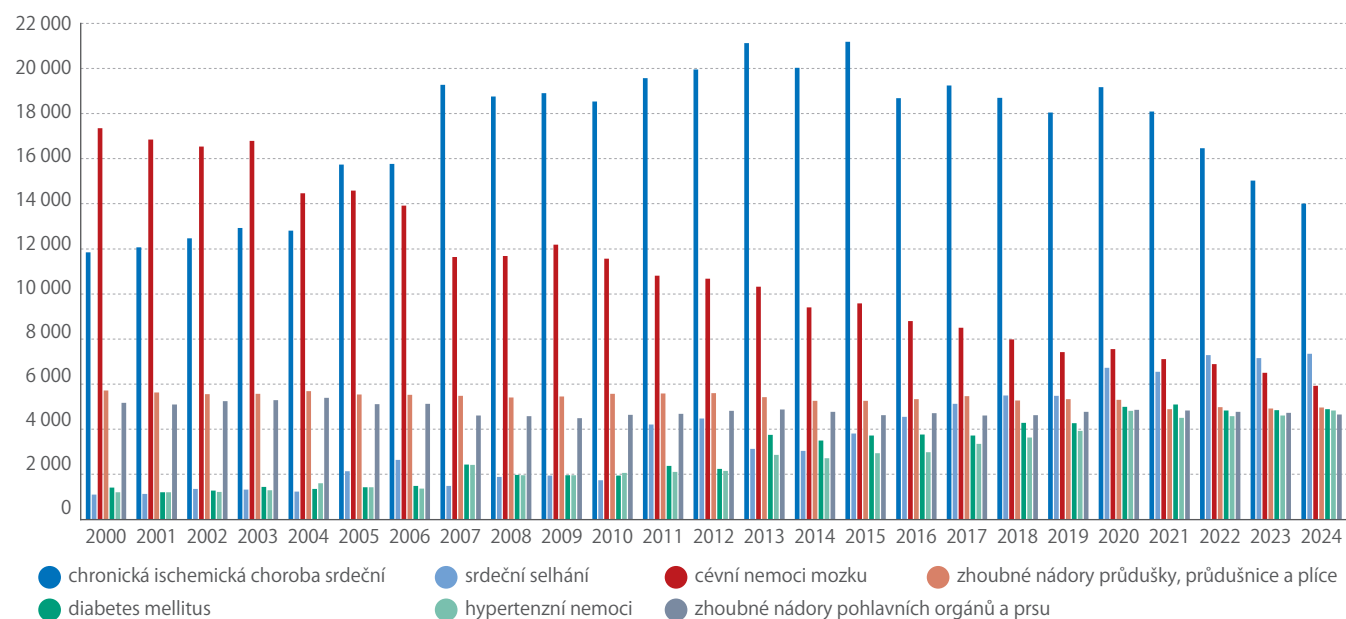
VÝZNAM COVIDU-19 USTUPUJE

O téměř polovinu v roce 2024 meziročně vzrostl počet úmrtí na chřipku, a to o 112 na 363 zemřelých (0,3 % úhrnu). Naopak počet zemřelých na covid-19, včetně multisystémového zánětlivého syndromu, klesl v roce 2024 meziročně o více než polovinu (absolutně o 951 osob). Základní příčinou smrti bylo toto onemocnění u 748 zemřelých, což představovalo již jen 0,7 % celkového počtu zemřelých.

Detailní informace o úmrtích a jejich příčinách najdete na webu ČSÚ.

 bit.ly/3Xh1bOy

POČTY ZEMŘELÝCH PODLE HLAVNÍCH PŘÍČIN ÚMRTÍ¹⁾

¹⁾ V dlouhodobějším pohledu je vývoj zastoupení příčin smrti ovlivněn rovněž metodikou kódování příčin a výběru základní příčiny smrti a také změnami kódovací praxe. V grafu se projevuje zejména v případech diabetes mellitus a srdečního selhání.
Zdroj: ČSÚ

Vládní výdaje v EU mění priority

V roce 2023 v EU jako celku klesl podíl vládních výdajů na HDP. Výjimkou byla řada zemí východního křídla Unie.

**KAROLÍNA
ZÁBOJNÍKOVÁ**
analytička ČSÚ

Výdaje vládních institucí v EU v roce 2023 dosáhly celkem 48,8 % HDP. Podíl se meziročně mírně snížil (ze 49,1 % v roce 2022) a byl také výrazně nižší ve srovnání s lety 2020 (52,9 %) a 2021 (51,2 %), kdy ukazatel ovlivnila kombinace poklesu HDP a zvýšených výdajů souvisejících s pandemií covidu-19. Ze struktury výdajů vyplývá, že v EU jako celku oproti období vrcholu pandemie klesly zejména výdaje v oblasti zdravotnictví, ekonomických záležitostí a sociálních věcí. U zdravotnictví, a zejména u ekonomických záležitostí, ale ve srovnání s rokem 2019 zůstal podíl těchto výdajů v celkovém mixu vyšší. Vládní výdaje

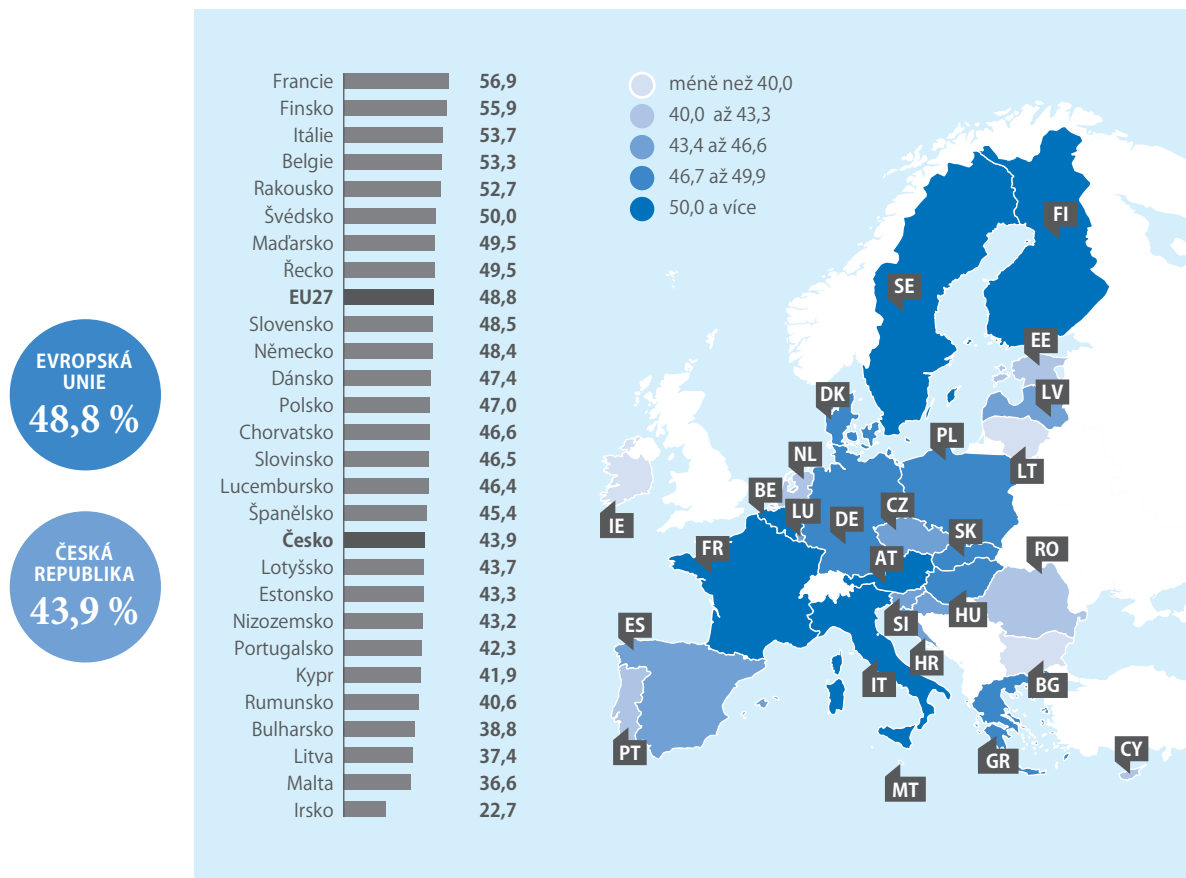
v roce 2019 dosahovaly v EU 46,6 % HDP.

K posílení podílu vládních výdajů na HDP došlo v roce 2023 celkem ve 14 zemích. Mezi nimi převažovaly země východního křídla Unie. Největší zvýšení podílu vládních výdajů na HDP vykázalo Slovensko (+5,5 p. b. na 48,5 %), Kypr (+4,0 p. b. na 41,9 %) a Polsko (+3,7 p. b. na 47,0 %). Výrazné navýšení zaznamenaly také Estonsko, Finsko, Dánsko, Lucembursko nebo Irsko, kde byl častým důvodem růst položky výdajů na obranu (zejména v Pobaltí, Dánsku, Maďarsku nebo Polsku). V řadě zemí, zpravidla ze střední Evropy, došlo ke zvýšení položky

ekonomických záležitostí – konkrétně v oblasti energetiky. Mnohde se také navýšil podíl u výdajů na sociální věci, zejména u starobních důchodů, které pravděpodobně napříč zeměmi ovlivnila vysoká inflace, která spustila příslušné valorizační mechanismy.

V Česku v roce 2023 dosáhly vládní výdaje 43,9 % HDP, a podíl se tak mírně zvýšil. Velký vliv na to mělo zpomalení růstu HDP, což dokládá relativně plošný nárůst napříč hlavními kategoriemi vládních výdajů. Vyšší podíl na HDP v Česku zaujímaly hlavně výdaje na obranu, bydlení a společenskou infrastrukturu a sociální věci.

PODÍL VÝDAJŮ VLÁDNÍCH INSTITUCÍ NA HDP V ZEMÍCH EU V ROCE 2023 (%)

Zdroj: Eurostat

Kudy dál, statistiko?

O nové roli národních statistických úřadů diskutovali statistici na 65. kongresu Mezinárodního statistického institutu.

PETRA KUNCOVÁ
ředitelka odboru
informačních
služeb

Mezinárodní statistický institut (ISI – International Statistical Institute) je odbornou institucí s velmi dlouhou tradicí. Založen byl už v roce 1885 a v současné době sdružuje 133 zemí. Jeho světové kongresy se od roku 1887 konají ve dvouleté periodě a jsou organizovány ve spolupráci s národním statistickým úřadem země, která událost v daném roce hostí.

Na jednom místě se během nich setkávají statistici z národních statistických úřadů, centrálních bank, akademické sféry, ale také uživatelé statistik. Letošní konference se v nizozemském Haagu zúčastnilo kolem 1 500 delegátů ze 120 zemí světa.

CO JE TŘEBA ZMĚNIT

Vědecký program kongresu zahrnoval desítky sekcí zaměřených na nejrůznější oblasti statistiky – prezentace se týkaly jak výzkumu ve statistické teorii, metodologii a aplikacích, tak i nejnovější praxe. Tématem, které se opakovaně objevovalo v řadě sekcí a prezentací, byla problematika definice nové role národních statistických úřadů v souvislosti se změnami společenského prostředí. Tato oblast reflektuje modernizaci, správu dat a nové přístupy v oficiální statistice. Odborníci považují za největší hrozby pro statistické úřady v digitální éře například ztrátu monopolu na data, rostoucí očekávání veřejnosti, technologickou zaostalost, nedostatečné kapacity

a dovednosti či otázky etiky a důvěry. Jako riziko se rovněž chápe zneužívání statistických údajů populisty a dalšími aktéry.

NÁSTUP UMĚLÉ INTELIGENCE

Druhým tématem, na něž se zaměřovala pozornost, byla umělá inteligence (AI) a její dopady na statistiku i na vzdělávání, protože nástup této technologie zásadně mění způsob práce ve všech fázích statistického procesu. Není to však něco, na co bychom měli stoprocentně spoléhat. Vždy bude potřeba, aby člověk se svou zkušeností posoudil výstupy vytvořené AI. Tyto dovednosti se sice vyučují na školách, ale rozvíjejí se až v praxi a zdokonalují se v průběhu celé kariéry. Pro využití generativních nástrojů umělé inteligence bude třeba provést změny ve vzdělávání příští generace statistiků a datových vědců. Nový přístup ovšem musejí uplatnit i pedagogové, na nichž závisí implementace těchto nástrojů do výuky.

STATISTIKA MÁ SLOUŽIT UŽIVATELŮM

V rámci kongresu se probíralo také téma poskytování statistických informací, definování uživatelských skupin a produktů určených pro různé potřeby. Hlavní myšlenka, že „statistika má sloužit uživatelům, nikoliv jen produkovat data,“ se objevovala v řadě prezentací. Například jsme se setkali

Český statistický úřad na kongresu reprezentovali (zleva) místopředseda Jaroslav Sixta, ředitelka odboru informačních služeb Petra Kuncová a předseda Marek Rojíček

s názorem, že už bychom neměli hovořit o „official statistics“, ale o „public statistics“. Diskutovalo se o tom, jak statistické organizace mohou porozumět potřebám různých uživatelů – od politiků přes výzkumníky až po novináře a občany. Jak upravit interní procesy tak, aby výstupy byly relevantní a užitečné. Poukazovalo se na nutnost překonat tradiční metriky (např. počet publikovaných tabulek) a zaměřit se na dopad a užitečnost. Výzvou pro všechny je fakt, že v době omezených rozpočtů a konkurence alternativních datových zdrojů je třeba redefinovat roli statistiky jako poskytovatele veřejné hodnoty. Do této diskuze jsme přispěli vystoupením na téma „Poskytování statistických informací ČSÚ různým skupinám uživatelů“.

JSME SOUČÁSTÍ DĚNÍ

Vedle odborného programu proběhla i řada administrativních mítinků – setkání výkonných výborů, rad, valných shromáždění a výborů ISI a jeho asociací.

Účast na jednání je pro ČSÚ důležitá, neboť napomáhá zvyšovat mezinárodní prestiž úřadu a zapojuje nás do užitečné mezinárodní spolupráce v oblasti statistiky. Zůstáváme tak v centru dění a můžeme spolurozhodovat o tom, kterým směrem

se bude obor dále rozvíjet. Přínosem jednání jsou rovněž osobní setkání se zástupci národních statistických úřadů členských států a mezinárodních organizací.

S prezentací na téma „Poskytování statistických informací ČSÚ různým skupinám uživatelů“ vystoupila Petra Kuncová

Otázky ze Splitu

Jak přizpůsobit statistiku cestovního ruchu potřebám 21. století, a zároveň zajistit její kontinuitu?

MARCELA ERNEST JINDROVÁ

ředitelka odboru legislativy a mezinárodní spolupráce

To byla otázka, o které se diskutovalo na říjnové konferenci předsedů národních statistických úřadů v chorvatském Splitu. V současné době velmi rychlým tempem přibývají nové zdroje dat, z nichž by bylo možné údaje o cestovním ruchu čerpat. Jedná se například o údaje od mobilních operátorů, z platebních karet, bookingových služeb apod. Využívání těchto zdrojů na jedné straně může umožnit získat údaje, které by byly standardními metodami nedosažitelné, zároveň znamená výrazné zvýšení zátěže statistických úřadů. Ty musejí nová data otestovat, vytvořit nástroje pro jejich sběr a zpracování a zajistit, aby získané výsledky byly relevantní a srovnatelné s výstupy získávanými „postaru“. To vše vyžaduje investice nejen do technologií, ale je rovněž třeba zaplatit vysoce kvalifikované odborníky, kteří dokážou s novými datovými zdroji pracovat a vytěžit z nich požadované informace. Dosažení takových výsledků je mimořádně náročné, protože aktuální situace ve většině evropských zemí nutí spíše k úsporám, než ke zvyšování rozpočtů.

Těmto otázkám se věnovali prezentující např. ze Španělska, Itálie, Chorvatska nebo Polska, kteří

představili inovativní přístupy ke statistice turismu a praktické využití nových datových zdrojů. Závěry konference se soustředily nejen na nová řešení ve statistice cestovního ruchu a změny v požadavcích uživatelů, ale také na potřebu promítnout tento vývoj do evropské legislativy.

Předseda ČSÚ Marek Rojíček seznámil účastníky konference s tvorbou satelitního účtu cestovního ruchu v ČR

Co přinese revize NACE

Aktualizace ekonomických činností v Registru ekonomických subjektů proběhne tentokrát automaticky. O změnách v zařazení budou firmy a podnikatelé informováni zprávou do datové schránky.

MICHAL ČIGÁŠ
ředitel odboru
statistických
registru

Klasifikace ekonomických činností NACE se používá se pro účely zařizování činností ekonomických subjektů v členských zemích EU. Třídí a seskupuje ekonomické subjekty (firmy, podnikatele, instituce) podle toho, jakou činnost vykonávají. Uživatelům statistických výstupů umožňuje analyzovat vývoj v různých odvětvích nebo identifikovat klíčové oblasti hospodářství a sledovat jejich výkonnost. Díky mezinárodní harmonizaci umožňuje srovnávat data i na nadnárodní úrovni. V současnosti se uplatňuje nejen pro statistické, ale i pro administrativní činnosti (např. stanovení daní, čerpání dotací apod.).

KÓDY NACE PRO 1. ÚROVEŇ TŘÍDĚNÍ

Kód 1. úrovně	Název odvětví
A	zemědělství, lesnictví a rybářství
B	těžba a dobývání nerostných surovin
C	zpracovatelský průmysl
D	dodávání elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu
E	zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi
F	stavební činnosti
G	velkoobchod a maloobchod
H	doprava a skladování
I	poskytování ubytování a stravování
J	vydavatelské činnosti, vysílání a tvorba obsahu a distribuční činnosti
K	telekomunikační činnosti, počítačové programování a poradenství, poskytování počítačové infrastruktury a ostatní informační činnosti
L	finanční a pojišťovací činnosti
M	činnosti v oblasti nemovitostí
N	odborné, vědecké a technické činnosti
O	administrativní a podpůrné činnosti
P	činnosti v oblasti veřejné správy, obrany a povinného sociálního zabezpečení
Q	vzdělávání
R	zdravotní a sociální péče
S	činnosti v oblasti kultury, sportu a rekreace
T	ostatní činnosti
U	činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu
V	činnosti exteriorních organizací a institucí

Zdroj: ČSÚ

PROČ DOCHÁZÍ K AKTUALIZACI

Jelikož se vlivem technologického a ekonomického vývoje struktura i náplň ekonomických činností mění, (ubývají například manuální činnosti a objevují se nové obory spojené s informačními technologiemi, zpracováním dat apod.), musí se přizpůsobovat i klasifikace, která je popisuje. Tento proces se definuje jako revize klasifikace ekonomických činností a má dopad na zařazení vybraných ekonomických subjektů, zpravodajskou povinnost i na kvalitu a srovnatelnost ekonomických statistik. V rámci revizí dochází k úpravám dat, legislativy, statistické infrastruktury a metodik.

V současnosti probíhá zavádění aktualizované verze NACE Rev. 2.1, která vstoupila v platnost 1. ledna 2025 na základě nařízení Komise (EU) 2023/137 ze dne 10. října 2022. Vzhledem k celkové složitosti a rozsahu je zavádění změn do jednotlivých statistických oblastí postupné.

Jako první se revidovaná klasifikace projeví v Registru ekonomických subjektů (RES), který eviduje všechny podnikající fyzické osoby a právnické osoby. Pro Český statistický úřad představuje hlavní zdroj informací pro přípravu statistických zjišťování v oblasti ekonomických statistik. Na základě údajů vedených v RES se sestavují výběrové soubory subjektů, které ČSÚ následně oslovuje a zasílá jim formuláře k vyplnění. Aby formuláře obdržely pouze subjekty, jichž se dané šetření týká, je nutné evidovat u nich v RES správné kódy činnosti podle klasifikace NACE. Pokud by tomu tak nebylo, ČSÚ by zbytečně obtěžoval podnikatele a firmy, které vybranou činnost nevykonávají, a naopak by mohl při šetření opomenout ty, které činnost vykonávají, ale v RES ji mají zařazenou chybně.

ŽÁDNÉ NOVÉ POVINNOSTI

RES má legislativní povinnost zavést novou klasifikaci NACE do 31. 12. 2025. Do té doby je nutné aktualizovat jak hlavní, tak i ostatní přidělené ekonomické činnosti. Podle předběžných odhadů si tato aktivita vyžádá změnu kódu hlavní činnosti u více než 1 150 tisíc ekonomických subjektů. Pro plynulejší přechod jednotlivých statistických oblastí na novou klasifikaci se zároveň požaduje, aby RES minimálně do konce roku 2028 evidoval obě, tedy novou i současnou klasifikaci NACE, a zavedl tzv. duální kódování, které se bude týkat i subjektů, které vzniknou nebo si změní činnost po 1. 1. 2025.

Změna NACE bude tedy mít dopad na přibližně 40 % celkového počtu ekonomických subjektů vedených v RES. Přejít na novou klasifikaci NACE však pro ně nebude znamenat žádné nové povinnosti. Oproti předchozím revizím klasifikace, kdy ČSÚ prováděl speciální šetření, bude nyní celý proces zajištěn interně prostřednictvím algoritmů vytvořených zejména na základě informací získaných z pravidelných šetření a na základě vybraných charakteristik jednotlivých ekonomických subjektů. Od 15. ledna 2026 budou pro všechny ekonomické subjekty publikovány nové hodnoty NACE (označené jako NACE2025) ve veřejně dostupné internetové aplikaci RES, kde si je bude možné zkontrolovat. Paralelně zde budou k dispozici rovněž hodnoty současné NACE.

Vzhledem k tomu, že ČSÚ bude zařazen do nové NACE provádět bez speciálního šetření, může se stát, že přidělený kód NACE2025 nebude v některých případech odpovídat realitě. Pokud ekonomický subjekt zjistí, že jeho zařazení není správné, může se prostřednictvím datové schránky nebo (v současnosti zatím ještě připravovaných) digitálních reklamačních služeb RES obrátit na ČSÚ se žádostí o změnu.

EXPORTY DAT NA ZKOUŠKU

Velkou pozornost věnuje ČSÚ také uživatelům datových exportů z RES. Od 15. 1. 2026 budou dostávat informace o hodnotách nové i současné NACE. Tato změna si vyžaduje, aby se uživatelé na novou strukturu datových exportů připravili a přizpůsobili jí své informační systémy, které data z RES čerpají. V této souvislosti ČSÚ připravil popisy nových datových struktur a více než 5 000 dat pro jejich otestování. Pro uživatele jsou k dispozici na webu ČSÚ ve složce Databáze a aplikace / Registry / Registr ekonomických subjektů / Změna struktury exportů RES... (bit.ly/4gv6brC).

Pokud se chcete o implementaci nové klasifikace NACE dozvědět víc, doporučujeme také na webu ČSÚ navštívit složku Metodika / Klasifikace / Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) / Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) platná od 1. 1. 2025 (bit.ly/4pzePcJ). Najdete zde velké množství informací, mimo jiné o hlavních změnách v aktualizované klasifikaci NACE nebo o harmonogramu jejich zavádění do jednotlivých statistických oblastí. Součástí je rovněž sekce zaměřená na často kladené dotazy, kde jsou k dispozici další informace týkající se zavádění nové klasifikace NACE do RES.

Děláte vědu?

Využijte SafeCentrum ČSÚ

Možnost
práce
s mikrodaty

Za přesně
definovaných
podmínek

Pouze pro
výzkumné
a vědecké účely

safecentrum@csu.gov.cz

Co je hrubý domácí produkt?

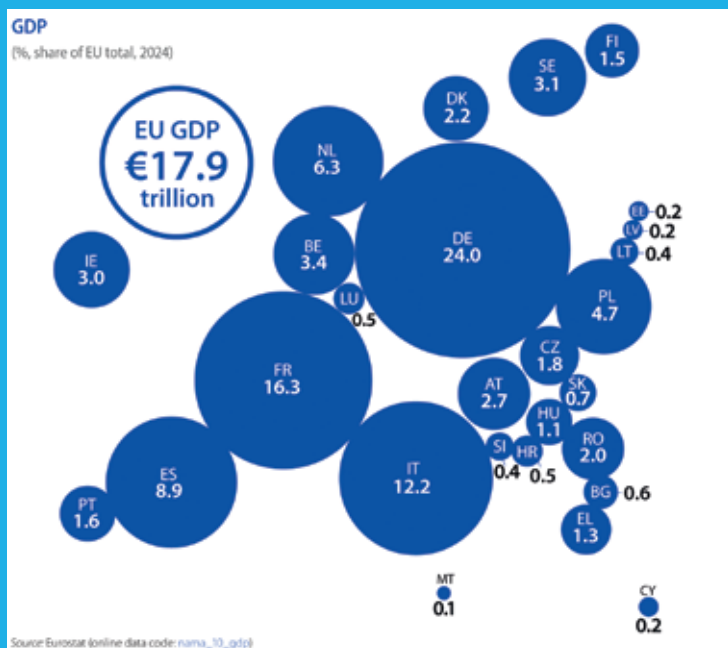
Z výkladového slovníku Eurostatu vybíráme nejběžnější měřítko velikosti ekonomiky.

Hrubý domácí produkt (HDP) měří celkovou hodnotu zboží a služeb vyprodukovaných danou ekonomikou během určitého časového období, obvykle roku nebo čtvrtletí. Pomáhá nám pochopit změny velikosti ekonomiky v různých časových obdobích a slouží jako obecný ukazatel životní úrovně jejího obyvatelstva.

Lze jej vypočítat pro jednotlivé země či regiony nebo pro skupiny zemí, jako je EU. Obecně se hovoří o ročním HDP, pokud je referenčním obdobím kalendářní rok, ale počítá se také každé tři měsíce, pak se jedná o čtvrtletní HDP.

Přečtete si více a podívejte se na video na níže uvedeném odkazu.

bit.ly/4mXwXKO

Zaměstnanost ve sportu

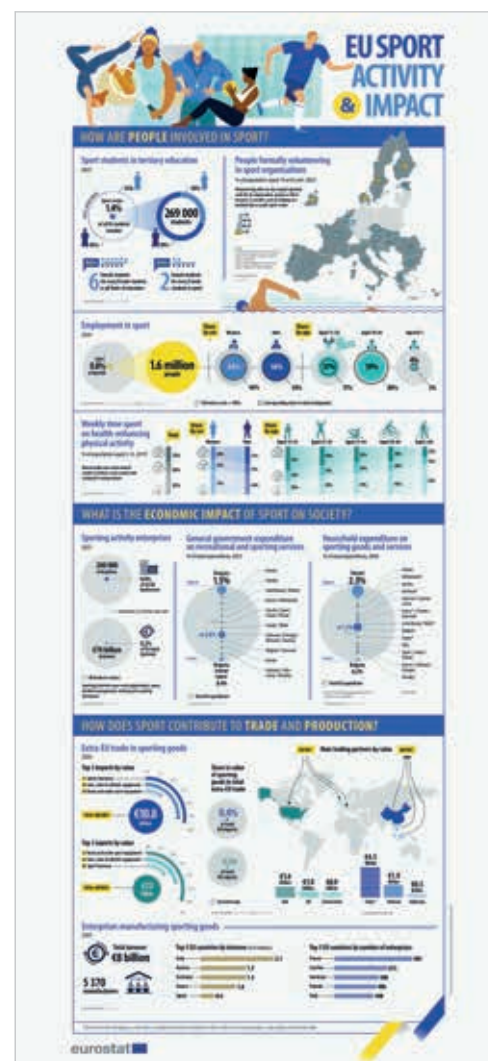
Věděli jste, že v roce 2024 bylo v odvětví sportu v celé EU zaměstnáno 1,6 mil. lidí? Nebo že na vysokých školách studovaly sport pouze 2 studentky na 5 studentů?

Podíl mladých lidí ve věku 15–29 let zaměstnaných ve sportu byl více než dvojnásobný (37%) oproti podílu na celkové zaměstnanosti. To je v kontrastu s věkovou skupinou 30–64 let, kteří ve sportovním odvětví představovali 59% zaměstnaných, tj. o 20 procentních bodů méně než v případě celkové zaměstnanosti.

Věděli jste, že v roce 2023 působilo v EU více než 5 000 výrobců sportovních potřeb, kteří dosáhli celkového obrátu 8 miliard eur?

Podívejte se na infografiku na níže uvedeném odkazu.

bit.ly/48kczA4

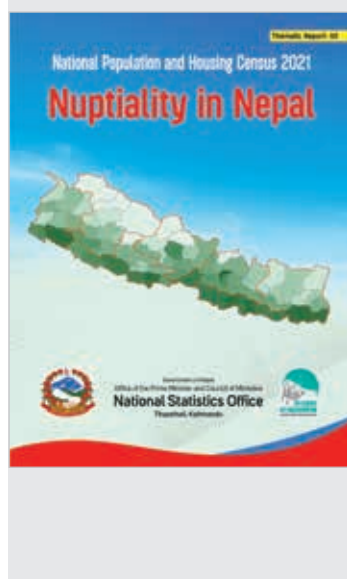

Sňatečnost v Nepálu

Rozsáhlá publikace nepálského statistického úřadu popisuje, jak se mění rodinný stav obyvatel Nepálu v průběhu jednotlivých sčítání lidu.

Úvodní kapitola uvádí kontext, představuje právní rámec týkající se manželství v Nepálu a popisuje přístupy k manželství a manželským zvyklostem. Druhá kapitola se zabývá použitou metodikou, zdroji dat, způsobem jejich prezentace a kontrolou kvality. Třetí kapitola se věnuje vývoji sňatečnosti od roku 1961 do roku 2021. Zkoumá rozdíly v manželském stavu podle regionů a různých skupin obyvatel. Čtvrtá kapitola analyzuje průměrný věk při vstupu do manželství a výskyt dětských sňatků. Pátá kapitola se zaměřuje na plodnost v souvislosti se stabilitou manželství a věkem při jeho uzavření. Závěrečná kapitola shrnuje hlavní poznatky a nabízí doporučení pro tvorbu veřejných politik.

bit.ly/4okNkT2

Jak demografie ovlivní život mladých na různých místech planety?

V podcastu z produkce Světové banky se dozvíte, jak různé oblasti světa přistupují k rozdílnému demografickému vývoji.

Evropa, ale i Jižní Korea či Japonsko, řeší problémy stárnoucí populace. Na africkém kontinentu je však více mladých lidí než starých a populace rychle roste. Demografické predikce upozorňují, že

v subsaharské Africe se populace během příštích 25 let zdvojnásobí. S tím souvisí

i zvýšená poptávka po potravinách, pracovních místech a přístupu k veřejným službám. Jak tedy mladí lidé ve dvou velmi odlišných částech světa vnímají své ekonomické vyhlídky a vliv demografického vývoje na své životy? Poslechněte si podcast na níže uvedeném odkazu.

bit.ly/46MGla9

Rýže v Indonésii

Rýže má pro Indonésii zásadní význam – nejen jako základní potravina, ale i jako kulturní, ekonomický a sociální pilíř.

Rýže tvoří téměř 50 % denního příjmu kalorií běžného Indonésana. Pěstování rýže zaměstnává až 77 % všech farmářů – tedy kolem 26 mil. osob. Ostrov Jáva produkuje 60 % veškeré rýže v zemi. Není tedy nikterak překvapivé, že indonéský statistický úřad věnuje produkci rýže samostatné měsíční infografiky.

Nejnovější naleznete na níže uvedeném odkazu.

bit.ly/48YOpeB

Vánoční stromek ve statistice

K masovému rozšíření vánočních stromků došlo v Česku v období 1. republiky. Nyní se jich u nás každoročně prodá okolo 1,5 milionu.

RICHARD ŠVANDA

oddělení terénních
zjišťování KS
v Hradci Králové

Tradice zdobení vánočního stromku se v českých zemích začala výrazněji šířit během 19. století, zejména mezi obyvateli měst. Na venkov pronikala pozvolna – zprvu především skrze školy, kostely a kulturní spolky. V Praze je první prodej vánočních stromků doložen již v roce 1843. Koncem 19. století už nebylo neobvyklé, aby v obcích, kde stála škola, byl alespoň jeden vánoční stromek, ačkoliv na plošné rozšíření si tato tradice musela ještě počkat. Například časopis Český lid uvádí, že v roce 1893 bylo v devíti venkovských obcích (není zaznamenáno kterých) celkem 276 stromků.

S postupujícím rozšířením tradice ovšem začaly vznikat i problémy související s masovým kácením stromků, zejména v době vánoční. Už v roce 1910 se v tisku objevila ostrá kritika plýtvání a přetěžování lesů v důsledku nadměrného kácení stromků v období Vánoc: „Značné množství vánočních stromků, jež se ve vánoční době do větších měst dopravují, převyšuje daleko spotřebu. I když se nemůže jednat o to, aby kulturně-historický zvyk vánočního stromku byl odstraněn, přece nesmí býti přehlédnuto, s jakými škodlivými následky pro lesní hospodářství spojen jest tento způsob pěstování lesa, najmě pro rolnictvo.“

ROZMACH ZA 1. REPUBLIKY

K výraznému rozšíření této tradice došlo ve 20. století. Ve městech se stal vánoční stromek standardní součástí svátků už během první republiky. Dobře tuto skutečnost můžeme pozorovat na příkladu Brna a Prahy. V roce 1926 se v Brně prodalo 30 tisíc vánočních stromků, jejichž cena se pohybovala od 3 do 25 Kč. O dva roky později se jich tamtéž prodalo již 40 tisíc v ceně od 10 do 100 Kč, což představuje

Vánoční trh roku 1893 na dobové litografii

Prodej umělých vánočních stromků v Praze roku 1983

zdražení o téměř 300 %. V Praze se roku 1926 dostalo na trh 66 100 stromků, oproti 27 715 v předchozím roce. Do obliby nákupu vánočních stromků významně zasáhla hospodářská krize. Noviny v prosinci 1934 upozornily, že v předvánoční sezoně bylo na trh dopraveno asi o čtvrtinu méně vánočních stromků než o rok dříve; poptávku se však přesto podařilo pokrýt. Například na Opavsku se v tomto roce prodalo o 10 tisíc stromků méně. Již o rok později ale přinesl deník Express zprávu, z níž je patrný nedostatek tohoto zboží, neboť bylo na trh dovezeno „o 14 tisíce kusů vánočních stromků méně oproti loňskému roku“.

V roce 1939 musely být ceny vánočních stromků regulovány. Za smrk či borovici do výšky 1 m uříznutou v lese se platilo 1,5 K, za jedli 2 K. Tyto ceny zůstaly prakticky stejné po celou dobu druhé světové války. Po jejím skončení skokově vzrostly. Například v Brně se stromky v roce 1945 prodávaly podle kvality od 17 do 25 Kč. V jiných regionech však byly ceny výrazně nižší.

ŽIVÉ VERSUS UMĚLÉ

Počet stromků určených k prodeji se od 50. let minulého století neustále zvyšoval. Na konci listopadu 1959 byly z Jeseníků vypraveny dva vlaky o 50 vagonech se 120 tisíci stromky. Dalších 30 tisíc jich bylo posláno do Maďarska. O šest let později jen Lesní závod v Novém Městě na Moravě odeslal pro Brno 9 500 stromků. A kolik se jich v Brně prodávalo celkem koncem 70. let? Roku 1978 jich bylo dovezeno k prodeji více než 200 tisíc, zatímco roku 1980 „pouze“ 156 tisíc.

Tradici živému stromku začaly postupem času konkurovat umělé. Není bez zajímavosti, že ty úplně

první byly vyrobeny v Německu již na konci 19. století. V 50. letech 20. století se staly populárními hliníkové stromky, které byly o další desetiletí později vytlačeny stromky vyrobenými z PVC, které vypadaly mnohem realističtěji. Přestože se počty prodaných přírodních stromků časem snižovaly, umělé napodobeniny je nikdy zcela nevytlačily. To je vidět i na příkladu Brna a Prahy, kde v prosinci 1986 prodávala organizace Zelenina ve svých 110 prodejnách 143 tisíc stromků, zatímco v Praze se do prodeje dostalo jen několik set umělých stromků výrobního družstva Obzor.

SOUČASNÝ TRH

Například v České republice se podle posledních odhadů prodá přibližně 1,5 milionu přírodních vánočních stromků ročně v hodnotě 850 mil. Kč. Z toho státní podnik Lesy ČR každoročně dodá na trh kolem 400 000 stromků ze svých lesů – zbylá část pochází od soukromých pěstitelů ze specializovaných plantáží. Prodej umělých stromků neustále klesá, a oproti živým je asi desetiprocentní.

Ve světě jsou čísla samozřejmě ještě vyšší. Například ve Spojených státech se každoročně prodá okolo 25 až 30 milionů řezaných vánočních stromků. Největším dovozcem stromků v rámci EU je Německo, které v roce 2023 dovezlo 1,8 milionu stromků. Druhé místo tradičně obsazuje Velká Británie, následovaná Francií.

Dobová pohlednice ze začátku 20. století s vánočním stromkem

Nejvýznamnějšími vývozci vánočních stromků do ostatních členských států byly Dánsko, Polsko a Nizozemí s vývozem v celkové hodnotě kolem 50 milionů eur.

*Zdroje: Brněnské noviny, roč. 1910, č. 279, s. 2; Expres, roč. 8, č. 294, s. 1; Večerní list: ústřední orgán slovan-
ských národních socialistů, roč. 2, č. 308, s. 1; Venkov:
orgán České strany agrární, roč. 35, č. 267, s. 5; Ven-
kov: orgán České strany agrární, roč. 21, č. 300, s. 6;
Rovnost: list sociálních demokratů českých, roč. 101,
č. 283, s. 1.*

Bud'te s námi ve spojení

Podložte své názory
a rozhodnutí
relevantními daty

x.com/czstatistika

instagram.com/czstatistika

youtube.com/@czstatistika

linkedin.com/company/czstatistika

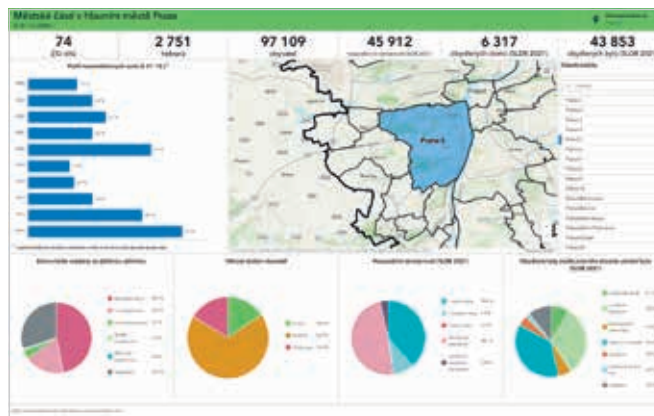
Městské části hl. m. Prahy 2024

Vydavatel: Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze

Po mnoha letech vydala krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze publikaci zaměřenou na jednotlivé městské části Prahy. Poslední publikací tohoto druhu byl Lexikon hlavního města Prahy vydaný v roce 2009.

Praha není jednotlivý celek, jde o různorodé území, které je k pestrosti předurčeno již morfologií terénu – překvapí nás, že je velmi členitá. Zároveň se vyvíjela postupně, k historickému centru byly od 19. století připojovány oblasti s různými funkcemi, různě významné a s různým využitím území. V roce 1884 přibýly k tehdejšímu městu pražskému skládajícímu se z 6 historických částí průmyslové Holešovice, v roce 1922 se k Praze přičlenila například zemědělská Hostivař, nebo průmyslové Vysočany. V dalších vlnách pak došlo v roce 1968 k rozšíření o další venkovské obce (např. Čakovice) a v roce 1974 Praha obsáhla např. i Zličín.

Publikace se zabývá 57 městskými částmi a jejich stavem v roce 2024. Někde využíváme i časové řady od roku 2019. Najdete zde tabulky z různých oblastí statistiky s daty o obyvatelstvu, domácnostech, domech, vzdělanostní struktuře a ekonomických subjektech sídlících na daném území. V textu se dozvíte o geografii území,

přírodě, historii, významných stavbách nebo výstavbě nových bytů. Samozřejmostí je geografická mapa každé městské části se zakreslením základních sídelních jednotek nebo přehledové tabulky občanské vybavenosti.

VYBRANÁ PRAŽSKÁ NEJ

Populačně největší městskou částí byla koncem roku 2024 Praha 4 s 135,7 tisíci obyvateli. Největší hustotu zalidnění mají centrální části Prahy, městské části Praha 3, Praha 2 a sídlištní Praha 11. Nejvíce osob s vysokoškolským vzděláním bydlí v městských částech Praha-Troja (47,5 % osob z obyvatel se zjištěným vzděláním) a Praha-Lysolaje (46,7 %), naopak nejméně v Praze-Nedvězí (19,5 %). V některých městských částech tvoří většinu obydlených domů rodinné domy. Jsou to okrajové Praha-Křeslice (97,9 % z obydlených domů), Praha-Nebošice (97,7 %) nebo Praha-Benice (97,5 %). Naopak v centrálních částech převládají domy bytové. V Praze 7 jich je dokonce 92,9 % a v Praze 2 pak 91,8 % z obydlených domů.

bit.ly/4rHiS8f

ČESKÉ ŠKOLSTVÍ V MAPÁCH II

Vydavatel: Česká školní inspekce

Detailní pohled na regionální rozdíly ve vzdělávání v Česku. Obsahuje porovnání okresů z hlediska výsledků žáků, personálního zajištění a kvality školního prostředí.

bit.ly/47h75E2

SLOVENSKÁ REPUBLIKA V ČÍSLECH 2025

Vydavatel: Statistický úřad SR

Základní přehled ukazatelů o životě společnosti na Slovensku. Porovnání situace v roce 2024 s předchozími roky a s ostatními členskými zeměmi EU.

bit.ly/3WTyzuA

ROČENKA MINISTERSTVA OBRANY 2024

Vydavatel: Ministerstvo obrany ČR

Organizační struktura a přehled hlavních událostí na Ministerstvu obrany ČR, v Armádě ČR a v příbuzných organizacích za uplynulý rok.

bit.ly/3KXCKTF

V PŘÍŠTÍM VYDÁNÍ:

Alkohol v Česku

Kolik ho Češi vypijí
Alkohol a děti
Daně z alkoholu
Náklady na léčbu alkoholiků

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 11–12/2025
ROČNÍK 15, vychází 10x ročně
ELEKTRONICKÁ VERZE ČASOPISU: statistikaamy.csu.gov.cz

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@csu.gov.cz

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Pavel Černý (vedoucí redaktor), Eva Henzlerová, Karolína Zábojníková, Jan Cieslar, Jan Ernest, Dalibor Holý, Pavel Hortig, Jiří Kamenický, Petr Musil, Jaroslav Sixta

REDAKČNÍ RADA: Ing. Marek Rojíček, Ph.D. (předseda RR), Ing. Bc. Eva Krumpová, MBA, doc. Ing. Jaroslav Sixta, Ph.D., Ing. Pavla Trendová, Ing. Petr Musil, Ph.D., Ing. Jan Ernest, Ing. Mgr. Martin Zelený, Ph.D., Ing. Petr Böhm, Ph.D., Ing. Petra Kuncová, Egor Sidorov, Ph.D., JUDr. Veronika Zavoralová, MBA, Ing. Jaromír Makovec, Mgr. Jana Nechvátalová, Mgr. Marcela Ernest Jindrová, B.A., Ing. Michal Novotný, Mgr. Jan Cieslar

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tomáš Kubašta, Veronika Wölfelová
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Tamara Wölfelová, Erika Hanáčková
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, Tereza Koutecká, freepik.com

Máte-li zájem o bezplatný odběr časopisu, napište na e-mail: redakce@csu.gov.cz.

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, csu.gov.cz,
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

PODMÍNKY PRO VYUŽÍVÁNÍ A DALŠÍ ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ
Z ČASOPISU STATISTIKA & MY:
bit.ly/3ddicBp

KALENDÁŘ: Rychlé informace

PROSINEC 2025

1 PO

Míry zaměstnanosti,
nezaměstnanosti
a ekonomické aktivity
(10/2025)

4 ČT

Průměrné mzdy
(3. Q 2025)
Předběžný
odhad indexu
spotřebitelských cen
(11/2025)

5 PÁ

Maloobchod
(10/2025)

8 PO

Zahraniční obchod
se zbožím
(10/2025)
Průmysl
(10/2025)
Stavebnictví
(10/2025)

10 ST

Indexy cen vývozu
a dovozu zboží
(10/2025)
Indexy
spotřebitelských cen
– inflace
(11/2025)

12 PÁ

Pohyb obyvatelstva
(1.–3. Q 2025)

16 ÚT

Indexy cen výrobců
(11/2025)

23 ÚT

Konjunkturální
průzkumy
(12/2025)

LEDEN 2026

2 PÁ

Čtvrtletní sektorové
účty
(3. Q 2025)

6 ÚT

Zahraniční obchod se
zbožím
(11/2025)
Deficit a dluh
vládních institucí
(3. Q 2025)

7 ST

Předběžný
odhad indexu
spotřebitelských cen
(12/2025)

8 ČT

Míry zaměstnanosti,
nezaměstnanosti
a ekonomické aktivity
(11/2025)
Průmysl
(11/2025)
Stavebnictví
(11/2025)

13 ÚT

Indexy cen vývozu
a dovozu zboží
(11/2025)
Indexy
spotřebitelských cen
– inflace
(12/2025)

15 ČT

Maloobchod
(11/2025)

19 PO

Indexy cen výrobců
(12/2025)

26 PO

Konjunkturální
průzkumy
(1/2026)

30 PÁ

Míry zaměstnanosti,
nezaměstnanosti
a ekonomické aktivity
(12/2025)
Předběžný odhad
HDP
(4. Q 2025)

Statistika v mapách

Statistický geoportál

Statistické
údaje vztažené
k území

Demografická data,
pohyb obyvatel,
výsledky voleb
a mnoho dalšího

Názorně,
přehledně,
srozumitelně

geodata.csu.gov.cz